

വാടകയ്ക്കു കിടങ്ങുകൾ വാടികളുണ്ടാകുകയും
നാടകാഗാരങ്ങളും നഗരസ്ഥാനങ്ങളും
നാടകാലയങ്ങളും ഹസ്തിമന്ദിരങ്ങളും
ലോകവാസങ്ങളും ചേടികാശേഹങ്ങളും
മാടവും മഹാമണിമേടകൾ മോങ്ങും
കൂടുകൾ മണിതോരണശ്രേണികളും
നോട്ടുകൾ നദികളും കൂപങ്ങൾ കുളങ്ങളും

കോട്ടകൾ നദികൾ കോട്ടകൾ ക്രമകവും
വിടകൾ തോടും നഗരസ്ഥാനങ്ങളും
സൈന്യമന്ദിരം വിദ്യാലയവും ദുർഗ്ഗാലയം
സേവാലയം സമുദ്രസ്ഥാനങ്ങളും
പുഴക്കരകൾ മഹാമന്ദിരം മന്ദിരം
പനാമകാലകൾ ഉപരിസരങ്ങൾ

(വ... വിദ്യാലയം വിദ്യാലയം വിവേകവാൻ)
കായ്ക്ക... പ്രാജ്ഞൻ കാമസ്ഥിഭാകാരൻ
താമസിക്കാ... സോസല്ലയം ദിനേദിനേ
ഭൂമിദേവന്മാരെക്കൊണ്ടോദരാൽ ചെയ്യിപ്പിച്ചു.
എന്നതിനുമുമ്പ് മഹാഭാഗ്യവാൻ മഹീപാലൻ
നന്ദനന്മാരെ ലഭിച്ചിടുന്നതെങ്ങോപത്തോ
നന്ദനന്മാർക്കുപൊറ്റുവിദ്യയില്ലായ്കമൂലം
മന്ദഭാഗ്യൻതാനെന്നു ഭുവിച്ചു സുദർശനൻ
ചിന്തിച്ചു മനക്കമ്പിൽവിദ്യയും വിവേകവും
സന്ധിവിഗ്രഹാഭിയും നീതിയും വിനീതിയും
സന്തതം ഗ്രഹിക്കാതെ പുത്രരെക്കൊണ്ടുകായ്ക-
മെന്നുള്ള ശരീരികകൈത്രയും പാരംകഷ്ടം
ഗർഭമുണ്ടാകാത്തുള്ള ഗോപിനെ വളർത്തുന്ന-
ദുർഭഗന്മാർക്കു ഫലമെന്തെന്നോ വിചാരിച്ചാൽ
ലോകമാംഭോഗം പോലെ ക്രൂരമാം വിഷം പോലെ
ദാരുണൻ മഹാപാപി തൻ കലം ഭരിച്ചിട്ടും
യൗവനം കാലം ദ്രവ്യപ്രാപ്തം ദുർഭഗൻ

ദുർ
എ

പാടലിപുത്രം എന്ന മഹാനഗരത്തിൽ, വിദ്യാസമ്പന്നനായ
വീര്യവാൻ ഇന്ദ്രസദൃശ്യനുമായ 'സുദർശനൻ' എന്നും പ്രസിദ്ധനായ
ഒരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. സൽക്കർമ്മനിരതനായ അദ്ദേഹത്തിന്
തന്റെ സുകൃതഫലങ്ങളെന്നോണം എട്ടോ പത്തോ പുത്രന്മാർ
യുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ ആ മഹാരാജാവിന്റെ പുത്രന്മാരെ
ലോലുപന്മാരും വിദ്യാവിമുഖരും ദുർമ്മാഗ്ദസഞ്ചാരികളും
കഴിച്ചുവന്നു. ഭാഗ്യശാലിയാണെങ്കിലും ആ മഹാനഗരത്തിന്റെ
പുത്രന്മാരുടെ വിദ്യാവിമുഖത, മന്ദഭാഗ്യനും, ദുഷ്ടചിന്തനാശാലിനായിത്തീർന്നു.
വിദ്യയും, വിവേകവും, നീതിയും, വിനീതിയും സന്ധിവിഗ്രഹാഭി-
സംകളും മനസ്സിലാക്കാത്ത രാജകുമാരന്മാരെക്കൊണ്ടും എന്തുഫലമാണു
യില്ലാത്തത്, ഗർഭമുണ്ടാകാത്ത പത്നവിനെ വളർത്തുന്നതെന്തെന്നും, തന്റെ
പുത്രന്മാർക്ക്, നീതിശാസ്ത്രമുപദേശിച്ചു പുനർജന്മം കൊടുക്കുവാൻ
കരുത്തനായ ഓരോരുത്തനെ എവിടെക്കിട്ടും, എന്നെല്ലാം വിചാരിച്ചു
പോയി. കഴിഞ്ഞുകൂടുമ്പോൾ, ഒരനാരം സോമശർമ്മയെന്നും പേരുള്ളവ-
നും, നീതിശാസ്ത്രത്തിന്റെ മറ്റൊരു കണ്ടുപിടിത്തം വിശിഷ്ട-
ബ്രാഹ്മണൻ, രാജാവിനെ സമീപിച്ചു വിനയമായി പറഞ്ഞു-
“മഹാരാജാവേ, അങ്ങു വിഷാദിക്കേണ്ട, ഞാൻ ആരമാസത്തി-
നകം അങ്ങയുടെ പുത്രന്മാരെ, നീതിശാസ്ത്രം മുഴുവനും പഠിപ്പിച്ചു
ക്കാം. അങ്ങയുടെ പുത്രന്മാർ ഉന്നതന്മാരും ഉത്തമന്മാരായിത്തീരും.
പുത്രന്മാർക്ക് അപ്രകാരമുള്ള പരിവർത്തനം ആരമാസത്തിനകം വരാ-
ത്തല്ലെങ്കിൽ അങ്ങ എന്നെ നാടുകടത്തിയാലും.”
സോമശർമ്മാവിന്റെ വാക്കുകേട്ട രാജാവ് അത്യധികം സ-
ന്തോഷിച്ചു. അദ്ദേഹം അന്നുതന്നെ പുത്രന്മാരെ അയാളുടെ പക്കൽ
വിദ്യാഭ്യാസത്തിനായി എല്ലിച്ചുകൊടുത്തു. രാജ്യതന്ത്രത്തിൽ അ-
ഭിപ്രായന ഘടകങ്ങളായ മിത്രഭേദം, സുഹൃല്ലാഭം, സന്ധിവിഗ്രഹം,
ചണ്ഡനാശനം, അസംപ്രേക്ഷ്യകാരിത്വം, എന്നീ അഞ്ചു തന്ത്രങ്ങളും
മഹാരാജാ അദ്ദേഹം അതിപേഗം മനസ്സിലാക്കി. സരസമായ കഥ-
നാഴി രാജകുമാരന്മാരുടെ മനസ്സിൽ ആഞ്ഞുപതിക്കത്തക്കവണ്ണം
അവർ പഠിക്കുന്ന ബോധനരീതിയാണു് സോമശർമ്മാവു് സ്വീകരി-
ച്ചതും. രാജകുമാരന്മാർക്ക് നീതിശാസ്ത്രത്തിൽ അഭിരുചിയും
പ്രാപ്തിയും സിദ്ധിച്ചു. സോമശർമ്മാവു് വാഗ്ദത്തം ചെയ്ത

ഈ ലോകമാണെന്ന് ആരും അറിയാൻ കഴിയാത്തതും ഇതിനാൽ ഉത്തരവായിത്തീർന്നു. സരസങ്ങളും, രാജ്യത്തുപ്രധാനങ്ങളും ലോകപ്രസിദ്ധങ്ങളുമായ ആ കഥകളാണ് "പഞ്ചതന്ത്രകഥകൾ" എന്ന പ്രഖ്യാതമായിട്ടുള്ളത്.

ഇതിലെ കഥാപാത്രങ്ങൾ പക്ഷിമൃഗാദികളാണെന്നുള്ളതാണ് ഈ കഥകളുടെ മറ്റൊരു പ്രത്യേകത. സംസ്കൃതത്തിൽ വിരചിച്ച ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ തുളുൽപാടകളായി അവതരിപ്പിച്ച് കൈരളി ചെമ്പ്രമുഖൻ സംഭാവന ചെയ്തിട്ടുള്ളത് മഹാകവി കണ്ണൻ നമ്പ്യാരത്രേ.

അധികവും മൃഗാദികളുടെ കഥയായ 'പഞ്ചതന്ത്ര'ത്തിൽ നിന്ന് ജീവിതോപദേശമായ പലതും പഠിക്കാവാനുണ്ട്. അതാണ് ഈ കഥകളെ ലോകപ്രസിദ്ധങ്ങളാക്കിയിട്ടുള്ളതും. മനുഷ്യരുടെ വിഭിന്ന സ്വഭാവങ്ങൾ, ജീവിത വിജയത്തിന് ആവശ്യമായ നയങ്ങൾ, രാജ്യം ഭരിക്കുന്നവർ അനുസരിക്കേണ്ട തന്ത്രങ്ങൾ എന്നിവയെല്ലാം അവശ്യം അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ട കാര്യങ്ങൾ അനായാസമായും സുഖമായും ഈ കഥകളിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. രാജ്യം ഭരിക്കുന്നവർക്ക് ഇതിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതു വളരെയുപയോഗപ്രദമാണ്.

"അധീനത യുദ്ധം നിത്യം നീതിശാസ്ത്രം ശ്രദ്ധേയമാകുന്ന പരാഭവമാപ്പോതി ശക്താഭിപ്രായം"

(ഈ നീതിശാസ്ത്രം പാരായണം ചെയ്യുകയും കേൾക്കുകയും ചെയ്യുന്നവന് ഒരിക്കലും, ദേവേന്ദ്രനിൽ നിന്നുകൂടി, പരാജയം ഏൽക്കുകയില്ല) എന്ന് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ മൂലകർത്താവുതന്നെ ഇതിന്റെ പ്രയോജനത്തെപ്പറ്റി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വിശിഷ്ട സന്മാർഗ്ഗോപദേശപരമായ ഗുണപാഠങ്ങളുടെ വിളനിലമാണ് ഈ കൊച്ചു ഗ്രന്ഥം. അതുകൊണ്ടുതന്നെ മറ്റൊരാൾ കഥാസമാഹാരങ്ങളെക്കാൾ സമാധാനമായിരിക്കുന്ന ഈ ഭാരതീയ കൃതി ലോകമെട്ടുടനീളം മാനിക്കപ്പെടുന്നുവെന്നുള്ളത് നമുക്കഭിമാനകരമാണ്. എങ്കിലും തന്റെ വിധം ഇതിന്റെ മാഹാത്മ്യം മനസ്സിലാക്കി നമ്മുടെ യുവതലമുറ ഈ പാരായണം ചെയ്യുന്നുണ്ടോ എന്ന് സംശയമാണ്. അവിടുത്തെ ചിലത് ഉന്നിപ്പായുക മാത്രം പോരാ. നമ്മുടെ വിദ്യാർത്ഥികൾ ലോകമാകമാനം ഇതിനെ പുണ്യമായും ഹൃദിസ്ഥമാക്കുന്നത് ഏകദേശം പ്രയോജനകരമായിരിക്കുമെന്നുള്ളത് സംശയരഹിതമാണ്.

പഞ്ചതന്ത്രം

കഥാരംഭം

പഞ്ചമരാഗംകൊണ്ടുപാട്ടുകൾപാടുന്നൊരു
പഞ്ചവണ്ണിനിക്കിളിപ്പെൺമണിമാണിക്കുമേ,
പഞ്ചസാരയും, തേനും, പായസം, ഗുളങ്ങരും. ~~ആ~~
പഞ്ചമെന്നിയേതരുന്നുണ്ടു ഞാനെന്തേ ~~ആ~~പാലേ!
പഞ്ചതന്ത്രമാംമഹാനീതിശാസ്ത്രമേ ~~ആ~~പാലേ!
പഞ്ചധാവിലാഗിച്ചു പാട്ടുപാടുകവേണം.
എന്നതുകേട്ടു കിളിപ്പെൺ കിടാവുരചെയ്താൻ
എന്നുടേതുകേൾക്കുന്നൊരനെ പ്രവരന്മാർ
മന്നിടത്തനിലവരീശ്വരന്മാരായതും
സന്നതന്മാർക്കുവരംനൽകുവാനാളായതും
അങ്ങനെയുള്ള മഹാബ്രാഹ്മണപ്രസംഗം
എങ്ങുമേഭംഗംകൂടാതിന്നുഞാനുരചെയ്താം.
ശ്രീമനു, ബ്രഹ്മസ്പതി, ശുക്രനുംവേദവ്യാസൻ
ധീമതാംവരൻവിഷ്ണുഗുപ്തനാം ചാണക്യനും
മാമുനിപരാശരൻമറ്റുള്ളവുധന്മാരും
സാമദാനാദിനീതിശാസ്ത്രകർത്താക്കളല്ലോ.
അജ്ഞനങ്ങളെയെല്ലാമഞ്ജലികൂപ്പിക്കൊണ്ടു
സജ്ജനപ്രസാദത്താൽശാസ്ത്രമൊന്നുരചെയ്താം.
ഗ്രന്ഥവിസ്താരേ ഭയമുള്ള ബാലകന്മാർക്കും
അന്തരംഗത്തിൽ ബോധമില്ലാത്തജനങ്ങൾക്കും
ചന്തമോടറിവാനായ് പഞ്ചതന്ത്രാഖ്യം നീതി-
ഗ്രന്ഥതാല്പര്യം കിഞ്ചിൽ ഭാഷയായ് ചൊല്ലിടുന്നേൻ
പാടലാധരിമാർക്കു കേളിസാങ്കേതസ്ഥാനം
പാടലീപുത്രമെന്നൊരുമാംമഹാപുരം

വാടകൾ കിടങ്ങുകൾ വാടികളുണ്ടാടികൾ
നാടകാഗാരങ്ങളും നഗരസ്ഥാനങ്ങളും
ഹാടകാലയങ്ങളും ഹസ്തിമന്ദിരങ്ങളും
ഘോടകാവാസങ്ങളും ചേടികാശേഹങ്ങളും
മാടവും മഹാമണിമേടകൾ മറങ്ങളും
കൂടകൾ മണിതോരണശ്രേണികളും
നാടകൾ നാടികളും കൂപങ്ങൾ കുളങ്ങളും
കോട്ടകൾ കോട്ടകളും കേളിസൗധാദികളും
കോട്ടകൾ നിറയുള്ള കേരവും ക്രമകവും
വീടുകൾ തോരണവും ന്യായസംഭാരങ്ങളും
ശൈവമന്ദിരം വിഷ്ണുക്ഷേത്രവും ദുർഗ്ഗാലയം
ദേവതാഗേഹം ബഹുബ്രാഹ്മണാഗാരങ്ങളും
ഏകപക്ഷാഭിമാന മഹാജാമന്ദിരം തന്നിൽ
പനയകോപമൻ ഭൂപതിസുദർശനൻ
(വർദ്ധമാൻ വിദ്യാശാലി വിത്തവാൻ വിവേകവാൻ)
കായ്നരൻ പ്രാജ്ഞൻ കാമസന്നിഭാകാരൻ
താമസിക്കാൻ യാദോസല്ലയം ടിനേദിനേ
ഭൂമിദേവന്മാരെക്കൊണ്ടാദരാൽ ചെയ്യിപ്പിച്ചു.
എന്നതിന്മൂലം മഹാഭാഗ്യവാൻ മഹീപാലൻ
നന്ദനന്മാരെ ലഭിച്ചിടീനാനെട്ടോപത്തോ
നന്ദനന്മാർക്കുപെറ്റുവിദ്യയില്ലായ്കമൂലം
മന്ദഭാഗ്യൻതാനെന്നു ദുഃഖിച്ച സുദർശനൻ
ചിന്തിച്ച മനക്കാമ്പിൽ വിദ്യയും വിവേകവും
സന്ധിവിഗ്രഹാദിയും നീതിയും വിനീതിയും
സന്തതം ഗ്രഹിക്കാതെ പത്രരെക്കൊണ്ടുകായ്-
ത്തുള്ള ശരീരികൾക്കെത്രയും പാരംകഷ്ടം
ഗർഭമുണ്ടാകാത്തുള്ള ഗോപിനെ വളർത്തുന്ന-
ദുർഭഗന്മാർക്കുഫലമെന്തഹോ വിചാരിച്ചാൽ?
ഘോരമാം രോഗം പോലെ ക്രൂരമാം വിഷം പോലെ
ദാരുണൻ മഹാപാപി തൻകലം മുടിച്ചീടും
യൌവനം കാമം ദ്രവ്യപ്രാപ്തം മൃഗത്വവും

ദുർവിധം പതുർവിധം നാശകാരണം നൃണാം,
എന്നതിലനന്തമിഹൊന്നുമാത്രമേ പേരൂ;
ചിന്നെയെന്തിനാലുമേകനിൽ സ്വരൂപിച്ചാൽ.
നമ്മുടെ കൈക്കുറപ്പോലും ധർമ്മബുദ്ധിയുമില്ല
നിമ്ലവിവേകവും നീതിശാസ്ത്രവുമില്ല
മുഹൂർത്തങ്ങളിൽ മനസ്സുണ്ണികൾക്കെല്ലാവർക്കും
പാണ്മയില്ലാത്തതെന്താണു ചെന്തേണ്ടുന്ന?
ആരുവാനൊരു ശാസ്ത്രബ്രാഹ്മണനത്രവന്നു
ചാരുവാം നീതിശാസ്ത്രമിവരെ ബോധിപ്പിച്ചു
സാരമാം പുനർജന്മമിവർക്കു സമ്പന്നൻ
ധീരനായ് വരാനിന്നിപ്പാരിടത്തനില്പോലും.
ഭൂമിപൻ സുദർശനനിങ്ങനെ വിചാരിച്ചു
ഭാമിനിമാരോടൊന്നിച്ചാദരാൽ മേവും കാലം
സോമശർമ്മാവെന്നൊരു ഭൂമിദേവാഗ്രേസരൻ
(സൗമ്യവാൻ വേദപ്രിയൻ നീതിശാസ്ത്രാംഭോനിധി
വിശുതൻ ബൃഹസ്പതിസന്നിഭൻ) തത്രവന്നു
വിശ്രമിച്ചു രചനോടിക്കൂടെ ചൊല്ലിപ്പോ
മനവികേൾക്ക ഭവനാദമാസത്തിന്മുമ്പേ
നിന്നുടെ സുതന്മാർക്കു നീതിശാസ്ത്രങ്ങളെല്ലാം
ഒന്നൊഴിയാതെ കണ്ടു സാദരം ഗ്രഹിപ്പിക്കാ-
മുന്നതന്മാരായ വരുത്തമരായും വരും.
എന്നതുവന്നില്ലെങ്കിലെന്നെനി നിന്റെ രാജ്യം-
തന്നിൽ നിന്നാട്ടിപ്പറത്താക്കുകേവേണ്ടു നൃപി
എന്നതുകേട്ടു നൃപൻ നിർഭരം പ്രസാദിച്ചു
തന്നുടെ തന്മൂലങ്ങളെ വിളിച്ചുടൻ
സാമശർമ്മാഖ്യഭിജശ്രേഷ്ഠൻ സമീപത്തു
സാമസംവിനാപരത്താക്കിനാൻ വിദ്യാഭ്യാസേ.
സാമശർമ്മാവും മുദാ രാജനന്ദനന്മാരെ-
സ്താമദാനാദിശ്രീമനീതിശാസ്ത്രങ്ങളെല്ലാം
സാദരം ഗ്രഹിപ്പിപ്പാനാശുതാനാരംഭിച്ചു
പ്ലഥാകഥനമെന്നുള്ളൊരു മാഗ്ഗത്തുടേ.

പഞ്ചതന്ത്രങ്ങളെല്ലാം പാത്ഥിവാന്മാർക്കു ധർമ്മം
 അഞ്ചിലും പ്രധാനമായുള്ളതാണു മിത്രഭേദം,
 നല്ലൊരു സുഹൃത്തുവെന്നതു രണ്ടാംതന്ത്രം.
 ചൊല്ലുവൻപിന്നെ സന്ധിവിഗ്രഹം മൂന്നാംതന്ത്രം,
 ലബ്ധനാശമെന്നല്ലോ ചൊല്ലുന്നു നാലാംതന്ത്രം,
 സിദ്ധമാമസമ്പ്രേക്ഷ്യകാരിതമഞ്ചാംതന്ത്രം.

പ്രഥമതന്ത്രമാം മിത്രഭേദം.

1 സഞ്ജീവകന്റെ യാത്ര.

എങ്കിലും പണ്ടു മഹാസിംഹവൃഷഭവും
 തങ്ങളിൽ ഭേദം വന്നുവെന്നു വാഴുംകാലം
 കൃഷ്ണനിക്കാരനേകൻ ജംബുകൻ ചെന്നുകൂടി
 ഭൂഷണം പറഞ്ഞവർ തങ്ങളിൽ ഭേദിപ്പിച്ചു
 ധൃഷ്ടനാം ക്രോഷാവിനെ ജംബുകനെ നും ചൊല്ലും
 സുഷമാക്കേണമെങ്കിലായവൻ കുറുന്നരി.
 ക്രോഷാവിശേഷത്തെ വിസ്തരിച്ചു രചെയ്തു
 ക്രോഷാവിനെ നൂറു പന്മനസ്സാൽ ചൊന്നാൻ.
 ക്രോഷാവിനെ മഹിതലേ മഹിളാരുപ്യമെന്നു
 പണ്ടു പണ്ടു ഉള്ളപ്പോൾ ക്ഷിണരാജ്യം തന്നിൽ
 വർദ്ധമാനനെന്നൊരു വ്യാപാരി ചെട്ടിശ്രേഷ്ഠൻ
 വർദ്ധിതദ്രവ്യൻ വ്യഭിചരൻ പണ്ടുണ്ടായിപ്പോൽ.
 വിത്തസമ്പത്തുകൊണ്ടു വിത്തനാമനെന്നോലും
 ചിത്തത്തിലൊരു ബഹുമാനവുമവനില്ല
 തലമുണ്ടു കൈകൾ ചെറുതും വ്യധിപ്പെന്നാകിലും
 വർദ്ധനം വ്യാപാരങ്ങൾക്കൊട്ടുമേകുവില്ല.
 അങ്ങനെ വേണത്താനുമത്മമുണ്ടായാലതും
 തങ്ങളേയന്നും ചെയ്തു വർദ്ധിതമാക്കീടേണം.
 മൂന്നുമേലഭിക്കാത്തുള്ളതുമങ്ങു ലഭിക്കേണം
 പിന്നെയും ലഭിച്ചതു സാദരം രക്ഷിക്കേണം
 രക്ഷിതധനം പിന്നെ സ്സന്തതം വർദ്ധിപ്പിച്ചു.
 തൽക്ഷണം സല്ലാത്രങ്ങൾക്കുറപ്പണം ചെയ്തീടേണം
 രക്ഷണം ചെയ്തില്ലെന്നാൽ തൽക്ഷണം നശിച്ചീടും

ലക്ഷണമതിന്നു കർപ്പൂരമെന്നറിഞ്ഞാലും.
 കർപ്പൂരം മുളകുമിട്ടിങ്ങനെ സൂക്ഷിക്കാഞ്ഞാൽ—
 ലെപ്പൊഴെന്നറിയാതെന്നാസ്തിയാമെന്നേവേണ്ടു
 പെട്ടിയിൽ ധനം പൂട്ടിക്കെട്ടിയങ്ങിരിക്കയും
 പട്ടിണിയിട്ടുകൊണ്ടുതാനങ്ങു കിടക്കയും
 യഷ്ടികൾക്കല്ലാത്തതു തോന്നുമോക്ഷ്ഠം കഷ്ടം
 ചെട്ടികൾക്കുതാലുപിതമല്ലെടോ ബാലനാമാരേ
 അത്മമുണ്ടായാലതുകൊണ്ടു വേറിക്കാഞ്ഞാൽ
 അത്മമുള്ളൊരു മിത്രപ്പാളിയുമൊരുപോലെ.
 ബുദ്ധിമാനായുള്ളൊരു ധനവാൻ പട്ടിയിൽ
 പത്തിലൊന്നത്മികൾക്കുദാനവും ചെയ്തീടേണം.
 സല്ലാഭവ്യയം തന്നെ രക്ഷണം ദ്രവ്യത്തിനെ—
 ന്നരക്കാമ്പിലെല്ലാവർക്കും ബോധമുണ്ടായിടേണം.
 വട്ടമുള്ളൊരു കളമെങ്കിലും ജലം വന്നു
 കെട്ടിനില്ക്കുമ്പോൾ തീരം പൊട്ടി വന്നൊക്കെ
 ഓവുവച്ചതിൽ കൂടി വാതുവാർത്തിരുന്ന്
 പോകയില്ലതിലുള്ളവെള്ളമെന്നറിയണം.
 എന്നതു പോലെ മഹാബുദ്ധിമാൻ വർദ്ധമാനൻ.
 പിന്നെയും ധനമാർജ്ജിക്കേണമെന്നറച്ചവൻ
 ചാടുമുണ്ടാക്കി ദ്രവ്യമായതിലോറി കൊണ്ടു
 നാടുകൾ തോറും ചെന്നു വ്യാപാരം ചെയ്തീടുവാൻ
 നന്ദിപുണ്ടുടൻ പുറപ്പെട്ടിതു ചെട്ടിശ്രേഷ്ഠൻ
 നന്മനസ്സാൽ ദേഹരക്ഷണത്തിന്നുമാക്കി
 നന്ദികൻ സഞ്ജീവകനിങ്ങനെ നാമത്തോടെ
 നന്ദികൾ തന്നിട രണ്ടുണ്ടിഹ മുന്മുഖേതന്നെ.
 നന്ദികളെ നൂറു ചൊന്നാൽ കാളകളെ നൂറുപ—
 നന്മനസ്സാൽ നീങ്ങു കർമ്മമുണ്ടായിടേണം.
 മന്ദമെന്നിയേരണ്ടു നന്ദിവിരസ്സാൽ—
 മൊന്നിച്ചു ശകടത്തിൽ ബന്ധിച്ചതാനുമേറി
 ലോരമാം കാത്താർത്തിൽ പ്പുക്കുടൻ ഗമിക്കുമ്പോൾ
 ഭാരത്തെ വലിച്ചുകൊണ്ടോടുന്ന കൂറനാമാരിൽ

സാരനാം സഞ്ജീവകൻ തന്നെ പൊട്ടുന്നതിൽ
 ക്രൂരമാം പാഷാണം വന്നടിച്ചു കാലുപൊട്ടി
 പെട്ടെന്നു മഹീതലേ വീണപ്പോൾ വർദ്ധമാനൻ
 കെട്ടഴിച്ചുണ്ടു വിട്ടുകാട്ടിലങ്ങൊരുദിക്കിൽ
 വെള്ളവും പല്ലും നല്ലിരക്ഷിപ്പാൻ ഭൃത്യന്മാരെ -
 യുള്ളതിൽ നാലു പേരെ പാപ്പിച്ചു പതുക്കേ വേ
 ള്ളായ് ചമഞ്ഞൊരു കൂറ്റനെ കൊണ്ടും തന്റെ
 മറ്റുള്ള ഭൃത്യന്മാരെ കൊണ്ടു മശ്ശകത്തെ
 തെറ്റൊന്നു വലുത്തു പൂർത്തു നീൽച്ചെന്നു -
 പററിയെന്നതേവേ പാരമാധിയും പുണ്ടു
 കാളയെ രക്ഷിപ്പാനാസ്താർക്കുന്ന ഭേദനാരം
 കാനനം കണ്ടു പേടി ചൊക്കവേ മാറിപ്പോന്നു
 പട്ടയും പതുപോയെന്നുള്ളൊരു ഭോഷ്ടാനോക്കി
 ന്നു വന്നു കൊണ്ടായ വർവീട്ടിൽപ്പുക.
 തിഷ്ണതി ദൈവരക്ഷിതം
 സുരഭി ദൈവഹതം വിനശ്യതി
 ജീവത്യനു മോവി വന്ദന വിസർജ്ജിതഃ
 കൃതപ്രയത്നോപി ഗൃഹേ ന ജീവതി.

2. പിംഗലന്റെ ശങ്ക.

ജീവശേഷത്തിൽ പ്രഭാവം കൊണ്ടു സഞ്ജീവകൻ
 ജീവിച്ചു പതുക്കേ പാദവും നേരായ് വന്നു
 വെള്ളവും നല്ലപല്ലും തണുപ്പുള്ള കാട്ടിൽ
 വെള്ളത്തായുള്ളവൻ വെള്ളിമാലപോലെ
 മുഷ്ണൻ നടന്നു മുക്കുറയിട്ടു നേരം.
 ദിക്കുകൾ മുഴങ്ങുന്നു ജന്തുക്കൾ പേടിക്കുന്നു.
 അക്കാലമൊരുസിംഹം പിംഗലകാഖ്യൻ മഹാ -
 വിക്രമനിഹഘോരൻ വിശ്വവിശ്രുതൻ വീരൻ
 അക്കാട്ടിന്നധിപതി വക്കാണക്കാരൻ തത്ര
 പൊക്കമേറുന്ന ഗിരിഗന്ധരേ മേവീടുന്നു,
 സ്നാനവുമില്ല തത്പാജ്ഞാനവുമില്ല വിഷ്ണു -

ധ്യാനവുമില്ല വിദ്യഭ്യാസവുമില്ലെന്നാലും
 വിക്രമം കൊണ്ടു വിശ്വം ജയിച്ചു വിപിനത്തിൽ
 പത്രവർത്തിയായ് വന്നു കേസരിപ്രവരന്താൻ
 മന്യങ്ങൾ കൊണ്ടു മഹാഹസ്തിവീരന്മാരുടെ
 മന്യകം കുത്തിപ്പിളർന്ന സുശങ്കമാം വണ്ണം
 രക്തവും പാനം ചെയ്തു മുത്തുരത്നങ്ങൾ നവേ
 ദകാത്തുകൊണ്ടോടിച്ചാടി ധൂത്തുകൊണ്ടു ററക്കാരൻ,
 പാർത്തലം തന്നിൽ സിംഹം സിംഹമെന്നതു കേട്ടാൽ
 പാർത്ഥിവന്മാരും കൂടെപ്പേടിച്ചു വിറയ്ക്കുന്നു
 പാർത്ഥിവാത്മജന്മാരേ! നിങ്ങളെ പാധി കേണം
 കീർത്തിയുണ്ടാവാൻ ഭജവിക്രമം തന്നെ മൂലം.
 അങ്ങനെ ഗിരിഗന്ധഗർഭത്തിൽ വസിക്കുന്ന
 പിംഗലാഖ്യനും മഹാകേസരിവീരന്താനും
 ഏകദാ ജലം കുടിച്ചീടുവാൻ പുറപ്പെട്ടു
 ലോകവിശ്രുതമായ യമുനാതീരേ ചെന്നു
 വെള്ളവും കുടിച്ചു കൊണ്ടുള്ളവം തണുപ്പിച്ചു
 പള്ളയും വീർത്തുമെല്ലെപ്പോവാൻ യമുനാ
 പണ്ടു കേട്ടറിവില്ലാത്തുള്ളൊരു ശബ്ദം കേട്ടു
 രണ്ടുപോടിങ്ങു വാങ്ങിക്കിഞ്ചനയേപ്പെട്ടു
 മുഷ്കരനാകുന്നോരു കൂറ്റന്റെ കണ്ഠാധാനം
 മുക്കുറശബ്ദമെന്നു മർത്തന്മാർ ചൊല്ലീടുന്നു.
 കേസരിശ്രേഷ്ഠനതു കേട്ടിട്ടു മില്ലമുന്നം
 കേവലമിടിപോലെ കേട്ടപ്പോൾ യേപ്പെട്ടു
 തത്രവന്നിതു മഹാമന്ത്രിയാം ക്രോഷ്ടാവിന്റെ
 പുത്രന്മാരിരുവരുണ്ടത്രയും സമർത്ഥന്മാർ
 അഗ്രജൻ കരടകൻ സോദരൻ ദമനകൻ
 വ്യഗ്രമെന്നിയേ വർത്തിച്ചു രചെയ്തു
 സോദരൻ ദമനകൻ ചോദിച്ചു പതുക്കേ വേ
 സാദരം സൂക്ഷിച്ചാലു മഗ്രജ! മഹാത്മാവേ!
 നമ്മുടെ സ്വാമിക്കിപ്പോളെന്നൊരു യമുള്ളിൽ
 ഒർമ്മദം വിട്ടുപാരം ദീനനായ് മേവീടുന്നു.

പൊല്ലിനാനന്തരേനമഗ്രജൻകരകൻ
 വല്ലതമാകട്ടെങ്കിൽകായ്മില്ലതുകൊണ്ടു
 'കായ്മില്ലാതവസ്തുപിന്തിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചാൽ
 കാരണംകൂടാതുള്ളൊരനന്തംഭവിച്ചിടം'
 പണ്ടൊരുകരണ്ടു പാഴിലുള്ളൊരുത്ത
 ഞ്ഞൊടുക്കുതരംകെട്ടു ചത്തതു കേട്ടിട്ടില്ലേ?
 ഞ്ഞൊടുക്കുതരംകെട്ടു ചത്തതു കേട്ടിട്ടില്ലേ?
 ഞ്ഞൊടുക്കുതരംകെട്ടു ചത്തതു കേട്ടിട്ടില്ലേ?
 ഞ്ഞൊടുക്കുതരംകെട്ടു ചത്തതു കേട്ടിട്ടില്ലേ?

3 മക്കടാ പറയം.

വൻപറഞ്ഞു പൻതന്നുടെ നാട്ടിൽ നല്ലോ-
 രമ്പലംകേടുവന്നുകൂടവംകൂടെവീണ്ടു,
 ആയതുപണിപെയ്വാണാശാരിപ്പരിഷകര
 ആയതമ്മഹാമരംകാമരംവച്ചുകാട്ടിൽ
 പഴയതുമ്മലായതുകൊണ്ടാണിതരപോടിപ്പോടി-
 രംകൂടാതെ പാതിപിളന്നുനിർത്തിക്കൊണ്ടു
 കേൾക്കുക കാലമാകയാൽ പണിചെയ്യും-
 തക്ഷകപ്പട്ടം ഗ്രാമത്തിൽ പോയനേരം
 മക്കടകൂട്ടം പലദിക്കീനും ചാടിച്ചാടി-
 തക്കത്തിൽ തത്ര വന്നുനിറഞ്ഞു ദേവാലയേ,
 ആയതിലൊരുമരഞ്ചാടിതാൻ ചാടിച്ചെന്നു
 അദ്ധിപതിരിക്കുന്നദാരുവിൻമുകളേറി
 രണ്ടുഭാഗത്തുംകാലുകത്തി വാൽപൊക്കിക്കരം-
 കൊണ്ടുടൻകുറികലുകിടവാന്തരംഭിച്ചു,
 അന്നേരം മരത്തിന്റെ വിള്ളലിൽകരങ്ങിന്റെ
 അണ്ഡവുമകപ്പെട്ടു പൊണ്ണനും ബോധിച്ചീല
 തട്ടിയങ്ങേല്പിച്ചൊരുകുറിയേൽബലമൊക്കെ
 കാട്ടിയകുരണ്ടുപൻകുറിയെവിടുത്തപ്പോൾ
 ദാരുഭാഗങ്ങൾതമ്മിൽചേർന്നിട്ടുകപിയുടെ
 സാരമാമണ്ഡംപൊട്ടിച്ചുതഞ്ഞുതാനുംചത്തു.
 'തങ്ങരക്കുപലമില്ലാത്തുള്ളതു പ്രവർത്തിച്ചാൽ
 ഭാഗമേവമെന്നു സർവ്വതംബോധിക്കേണം'

തിന്നവ്യഥാ തനിക്കാവശ്യമില്ലാത്തതു
 തിന്നിച്ചുനടക്കേണംചെയ്യുന്ന സഹോദര!
 കൂടാതെജീച്ചനാമിട്ടേച്ചു പോന്നിലയോ
 കൂടാതെയാരുമാംസമായതുതിന്നാൻപോക
 ന്നതുകേട്ടുപറഞ്ഞീടിനാൻ മമനകൻ
 നിതുമഹാമതേ!തന്നുടെരാജസേവ
 രാജനും മോഹിച്ചോ താനിങ്ങനെ വന്നാൽ
 രാജമന്ത്രിയെന്നൊരുപേരോടെനടക്കുന്നു?
 തന്നുടെബന്ധുക്കളെ സന്തതം രക്ഷിക്കണം
 തന്നുടെ ശത്രുക്കളെയൊക്കവേ ശിക്ഷിക്കണം
 ഉന്നതിവരേണമെന്നാഗ്രഹിച്ചല്ലോ പോക
 മന്നവന്മാരെച്ചെന്നു മാനുഷൻ സേവിക്കുന്നു.
 തന്നുടെജാരത്തെപ്പറ്റിക്കേവേണ്ടവെങ്കിൽ
 അന്യവസ്തുക്കൾപലതുണ്ടല്ലോയെളുപ്പത്തിൽ.
 യാതൊരുപുമാനീഹജീവിച്ചുവസിക്കുമ്പോൾ
 ആതുരന്മാരാംബഹുജന്തുക്കൾ ജീവിക്കുന്നു
 അപ്പമാനത്രേ ഭ്രമേയ കേവലം ജീവി-
 സല്പുമാനവൻതന്നെ സാധുതാനവൻതന്നെ.
 തക്കത്തിൽതന്റെഭക്തിമാത്രമേവേണ്ടവെങ്കിൽ
 പക്കത്തിൽ ചോറ്റംതിന്നു കോയിക്കൽപാക്കേണമോ?
 പൊക്കത്തിൽപറക്കുന്ന പരുത്തും കിളികളും
 ഒക്കവേതന്നെത്തന്നെപോറ്റിരക്ഷിക്കുന്നില്ലേ?
 അക്കണക്കുള്ളജനംചത്താലും ജീവിച്ചാലും
 മിക്കതുമന്വേഷണമാക്കാനുമുണ്ടോ ജ്യേഷ്ഠ!
 ഒക്കവേനിരൂപിച്ചാൽ ഭൂപതിസേവകൊണ്ടു
 തൽക്കലത്രാണത്തന്നെസാധ്യമെന്നറിഞ്ഞാലും
 തന്നുടെബലത്തിനും പരരുഷത്തിനും താഴ്
 വന്നുപോകാതെതന്നെവല്ലതുംസാധിക്കണം
 ഭക്തിമാത്രമേയല്ലമാനികൾക്കഭിപ്രായം
 ശക്തികാട്ടേണമെന്നേയേവക്കുംതുറപ്പിയുള്ളൂ.
 ഗോക്കടേശവം തിന്നാനാഗ്രഹിച്ചുകുന്നു

ബലപ്രയോഗമൊരുമിപ്പോൾ സഹോദര
 ഇത്തരമുണ്ടെല്ല സോദരൻ മേനകൻ
 സുപ്രധാനത്വം പിന്നെ നമുക്കു വരാമല്ലോ
 അപ്രധാനനായുള്ള പുരുഷൻ ക്രമത്താലെ
 സുപ്രധാനനായിട്ടും മറിച്ചും കാണുന്നില്ലേ?
 മറ്റൊരാളുടെ നെറുകയിൽ കൊണ്ടുവന്നുവെക്കുക
 ഉറപ്പാക്കുക എന്നതും മുമ്പാകെ എന്നതും
 തന്നെല്ലാമുണ്ടാകുകയും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു
 ചിന്തിച്ചാൽ ഈ ഗുണദോഷവും താനുണ്ടാകും.
 ഉന്നതിവരുത്തുവാനും പരാധീനം
 പിന്നെയങ്ങു ധോഗതിക്കേതുമെളുപ്പമാം.
 എത്രയും കനത്തൊരു കല്ലുകൾ ഉട്ടിക്കൊ-
 ത്താൽ മറ്റൊരാൾക്കു പറ്റാതില്ലെന്നു പരംഭം.
 തന്നെയും കീഴ്പ്പോട്ടേയ്ക്കു ചാടിപ്പൊളുപ്പമാ-
 മായും കൂടാതെ പൊതുവേണ്ടതാഴ്ത്തുവന്നേ നിൽപ്പു
 തന്നെല്ലാമുണ്ടാകും. തന്നെക്കുറേയ്ക്കു തന്നിനും.
 തന്നെക്കുറേയ്ക്കു തന്നെല്ലാമുണ്ടാകും.
 എന്നതുകേട്ടു തടാ പോയിട്ടു കരടകൻ
 നിന്നുണ്ടുവെക്കുന്ന മിത്രപ്രായമെന്നെക്കുറേയ്ക്കു
 എന്നുണ്ടുവെക്കുന്ന മിത്രപ്രായമെന്നെക്കുറേയ്ക്കു
 ബിന്നതാമുഖത്വവും ഭീതിയും കാണുകതന്നെ.
 ഇങ്ങനെ മേനകൻ ചൊല്ലിനാനിദമിപ്പോൾ
 എങ്ങനെയറിഞ്ഞു നീയെന്നു പോലകരടകൻ
 എങ്ങനെയറിഞ്ഞുവെന്നു ഗുജനരചെയ്യാൻ
 ഇങ്ങുതോന്നിയതെല്ലാമടിയനുണർത്തിക്കാം.
 ചൊല്ലുന്നവാക്കുകേട്ടു ഗോക്കളും പ്രവർത്തിക്കും.
 തല്ലുപടിച്ച് മരംവലിക്കും ഗജങ്ങളും
 വല്ലതും കെട്ടിപ്പറത്തേററിയാൽ കഴുതയും
 കല്ലിലും പെറിക്കൊണ്ടു മണ്ടുമെന്നതേവേണ്ടും.
 ചൊല്ലുകൂടാതെതന്നെ മത്സ്യന്റെ മനോഹരം
 തെല്ലുമേതേറീടാതെ ബോധിക്കും മഹാജനം.

അന്യചിത്താഭിപ്രായം ലഭിച്ചാണല്ലോ മത്സ്യൻ
 തന്നെയുള്ളിൽ ബുദ്ധിസാരത്തെ വഹിക്കുന്നു.
 ജംബുകൻ തന്നെ നാമെന്നാകിലും നമുക്കുള്ളിൽ
 ബിംബിതം പ്രഭുവിന്റെ ചിത്തസംക്ഷോഭം ദൃഢം.
 നമ്മുടെ ബുദ്ധിക്കൊണ്ടു നമ്മുടെ തമ്പുരാനെ
 നമ്മുടെ പാട്ടിലാക്കിത്തീർക്കേണമെന്നതന്നെ,
 എന്തെടോ! നമുക്കുണ്ടോരാജസേവാഭിജ്ഞത്വം
 എന്നുടൻ കരടകനന്നേരം മേനകൻ
 എന്നോളം രാജസേവാധർമ്മത്തെ ഗ്രഹിച്ചാൽ
 പിന്നെ മറ്റൊരുമിപ്പൊഴുതുന്ന ഗുജൻ പ്രഭുക്കളോ.
 മന്ത്രിയായ് വസിപ്പോളുമ്മാറ്റും സംസാരവും
 മന്ത്രിച്ചു മറ്റുള്ളൊരു ചതിപ്പാൻ പായവും
 കൈക്കൊണ്ടു മേടിപ്പാൻ കണ്ടുവരോടും ചേർന്നു
 വക്കാനും കൂട്ടി ദ്രവ്യം കൈക്കൊണ്ടു വാനും
 കാര്യങ്ങൾ തീരുമ്പോൾ സ്വാമിക്കു ചെല്ലേണം
 കാണാൻ പാതീലേറും പറ്റുവാൻ
 മറ്റൊരു വിധം നാട്ടിൽ തീരുമ്പോൾ
 മറ്റൊരു വിധം ചെന്നു സ്വാമിയെ ബോധിപ്പിക്ക
 പാറിലുള്ളൊരാൾക്കും കാര്യമൊക്കുവേ സാധിപ്പിക്ക
 മറ്റുള്ള ജനത്തിന്റെ കൊറ്റുണ്ടു മുടക്കുക
 കൊറ്റിനുവകയുള്ള സാധുക്കൾക്കൊരു വിധം
 കുറ്റമുണ്ടാക്കി ദ്രവ്യമൊക്കുവേ ഹരിക്കയും
 ഇത്തരം ദുർമ്മന്ത്രികൾക്കുള്ളൊരു തൊഴിലുകൾ
 കൊത്തൊരു വിധമെങ്കിലായതും നമുക്കുണ്ടു
 പാറീടം തന്നിൽ നല്ല സാമന്ത്രിയുള്ളൊരാൾക്കേതും
 ഭാരമാകുന്ന കാര്യമൊക്കുവേ സാധിപ്പാൻ
 സ്വൈരമാം വണ്ണം മണ്ടിനടക്കും നരന്മാർക്കു
 ദുരയൊരു ദിക്കുമില്ലെന്നു ബോധിക്കേണം.
 ധന്യരാം വിദ്വാന്മാർക്കു തന്നെക്കുറേയ്ക്കു മേനം
 അന്യന്റെ ദേശമെന്നും ഭേദമില്ലാത്തതും
 എത്രയും പറ്റത്തീർച്ചിപ്പിച്ചു നപുമാന്മാർക്കും.

ശത്രുവില്ലെന്നു കേട്ടിട്ടില്ലയോ മഹാത്മാവേ!
 ഉപിവാൻ കരകനിന്നിതു മേനകം—
 രോചിതമിദം നിൻറെ സന്നാഹമെന്നാകിലും
 സേവയ്ക്കുള്ളവസരം കാണാതെ തിരുമുൻപി—
 ലാവലാതിക്കുചെന്നാലബദ്ധമാരിത്തീരം.
 ചൊല്ലിനാൻ മേനകനായതു സത്യം തന്നെ
 വല്ലാത്തൊരവസരം ചെല്ലുകിലബദ്ധമാം.
 പട്ടണത്തുളളോരുനേരം ചെന്നാൽ
 ആനക്കാരെ പട്ടണത്തുളളവർക്കുതീക്കൊല്ലും.
 ഏവനെനാലും പട്ടണത്തിൽ സന്നിധൗ സമോലം
 സേവിച്ചനിൽക്കുന്നോരിൽ സ്വാമി ക്ഷേപയുണ്ടാം.
 വംശശുദ്ധിയുമില്ല ബുദ്ധിയുമില്ല കണ്ടാൽ
 പട്ടണത്തുളളതെല്ലാമില്ല വിദ്യയുമൊന്നുമില്ല
 പട്ടണത്തുളളപുരാണെങ്കിലും തിരുമുൻപിൽ
 തക്കപട്ടണത്തിൽ മുക്കിൽ വിരലും തള്ളിനിന്നാൽ
 മനവനം പട്ടണമാം പക്ഷയായ് വരും ക്രമാൽ
 അന്യസേവകന്മാരിലഗ്രഗണ്യനാമവൻ
 പാർത്ഥിവന്മാരും പരസ്പരീകളും ലതകളും
 പാശ്ചസേവിയെപ്പാരും പാട്ടിലാക്കീടും ഭൃശം.
 ഇന്ദ്രനോടൊക്കും സ്വാമി ചന്ദ്രനോടൊക്കും വോ—
 നെന്നെല്ലാം സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടെപ്പോഴും പിരിയാതെ
 സന്നിധൗ പാർക്കുന്നവൻ പാർത്ഥിവനാദിമതൻ
 പിന്നെയെന്തഹോ ബഹു ദുർഗേണെന്നാകിലും
 തന്നെക്കുറിയും നോക്കിപ്പാർക്കുന്നപുരുഷനെ
 തന്വംഗിമാരും മുദാക്കെക്കൊള്ളും ക്രമത്താലെ.
 മുളളുള്ളപ്പക്ഷത്തെയുമന്തികസ്ഥിതമായാൽ
 വള്ളിയും പുററിപ്പുറിക്കേറുമെന്നറിഞ്ഞാലും.
 ഇന്നതുപ്രയോഗിച്ചാൽ കോപിക്കും മഹീപതി
 ഇന്നതുപ്രയോഗിച്ചാൽ മനവൻ പ്രസാദിക്കും
 ഏതുള്ളവിശേഷങ്ങൾ കണ്ടുകൊണ്ടുപാതിക്കേ
 നിന്ന സേവിച്ചിടണമെപ്പോഴുമിളകാതെ.

എന്നിയേനിരസിച്ചുവെങ്കിലും കൂട്ടാക്കാതെ
 പിന്നെയും പുററിക്കൂടിപ്പിന്നാലെ നടക്കേണം.
 ഇങ്ങനെ പലദിനം ചെയ്യുമ്പോൾ പ്രഭുക്കളും
 തന്നെ വശത്തായിത്തീരുന്നതേവേണ്ടു.
 പോദിച്ചുകരകനെത്തന്നീയുണർത്തിപ്പാൻ
 ഭാവിച്ചു സിംഹാന്തികം പ്രാപിപ്പാനൊരുവെട്ടു?
 ഉക്തവാൻ മേനകൻ വല്ലതു മുണർത്തിച്ചാൽ
 ഉത്തരം കേൾക്കാമതിനത്തരമുപോലതോന്നും
 ഉത്തരം തന്നിൽനിന്നുത്തരമുണ്ടാവാൻ
 വിത്തിൽനിന്നല്ലോ പിന്നെ വിത്തുണ്ടാകുന്നു.
 കണ്ടത്തിൽ വിതയ്ക്കുന്നനെല്ലുകൾ മുളച്ചുനെ—
 ല്ലുണ്ടാകുമതുതന്നെ വിത്തായിത്തീരേമല്ലോ
 രണ്ടുവാക്കവിടേയ്ക്കുചെന്നുത്താനുണർത്തിച്ചാൽ
 കണ്ടുകൊള്ളേണം മേന്മേലുത്തരം ബഹുവിധം.
 ഏതൊരുവസ്തുചെയ്താലുപോഴേക്കെടും കറുപ്പും
 ഏതൊരുവസ്തുചെയ്താൽ കായ്ക്കുണ്ടാകും പൂപ്പിടും
 ആയതുണ്ടും മുമ്പേനിതിയുള്ള പർക്കാരം
 ആയതിനൊത്തപോലെ കായ്ക്കത്തിൽ പ്രവേശിക്കും.
 ഉത്തമനയമനം മദ്ധ്യമനെന്നിവണ്ണം
 മർത്യന്മാർ മൂന്നുവിധമുണ്ടെന്നു ബോധിപ്പേണം.
 എന്നതിലധമന്താൻ വിപ്ലവത്തിൽ യേകൊണ്ടു
 ഏതുമേതുടങ്ങാതെ സ്വസ്ഥനായിരുന്നീടും
 മദ്ധ്യമൻ പിന്നെക്കായ്ക്കുതുടങ്ങും മുടങ്ങുമ്പോൾ
 ബുദ്ധിയും കെട്ടുപാറും മടങ്ങിയടങ്ങീടും
 ഉത്തമൻ മദ്ധ്യമദ്ധ്യമുടക്കുംവെന്നെങ്കിലും
 സിദ്ധമാവോളം കായ്ക്കം കൈവിടുകയില്ല.
 ഇങ്ങനൊരുവസരമെന്തെന്നു ഗ്രഹിക്കാതെ
 ചെന്നുപാടുകയുമില്ലെന്നു ബോധിക്ക വോൻ.
 ദേവരക്കാപാര്യനാം ഗീഷ്ണുതിതാനെങ്കിലും
 കേവലമവസരം ബോധിക്കാതെ ചെയ്താൽ
 ലംഘനം ഭവിച്ചീടും കാര്യവും പക്ഷം തന്റെ

ശ്രാലിത്തതിനഹാനിവന്നപോമസംശയം.
 നല്ലൊക്കകാലേപെന്നചൊല്ലുകിലസാരനം.
 വല്ലകാര്യമെന്നാലും സാധിച്ചുപോരാത്താനും.
 ദേശവുംകാലവുംസംചിന്തിയാതൊരുകാര്യം.
 പറ്റുശവുതുടങ്ങരുതാത്തബോധമുള്ളവൻ.
 ആശയേപരിപാകമില്ലാതപുമാനോടു
 സ്വാശയാഭിപ്രായത്തൊച്ചൊല്ലാരുതൊരുനാളും.
 നിഷ്പലമായൊരുമെന്നതുംതന്നെയല്ല
 ചിന്തിയാതുള്ളതുംതന്നെയല്ലമകപ്പെടും.
 എന്തിനുംമുഖസ്ഥാനമൊന്നുതന്നെ സേവിക്കുന്നു?
 യാതൊരുഗുണംകൊണ്ടുവെത്തിസൗഖ്യങ്ങൾവത്ര?
 ഏതൊന്നുകൊണ്ടുമുസജനവും പ്രശംസിപ്പൂ?
 ആശയമുള്ള ഗുണമുണ്ടോവാൻ ക്ലേശിക്കണം.
 എന്തൊന്നുംകൂടാതെഗുണംരക്ഷിക്കേണം.
 അഗ്രജനോടൊന്നുപോല കൂടിപാലനംമാരോടും
 സുഗ്രഹനോടൊന്നുപോല പക്ഷമെന്നും.
 ആഗ്രഹമെന്തെന്നതുംരഹമെന്തെന്നതും
 വ്യഗ്രമെന്നിയേ പാത്തു ബോധിപ്പാനെളുതല്ല.
 സോദരൻചൊന്നിതപ്പോളങ്ങുനൂപറഞ്ഞതു.
 മാദരികേണ്ടുംപരമാർത്ഥമെന്നിരിക്കിലും
 വകുടക്കാതൊന്നുനില്ക്കുമ്പോൾ ശിവശിവ!
 സകുടമിതിലിറങ്ങിപ്പോവാനെന്നതോന്നും.
 ഒട്ടനാളിറങ്ങിയുംമുങ്ങിയുംതിരവന്ന
 തട്ടിയീട്ടലഞ്ഞുമിങ്ങോട്ടേടംചെന്നുംപോന്നും
 പെട്ടെന്നുപരിചയിച്ചീടിനാലൊരുവഴി
 കിട്ടമങ്ങതിൽനിന്നിത്രീഡിച്ചുമേവീടുവാൻ
 എന്നതുപോലെ ചെന്നുവന്നുംചെയ്തുനിന്ന
 ചൊന്നതുകേട്ടുംകണ്ടുംസൂക്ഷിച്ചുപരീക്ഷിച്ചും
 മന്നവൻതന്റെശീലഭാവവുംപതക്കവേ
 തന്നുള്ളിലാക്കിക്കൊണ്ടാൽ പിന്നെ വൈഷമ്യമില്ല.

മങ്ങനെ വശക്കാക്കുമെന്നൊരു പക്ഷമില്ലേ
 മങ്ങനെ മനക്കാമ്പിൽ നിൻകൃപയുണ്ടെന്നാകിൽ
 എന്നതു കേട്ടുമാ ചൊല്ലിനാൻ കരകൻ
 നന്നിതു സഹോദര! നല്ലതു വന്നീടണം.
 നിന്നുടെ മാർഗ്ഗം ശുഭമായതും നിരൂപിച്ചു-
 തൊന്നുമേ ഭംഗംകൂടാതെ നേ ശുഭമന്തേ!

5. ദമനകന്റെ നീതിസൂക്തം

ജ്യേഷ്ഠനെത്തൊഴുതുകൊണ്ടപ്പോൾ
 ശ്രേഷ്ഠനും സിംഹവുട്ടു സ്ഥാനിയെ കൂപ്പിച്ചുടൻ
 ദൂരവേ തന്നെനിന്നു പാണികൾ കൂപ്പികൂപ്പി-
 ച്ചാമ്പേ പതുക്കവേ ചെന്നൊരു ശോഭനര
 പിംഗലകനുമുറച്ചെയ്തു ദമനക!
 ഇങ്ങുവന്നാലും പലനാൾ കൂടിക്കാണുന്നില്ലോ.
 എന്തെടോ നീയും നിന്റെ ജ്യേഷ്ഠനുമെന്നെ
 സന്താനം സേവിക്കാത്ത സംഗതി കഥിപ്പൂ
 വമ്പനാമെന്നകൂട വമ്പനംചെയ്തൊന്നൊരു:-
 തവ്വാനടിയനെക്കൊണ്ടുതുവരേണമോ?
 കൊമ്പനാതനെക്കൊണ്ടു തവച്ചോർപഴയരി-
 സമ്പാദിച്ചതിനിങ്ങു സാമർത്ഥ്യം പോരായല്ലോ
 എപ്പോഴാകട്ടെനിന്നെക്കൊണ്ടുയടിയങ്ങു
 നികഴലിനപണ്ണിത്തൊഴെ ചൊറുക്കുമോ?
 കാക്കമ്പാളൊരുത്തനെക്കൊണ്ടുപകരമില്ലേ-
 ന്നാർക്കുമേവരികയില്ലെന്നതു മുണർത്തിക്കാം.
 ചുല്ലകൾകൊണ്ടുപകരമുണ്ടാകും തന്റെ
 പല്ലതരം തേപ്പാർക്കുള്ളതും പയ്യെളുത്തീറാൻകൊള്ളാം
 മേല്പേ കണ്ണങ്ങളിലിട്ടുടൻ ചെറുക്കിയൊൻ
 തെല്ലുസഖ്യമുണ്ടാകിലാറിവത്തിനും കൊള്ളാം.
 കൽ കരം കണ്ണം മൂക്കുമുള്ളൊരുജന്തുക്കളാൽ
 ഏകനെകിലുംകാര്യമില്ലാതെവേദിക്കുമോ?

സാരനാപുരുഷനെപ്പാരമിട്ടിടിച്ചാലും
 സാരശക്തിയെ തൃജിച്ചീടുമാറില്ല നൂനം
 തീയെരിയുന്നകൊള്ളി കീഴക്കിപ്പിടിച്ചാലും
 തീയുടെജപാല മേല്പോട്ടല്ലാതെ ജപാലിക്കുമോ?
 ജീവജന്തുക്കളെല്ലാമൊന്നുപോലെനുള്ളൊരു
 ഭാവവും ഭവാന്മാർക്കു ചേർച്ചയില്ലറിഞ്ഞാലും.
 തൂങ്ങുകമറയ്ക്കുമാറിൽ ദേവമുണ്ടെന്നുള്ളതും
 സ്വപ്നദൃഷ്ടിയിൽ കാണിക്കും സമർത്ഥന്മാർ
 വിത്തു കൃഷിക്കുവെന്ന് വിതച്ചാലും
 മുത്തമൻകുട്ടി വാറു തന്മതപത്തൊക്കട്ടും
 ഉത്തമസ്ഥലങ്ങളിൽ ശ്രീകാര്യംവിചാരിപ്പാൻ
 ഉത്തമന്മാരും കായ്ക്കാരെക്കല്പിക്കേണം
 ശുദ്ധഭൂമിയിൽ ശുദ്ധമാനങ്ങൾക്കധികാരം
 ബലമുണ്ടാകാട്ടെന്നു മനസ്സെടുക്കുന്നവർ
 കർമ്മം കർമ്മത്തിൽ കർമ്മം കർമ്മത്തിൽ
 കർമ്മം കർമ്മത്തിൽ കർമ്മം കർമ്മത്തിൽ
 ഭംഗിയിൽചേർത്തുകിലേ ഭ്രമണം ശോഭിച്ചീട്ടും
 കണ്ണത്തിലുണ്ടാണെന്നു കർമ്മം കണ്ണത്തിൽ
 കൊണ്ടുപോയ്ക്കിട്ടിരിക്കുകൊണ്ടുണ്ടു പുറപ്പെട്ടാൽ
 കണ്ടവർ കരംകൊട്ടിക്കൊണ്ടു ചിരിച്ചീടും.
 തണ്ടുതപ്പിയെന്നൊരുനാമവും ലഭിച്ചീടും.
 എത്രയുംനീചന്മാരുംബലമുണ്ടാതിജന്മാർക്കു
 മരുവും പല്ലക്കും ദീപയജ്ഞവും നൽകി
 ക്ഷത്രിയബ്രഹ്മാസ്ഥാനേ മന്ത്രിയാക്കിത്തന്നാൽ
 ധാത്രിപാലരെ പാരംനിന്ദിക്കും മഹാജനം
 തന്നെത്താനറിയാതെ ഭൂമിപ്രദിക്കുള്ളൊന്നും
 വന്ദിച്ചുസേവിക്കുന്ന മാനുഷപ്പശുക്കൾക്കു
 ഇന്നിപ്പോളിഹലോകസൗഖ്യമില്ലവർ ചത്താൽ
 ചെന്നെന്നൊരുനാമത്തിൽ ചാടുന്നല്ലാതില്ല
 മെച്ചമേ സുവർണ്ണത്തിൽച്ചേർക്കേണ്ടും മഹാനന്ദം

പിച്ഛമുപേക്ഷിക്കാതെ ചേർക്കുന്ന പുരുഷനെ
 നജനം തന്നെല്ലെ ഏജനങ്ങളുംകൂടെ
 രജിക്കും തത്സമ്പൽ വജ്ജിക്കുമെല്ലാവരും.
 ബുദ്ധിയും വിവേകവും വീര്യവും വ്രട്ടക്കളിൽ
 ക്ഷേത്രിയുള്ളതുകൂടി സ്വാമിയെ നികത്തീടും.
 ശക്തിയില്ലാത്തതോടൊന്നു നിഷ്ഠാലം ദ്രവ്യം.
 ശക്തിയുണ്ടാത്തതോടൊന്നിയില്ലാത്തതെന്നോ?
 ശക്തിയും നല്ലാപാമിദശ്ശക്തിയും തികഞ്ഞതാ
 ഏതെന്നുണ്ടെന്നാകിലേ വലിച്ചു മഹീപത്നി
 ശക്തിയുമില്ല സ്വാമിദശ്ശക്തിയുമില്ലാത്തതാ
 ദശ്ശക്തി നല്ലീടും നൃപനെത്രയുമവിവേകി.
 ആയവൻ ഭജിക്കുന്നോരോദനമെല്ലാമൊരു
 നായിനകൊടുത്തുകിലായതുപാഴായ്ക്കൊ
 നായിനചോരനല്ലെന്നായകന്മാരെക്കുറി
 ച്ചായതസ്സേഹത്തിനുമായമില്ലാത്തനാളും.
 ആയവന്തിരിക്കുകയെത്തുകൊണ്ടുതനി
 കാക്കവ മന്ത്രിമാർക്കൊപ്പംസഹായി
 ശത്രുവും കടിയും ശത്രുവും വീണപാണി
 കാത്രയും നന്മാരും വാണിയുമിവയെട്ടും
 നജനത്തോടൊന്നാലെത്രയും പ്രകാശിക്കും;
 ഏജനത്തോടൊന്നാലെത്രയുമിളപ്പിടും.
 അധ്വാനമുള്ളവീരൻ വാളെടുത്തിടിക്കുമ്പോൾ
 സമുത്തരകളെ കൊണ്ടാടിസ്തുതിച്ചീടും
 അധ്വാനൻ മഹാഭോഷൻ വാളെടുക്കുന്നകണ്ടാൽ
 അപ്പോഴേയല്ലാവരും വാളെടുക്കയേയുള്ളൂ.
 അശ്വപ്രേമംഗ്രഹിച്ചവശപത്തിലേറിക്കണ്ടാൽ
 പിശചാസികളെല്ലാം വിസ്തരിച്ചീടും ദ്രവ്യം.
 അല്ലാത്തമൃഗംമഹന്നാശപത്തിലേറുന്നേരം
 വല്ലാതെപിഴച്ചുപോയെല്ലാതെ ഹസിച്ച്ീടും.
 ഇങ്ങനെതന്നെ പിന്നെയൊന്നും നാലുരണ്ടും
 ഭംഗിക്കുമഭംഗിക്കും പാത്രമേമേ മൂലം.

ഞാനാരുമറിയാതെത്തന്നതുകൊണ്ട്
 മാനസ നിന്ദാഭാവം സ്വാമിക്കുവേണ്ടാനും
 പത്മനാഭനും പണ്ടു പണിയായിരുന്നില്ലേ?
 പാവനനെന്നുമറി മനായിമേവനിലേ?
 ഷാജിമുഖഭഗവാൻമാടിന്റെവേഷം മുറു
 വെണ്മയിൽധരിച്ചു തമ്പുരാൻ കേട്ടിട്ടില്ലേ?
 നീ ഗുണഗണമൊക്കെയുമടിയൻ—
 ഷത്യൻ ശക്തി യുക്തിയുമെനിക്കുണ്ടു.
 ഭക്തിയില്ലാത്ത ശക്തികൊണ്ടെന്താലം?
 ശക്തിയില്ലാത്തുള്ളോന്റെ ഭക്തികൊണ്ടെന്താലം?
 സേവകന്മാരിൽ നിന്ദാശീലനും നന്ദരൂപം—
 സ്തേവിപ്പാനാരുമില്ലെന്നായ്കുമത്താലെ
 ബന്ധുഭൃത്യരുമില്ലാത്തതന്നേരും നൃപ—
 നന്നുപെരുതും പിന്നെ ക്ഷീണമാംപ്രഭുതവും.
 നൃപനേയും പ്രായശ്ചം വിപ്രാനാക്കും
 ലോകം പരശിക്കുമില്ല.
 നിത്യവുംസമീപത്തു വിപ്രാനാരില്ലാതായാൽ
 കൃത്യവുമകൃത്യവും ബോധമില്ലാത്തതും.
 പാതമിവന്മാർക്കു നീതിജ്ഞാനമില്ലെന്നുവന്നാൽ
 പാത്താലേവസിക്കുന്നൊരാക്കവേ നശിച്ചീടും.
 എന്നതുകൊണ്ടു പറഞ്ഞീടുന്നെൻ മമസ്വാമി—
 ക്ഷണതിവരാൻ നല്ലഭൃത്യന്മാർതന്നെവേണം.
 എന്നതുകൂട്ടു മഹാസിംഹവുമുചെയ്തു:—
 നന്നെടോ! ഭമനകൾ നിന്നടൈനീതിവാക്യം
 നമ്മുടെ സമീപന്റെ നന്ദനല്ലാ ഭവൻ
 നമ്മുടെ പരാജയം നീ ചെയ്തിടേണം
 ചോദിച്ചു ഭമനകൻ നിന്തിരുവടിയിപ്പോൾ
 ചോദിച്ചുജലപാനംചെയ്തതിന്നെഴുന്നള്ളി
 അംസ്സീനപാന്തികേ വാണരുളുമ്പോൾ ബുദ്ധി
 ന്നുംഭീച്ചകണക്കുകാണുന്നിതു കിംകാരണം?
 ഉത്തരമുചെയ്തു കേസരിശ്രേഷ്ഠനാനും

സ്വസ്ഥമല്ലെന്റെ മനസ്സിങ്ങനെ തിൻകഷ്ടം!
 നമ്മുടെവനം തന്നിലിന്നൊരു ജന്തുവന്നു
 ദുർമ്മദംപുണ്ടു കണ്ടു കേൾക്കുന്നിലേ?
 എത്രയുചരികൂറും ഭയം ടെൻ? കണ്ഠധാരണം
 ശ്രോത്രം സ്രവത്തിൽ പ്പുകുസകുടപ്പെടുത്തു.
 മറ്റുമിഹാരണ്യധാരസവും വെടിഞ്ഞുതാൻ
 മറ്റൊരു വനാന്തരം പ്രാപിച്ചാൻ ഭാവികുന്നു
 കണ്ഠശബ്ദത്തെക്കേട്ടാലുഹിക്കാമവനേ
 കണ്ഠനല്ലാഹാ! മഹാവിക്രമി മഹാ—
 രണ്ടുപക്ഷമില്ലെന്നിക്കായ വന്തന്നെക്കേട്ടു
 കണ്ടുകൊണ്ടിവിടത്തിൽ ചാർക്കു ചൈവന്യന്തന്നെ
 എന്നതുകൂട്ടു മറ്റു ചൊല്ലിനാൻ ഭമനകൻ:—
 എന്നടൈസ്വാമി വൃഥാ മാഞ്ചലയും തുടങ്ങേണ്ട
 ശബ്ദംമാത്രത്തെക്കേട്ടുശങ്കിപ്പാനെന്തുമുഖം?
 ശക്തിമാനല്ലോഭവാനെന്തിനുപേടിക്കുന്നു?
 ആരകൾജലംപൊങ്ങി സേതുഭഞ്ജനം—
 ആരകൾത്തുങ്ങുകൾക്കൽ മന്ത്രവുംഭേദിച്ചു
 ഏഴഞ്ചി പ്രയാഗ്വിചാൽ സ്നേഹവും നശിച്ചീടും
 ഭീഷണിയാക്കുകൊണ്ടു ഭീരുക്കൾ ഭയപ്പെടും
 കണ്ടുപ്പാളിൽ ബഹുമാംസമുണ്ടെന്നു തോന്നി
 ചെഞ്ചെലുപ്പുകുപ്പോൾ ചർമ്മവുമൊരുമര—
 കണ്ടുമാത്രംതന്നെ കണ്ടുള്ളത്താനെന്നു
 പണ്ടൊരുപറഞ്ഞിങ്ങനെ കേട്ടിട്ടുണ്ടു.
 ചൊല്ലുകോ! പുരാവൃത്തമെന്നു കേസരിശ്രേഷ്ഠൻ;
 ചൊല്ലുവാൻ ശ്രവിച്ചാലുമെന്നാടൻ ഭമനകൻ.

പണ്ടൊരു കരനരി ഭക്ഷണംകിട്ടാത്തതാൽ
 കണ്ഠിതംപുണ്ടു വിശന്നങ്ങനെ നടക്കുമ്പോൾ
 കുറ്റവിൽപ്രദേശത്തു യുദ്ധഭൂതലം കണ്ടു
 തത്ര സൈന്യങ്ങൾ ചത്തുകിടക്കുന്നതും കണ്ടു.
 അത്രമല്ലാരുപൊണ്ണച്ചെണ്ടും കണ്ടുനവൻ
 തത്രനിന്നൊരു ശബ്ദം ശ്രവിച്ചു ഭയപ്പെട്ടാൻ

വായുവന്നടിക്കുവാളായതുതാനേതന്നെ
 തോയധേവനിപാലേ ശബ്ദിക്കുന്നതുകേട്ടു.
 എന്തുവാനിതങ്ങാരു ജന്തുവായ്തമെന്നാൽ
 ബന്ധുവാറെനിക്കയ്യേ! നമ്മെയുംകൊല്ലുമിവൻ
 അന്തികേ ചെന്നുനോക്കിക്കൊണ്ടുപോരികെന്നുള്ളിൽ
 ചിന്തിച്ചയെന്തുതോടെമെല്ലെമെല്ലെവേ ചെന്നാൻ.
 ഭക്ഷണമേ പ്പുണ്ടുപോരെയും മാംസങ്ങളും
 തൽക്ഷണമതന്നെ നശിക്കുന്നതോന്നിടുന്നു
 ലക്ഷണംശൂഭം നശിച്ചു ഞാനുള്ളിൽപ്പക്ക
 ഭക്ഷണം വഴിപോലെചെയ്തയെന്നുവെച്ചവൻ
 ചർമ്മത്തെക്കടിച്ചൊരുപാരുണാക്കിക്കൊണ്ടു—

ദ്രുവേഹം! സുഗാലനങ്ങൾകൂട്ടുപ്രവേശിച്ചാൻ.
 മൃതവനപ്പോളുമെന്തൊരു ശ്ലോകാത്മം ഞാൻ
 മൃതമെന്നിയേചോന്നേൻകണ്ടിപ്പൊളിതിലൊന്നും,

ശുദ്ധവർണ്ണവും വൃഷജവും
 നേർപ്പഹബദ്ധരായത്ത്

ആയതു മനസ്സിൽ വെച്ചിങ്ങനെ പറഞ്ഞു ഞാൻ
 ആയ വതധാനംകേട്ടു ഭീതിയെന്തിതു വൃഥാ?
 കേവലം മഹാശബ്ദംകേൾക്കുന്നവനാതന്നിൽ
 സാവധാനനാമഹം ചെന്നിഹ വന്നിടുന്നേൻ
 എന്തൊരുശബ്ദമെന്നമെന്തൊരുജന്തുവെന്നു—
 മെന്തൊരുഭാവമെന്നൊക്കവേബോധിക്കുന്നേൻ.
 ഇത്തരമുരചെയ്തു ധൃഷ്ടനാംക്രോഷ്യ പ്രൗഢൻ
 സതപരം സഞ്ജീവകക്കുള്ളിൽമുന്നിൽചെന്നു
 ആരെടോ താനെന്നവൻചോദിച്ചനേരംവൃഷം
 നേരുവാക്കുരചെയ്തു ഞാനൊരുകാളുള്ളറൻ
 വർദ്ധനനെനെന്നൊരുവാണിഭക്കാരൻ നമ്മെ
 വലിപ്പിച്ചുമിപ്പോളിങ്ങിനെവെടിഞ്ഞതും
 അർദ്ധമാർഗ്ഗത്തിൽവീണുകൊലൊടിഞ്ഞടിവിയിൽ

അർദ്ധമാസത്തിൽപ്പുറംദുഃഖിച്ചുകിടന്നു ഞാൻ
 ദൈവകാരുണ്യംകൊണ്ടു ഭണ്ഡവ്യംശമിച്ചു ഞാൻ
 ഏവമി പ്രദേശത്തുസഖ്യമായ് നഷ്ടമെന്നേൻ
 ചൊല്ലിനാൻ മേനകൻ നമ്മുടെ സ്വാമിവിരൻ
 ചൊല്ലേറുമഹാസിംഹം പിംഗലകംവുൻധീരൻ
 ചൊല്ലിവിട്ടിതു നമ്മെസ്സതപരം കൂട്ടിക്കൊണ്ടു—
 ചെല്ലുവാൻ ഭവാനെയെന്തെയും കെരതുഹലാൽ.
 സമ്മതിക്കെങ്കിൽ സ്വാമിയാടുണർത്തിം!

സതപരംവരാമെന്നുകട്ടപ്പോൾ നമ്മെക്കുൻ
 സിംഹനായകൻ മഹാവീര്യമുള്ള നമ്മെ—
 സ്സംഹരിക്കില്ലെന്നാകിൽ സംശയംവിനാ വരാം.
 വിശ്വസിച്ചവർക്കളെ വഞ്ചന ചെയ്തിടമോ
 വിശ്വവിശ്വതൻവിരൻ വിക്രമമിമുഗാധിപൻ?
 എങ്കിൽ ഞാൻവരാമെന്നു കാള ചൊന്നതുകേട്ടു
 കിങ്കരൻമേനകൻ വന്നിതു സിംഹാന്തിക
 വന്ദനംചെയ്തുകൊന്നാൻ: ചണ്ഡനം
 മന്ദമെന്നിയേവിശ്വചമിളക്കുമെന്നും
 എത്രയുചാരമായുള്ളൊരു തൂണുള്ള
 ധാത്രിയിൽ നിന്നു പറിച്ച്മീടമോ? മഹാമതേ!

ഉന്നതങ്ങളായുള്ള വൃക്ഷങ്ങളെല്ലാം പാദേ
 ഭിന്നമാക്കുവൻ കുറവാട്ടുമായില്ലതാനും.
 വീര്യമുള്ളവൻ മരവീര്യമുള്ളവനോടു
 വിക്രമംപ്രയോഗിപ്പൂ ദുർബ്ബലന്മാരിലല്ല.
 എന്നതുമൂലം ഭവാനു കാളയെ വധിക്കയി—
 ഒല്ലെന്നൊരു വിശ്വാസംകൊണ്ടു ഞാൻവരുത്തുന്നേൻ—
 എന്നതുകേട്ടു പ്രസാദിച്ചുരചെയ്തു സിംഹം:—
 നിന്നുടെ സഖ്യമേ ഞാൻ കൊല്ലുമോ മേനക!
 എന്തൊടോ സഞ്ജീവകനെ പേരെന്നുകേട്ടു
 ഹാത ! മേ മഹാസുഖമായവൻ ബന്ധുവായാൽ.
 താമസം കൂടാതിങ്ങുകൊണ്ടുപോന്നാലും ഭവാനു
 കമ്മസംപ്രാപ്തിപ്രിയൻ ഞാനെന്നുബോധിക്കണം.

അപ്രകാരത്തോ ചെന്നുപറഞ്ഞു മേനകൻ
 തൽപ്രകമ്പത്തെപ്പോക്കിക്കൊണ്ടുപോന്നു
 നന്ദിരാജനെ സ്വാമി സന്നിധി തന്നിലാക്കി
 നന്ദിപുണ്ഡരികളെ സേവിച്ചുനിന്നിടീനാൻ.
 അന്നതൊട്ടുനൂതനും സ്തംഭാകലനാശാത്ത്തിൻ
 നന്ദിനാമം സഞ്ജീവകൻ പിംഗലമൃഗേന്ദ്രനും.
 അന്നരാംഭൃത്യന്മാരിലാസ്ഥയില്ലാതായ് വന്നു
 യന്ത്രം തന്നെ നന്ദിസമ്പർക്കമുഖം.
 കാളയും കണ്യയും തന്മൂലം ഗുഹാന്തരേ
 പാളയംപുക്കുതന്നെ പുറമ്പിശ്വാസത്തോടെ
 കേളിസല്ലാപം കൊണ്ടുകേവലം ദിനേദിനേ
 മേളിച്ചു മഹോത്സവപ്രീയയാമുപാലം
 ഭൃത്യന്മാരമാത്യന്മാർ ചേർച്ചക്കാർ ബന്ധുക്കളും
 നിത്യസേവകന്മാരും പിള്ളരും കാവല്ലാരും
 പത്തിക്കലഭിക്കാത്തുകൊണ്ടുപോകുന്തോടും
 പ്രത്യേകം പട്ടികയിൽപ്പെടുത്തുന്ന കാലം
 ഏകദാ മേനകൻ പുറപ്പെട്ടുവന്നു കടന്നു
 വ്യാകലംപുണ്ഡരികളിൽ സംസാരം തുടങ്ങിനാൻ.

ചൊല്ലിനാൻ മേനകൻ നമ്മുടെ സ്വയംകൃതം
 അല്ലയോ മഹാദോഷമിങ്ങനെ സംഭവിച്ചാൻ?
 തന്മൂലംതാനുണ്ടാക്കുന്ന ദോഷങ്ങൾ മൂന്നു കൂട്ടം
 സംഗതിപരമെന്നു സജ്ജനം ചൊല്ലിക്കേൾപ്പൂ.
 മേൽമുഖംകൊണ്ടൊരു ജംബുക്കൻ മരിച്ചുപോയ
 ആശ്വാശ്വഭൃതികളും നമുക്കുനാശം വന്നു
 തന്മൂലംവെന്തെന്തും ഭൃതിക്കു നാശം വന്നു;
 താനെന്നദോഷമയമിങ്ങനെ ജനിപ്പിച്ചു.
 എന്നൊരുതരിശുശ്ശിൻ പണ്ടുതരച്ചൊഴുപ്പോലും
 എന്നതു ഭവാൻ കേട്ടിട്ടില്ലയോ മഹാത്മാവേ!
 ആയതു കൾക്കണമെന്ന ഗുണനാശം ചൊല്ലാൻ;
 പ്രായശ്ചോ നിവേദനം ചെയ്തിതു സഹോദരൻ.

7- തന്മൂലം തന്നെ നുണ്ടാക്കുന്ന

തൃദോഷങ്ങൾ

മഹാദോഷമെന്നൊരു സന്യാസിപണ്ടുണ്ടായി
 കേവലം ബ്രഹ്മധ്യാനം ചെയ്തുമേറുന്നകാലം
 പുത്രവും ബഹുഭവ്യമുണ്ടായി നമുക്കിതു
 കട്ടം സംഗ്രഹിക്കണമെന്നാകൻ വിചാരിച്ചു
 തന്നുടെ കുപ്പായത്തിൽ വെച്ചു കൂട്ടി തന്നി
 ഉന്നമുണ്ടാക്കിത്തന്റെ മേൽത്തീർത്തുണ്ടു
 സൈപരമായ് നടുക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടായിതന്നെ
 പെട്ടെന്നൊരുവിവർണ്ണ സേവിച്ചുകൂടിയിനാൻ:
 സാരംബഹുഭവ്യമിട്ടേറും കുപ്പായത്തിൽ
 ചെരുമിട്ടു തന്നിക്കൊണ്ടല്ലോ നടുക്കു
 ഇലനം കരസ്ഥമാക്കിട്ടെന്നുണ്ടു ഞാനും
 പുണ്യപദമേ കൈക്കലാക്കിയാൽ ദോഷമി
 ഉത്തരം വിചാരിച്ചു പാദശുശ്രൂഷ
 പുലനാം സന്യാസിയെ വിശ്വസിച്ചു പൂർത്തൻ.
 ശുദ്ധനാശാശ്വഭൃതി നന്നിവനിവൻ കയ്യിൽ
 മലനം സൂക്ഷിപ്പാനായ് കൊടുത്താൽ ദോഷമില്ല
 ഇതുമെന്തൊരുചെരുമവസരേ ഭീകനശുശ്രൂഷൻ
 സ്തിശ്വനാമവൻ കയ്യിൽ കുപ്പായം സമർപ്പിച്ചു
 കാനനനദിതന്നിൽ സ്നാനത്തിനെഴുന്നള്ളി
 സ്നാനവുംചെയ്തു ജപിച്ചുങ്ങനെ നില്ക്കുന്നേരം,
 ഉലതന്മാരും രണ്ടു രണ്ടുമെങ്ങൊരു പരസ്പരം
 പുലയത്തരംഭിച്ചു ചാഹിനീതീരത്തന്നിൽ.
 ആടുകൾരണ്ടും ബഹുഭവ്യ ചാങ്ങിക്കൊണ്ടി
 ഞൊടിനവനാകൻ മുട്ടിപ്പിന്നെയും മറിച്ചേറും
 ചിഹ്നവും വന്നുമുട്ടും തമ്മിലീവണ്ണമുള്ള
 സന്മാനം ക്രമത്താലങ്ങനെയും മുഴുത്തപ്പോൾ
 ചിന്താമയമുള്ളിൽ നിന്നാകൻ ചോരക്കുട്ട

ചിന്നിയും ചിതറിയും ഭൂതലേ പതിക്കുന്നു.
 അന്നേരമൊരുദോഷൻ ജംബുകൻ ചെന്നുകണ്ടു
 നന്നിതു പോരത്തുള്ളി നമുക്കു പാനംചെയ്താൻ,
 എന്നവൻവിചാരിച്ചു മേഷങ്ങൾ വാങ്ങുന്നേരം
 ചെന്നടൻ പോര നക്കിക്കുടിച്ചു തുടങ്ങിനാൻ.
 പെട്ടെന്നു മേഷങ്ങളും വന്നുമുട്ടുമ്പോൾ മദ്ധ്യേ
 മൃഗങ്ങൾ കൂറുനരി പതഞ്ഞു ചത്തുപിന്നാൻ.
 അമ്മുനിയ്ക്കുന്ന ഒരു ശ്ലോകപാദത്തെച്ചൊല്ലി:
 'ജംബുകോ മേഷോ' താനേതി'താനനന്തരം
 കഷായം ധരിച്ചുവാനിടങ്ങുനുള്ളനേരം
 ആശാവഭൂതിയേയും കണ്ടില്ലെന്നതോണ്ടു.
 ശേഷമടങ്ങാരുപദം പുരിച്ചു തദാ വയം
 'ആശാവഭൂതിനേതി' പ്രസ്ഥാനംചെയ്തുപിന്നെ
 നാപായംനിറച്ചുള്ള പൊന്നുറപ്പികയെല്ലാം
 പൂർവ്വം കാണുപോയാനാശാവഭൂതിവിജൻ
 അന്തരം പാലം സത്യംസി ചെന്നടങ്ങാരു
 തത്തുവായന വീട്ടിൽ പുകുവാണമളിനാൻ.
 നൂലുരുല്ലുന്നകൂട്ടം ചാലിയന്മാരിലൊരു-
 ചാലിയൻ കള്ളംകുടിച്ചങ്ങനെ ചാഞ്ചാടുന്നു
 ആയവൻകെട്ടിക്കൊണ്ടു പന്നൊരു ചാലിയത്തി
 ആയിരംധൂളി ചതുപറന്നോളെന്നതോന്നം
 മാരുമാൽകൊണ്ടു ദംസിദത്തമാം മാർഗ്ഗത്തുടേ
 ജാരനെസ്സന്ദർശിച്ചാൻ ഗുഡമായ പോകുന്നേരം
 മദ്യപൻപട്ടുടേ വല്ലഭൻ തത്തുവായൻ
 മദ്ധ്യമാർഗ്ഗത്തിൽ വച്ചു കണ്ടെത്തിപ്പിടികൂടി
 എങ്ങുപോന്നെ- ധൂളിയെന്നവൻ ചോദിച്ചപ്പോൾ
 നിങ്ങളെത്തിരഞ്ഞു ഞാൻ വന്നെന്നെന്നവൾ ചൊന്നാൾ.
 ഉള്ളിലെക്കുപടം ഞാൻ ബോധിച്ചു കൊള്ളാംതൊഴിൽ
 കള്ളതരീ നിന്നെത്തുണിയിൽബന്ധിച്ചു മതിയറവു.
 ഇങ്ങനെകയർത്തൊരു ചാലിയൻ കയർകൊണ്ടു
 പെണ്ണിനെത്തുണിയിൽ വരിഞ്ഞെങ്ങുപോയുറങ്ങിനാൻ.

അന്നാചവനങ്ങു പത്തുപോലുറങ്ങുമ്പോൾ
 അർദ്ധകൂടാതെ ദാസി തത്ര വന്നിതു മുഖം
 തത്തുവായസ്ത്രീയുടെ ബന്ധനമഴിച്ചവൾ
 ബന്ധുവായതിനുടെ മാഹാത്മ്യം കാട്ടീടുവാൻ
 തന്നെത്താൻ പാശംകൊണ്ടുബന്ധിച്ചുനിന്നമറേറ
 കനൽത്താർമിഴിയൊളെ ജരകിൽ നിശ്ചോഗിച്ചാൾ.
 കണ്ണനാം തത്തുവായനന്നേരമുണർന്നടൻ
 തത്തുകൾക്കുടങ്ങിനാൻ തന്നുടെകളുതെ
 തത്തുതീയും കഴിച്ചവൻ രോഷിക്കുന്നതോന്നം
 ചിങ്ങാതെതന്നനിന്ന ദൂതിയമവർത്താനം.
 കണ്ടുകൊണ്ടുനേററ ദാസിതന്നുടെ മൂക്കു
 കണ്ടിച്ചു കത്തികൊണ്ടു കശുലൻ മഹാജളൻ
 പിന്നെയുംചെന്നുകിടന്നുറക്കംതുടങ്ങിനാൻ.
 അന്നരമവിഷേഷം ചാലിയത്തിയുംവന്നു
 പുത്തൊട്ടുതീ നിന്റെ വർത്തമാനമെന്നവൾ
 പുത്തൊട്ടും പറയുന്ന നമ്മുടെ വൃത്താന്തം
 പുത്തനീ പാശംകൂടും വേർപെടുത്തയച്ചും
 പുത്തുകേട്ടു പാശമഴിച്ചുവിട്ടാളവൾ.
 പിന്നെയും മുന്നേപ്പോലെതന്നെത്താൻബന്ധിച്ചുകൊ-
 ന്നതസ്സനി തുണുംചേർന്നില്ലെന്നനേരം
 ചാലിയനെന്നതുബോധിച്ചുചൊന്നാളവൾ:-
 ചാലിയപ്പോലെതന്നെക്കെട്ടിയിട്ടാരുമുണ്ടു!
 നമ്മുടെനാസാമേദംചെയ്തു പാരംകയ്യും
 ദർമ്മതേ നിന്യൻ പാതിവ്രത്യമോർക്കുന്നിലയോ?
 പുത്തുകുടമാരാംവയസ്സിൽത്തുടങ്ങി ഞാൻ
 തന്മുപുരുഷസ്വർഗ്ഗംചെയ്തിട്ടില്ലെന്നുള്ളൊരു
 നമ്മുടെനിക്കുകാരണം വൈദ്യപുംതീർ-
 നമ്മുടെ മുത്തുപ്പാലം മൂക്കിനെലകിച്ചിട്ടും.
 തമ്മുകൂട്ടിലോകപാലന്മാർ കേട്ടീടേണം
 തമ്മുകൂടും പിതൃക്കളുമൊക്കെവേ ശ്രവിക്കണം
 തമ്മുകൂടും വന്നു മമ ചന്ദ്രനോടൊക്കുമുഖം

മൃക കണ്ടും നല്ലൊരൊക്കെ സുത്തെപ്പോലെ
 മുർവനാമവനതുകേട്ടപ്പോൾ വേഗംവന്നു
 മൃകമേയ്ക്കുവെത്തെയും കണ്ടപ്പോൾ വിസ്മയിച്ചു
 കാൽക്കൽ ചീന്നുവൻ കൂപ്പിച്ചൊല്ലിനാനെന്റെ ദുഷ്ടി-
 വാഷ്ടീധ്യാപാരവുമൊക്കെ നീ പൊറുക്കണം
 തീക്കുന്തോഴാലെനിന്റെ ചാരിത്ര്യം മാലിപ്പപ്പണ്ണി
 പറ്റിപ്പിടിച്ചു വെച്ചോ! നിന്നെ ഞാൻ വണങ്ങുന്നൻ
 ഇമ്മമേയ്ക്കും കെട്ടഴിച്ചുപാതികേ
 നിശ്ചിതം വാർത്തു പണനമേചീടിനാൻ.
 തത്ര സംഭവിച്ചൊരു വാർത്തമനങ്ങളെല്ലാം
 പാർത്തുകൊണ്ടുനങ്ങാതെ ഭിക്ഷുവും വസിക്കുന്നു.
 ദാസികതാനമാപ്പുൾ ഖണ്ഡിതമായുള്ളൊരു
 നാസികംഖണ്ഡത്തെയും കയ്യിൽ വച്ചിരിക്കുന്നു.
 നന്നേരമവളുടെവല്ലഭൻ ക്ഷൗരക്കാരൻ
 ഭിക്ഷുക്കൾക്കുതീർപ്പുവെക്കൊണ്ടുവാ പെണ്ണി!
 എന്നതുകേട്ടു കേൾക്കുന്നവനായൊരു
 തത്തോട്ടുകൊടുത്തിതു നാപിതസ്മിയാമവൾ.
 നാപിതഹാമുർവൻ സഞ്ചികിട്ടാഞ്ഞു പരം
 കോപിച്ചു കയ്യെടുത്തൊരിത്താനകത്തെയും
 അയ്യയ്യോ! മാക്കുകൊണ്ടു നമ്മുടെ ദാത്താവിന്റെ
 കയ്യാലെന്മുക്കുപായം, മുമ്പനാമോപാപി,
 മുർച്ചയുള്ളൊരുകൾക്കൊക്കെത്തന്നെകൊണ്ടു
 മൃകകണ്ടിപ്പോന്നുകണ്ടാലും പശുക്കളെപ്പോലെ
 ഇങ്ങനെപലരെയും വെട്ടിച്ചുകാട്ടിപ്പോന്നു
 അംഗനാഭനത്തോളം ദുർബ്ബലി മാർക്കുവല്ലഭി
 അക്കമകേട്ടു വൃദ്ധൻ കല്ലിച്ചു കേൾക്കും
 ചിരിക്കുന്നവനുപിടിപെട്ടിതു ക്ഷൗരക്കാരൻ
 നോക്കുകമുമ്പേ നീയിപ്പപ്പണ്ണിനവമുക്കു
 മൃകഖണ്ഡിപ്പാനെന്തുകാരണം ദാതാമോചി
 ആർക്കുമേതോന്നാത്തുള്ള ദുഷ്ടർമ്മം ചെയ്യുന്നിന്റെ

നാക്കുകണ്ടിച്ചു തീയിലെരിച്ചു മതിയായു.
 പെണ്ണിനെദ്രാഹിച്ചവൻ ശുഭംഗ്രേ നക്ഷത്രം
 ഉള്ളിയിക്കൊണ്ടുനേകംനാളിങ്ങനെ കിടക്കണം.
 എന്നതുകേട്ടു സന്യാസിശപനതരമെല്ലാം—
 കൊന്നുപോകേണ്ട മൃഗം ഭീതനാം ക്ഷൗരക്കാരൻ.
 ദാസിയൊരുവളുടെ നാസികപ്പേരിപ്പോൾ
 നാപിതനല്ലെല്ലെ നാമെല്ലാം ബോധിക്കുന്നു
 തന്തുവായിയംനാരികാരണംമഹാമുഖം
 തന്തുവായത്താനിതു ചെയ്തതു പെണ്ണി
 ശ്ലോകംതമമൊന്നൊരുവല്ലഭിബോധവും വരുത്തിടാം;
 ലോകപവാദത്തിന്നാപിതനീതുകേട്ടാൽ.
 മേയ്യുലംകൊണ്ടൊരു ജംബുകം നശിച്ചുപോ-
 യാഷാഡഭൂതിമൂലം നമുക്കും നാശംവന്നു;
 തന്തുവായന്റെമൂലം ഭൂതിക്കും നാശംവന്നു;
 താന്താനെജ്ജനിപ്പിച്ചോരനത്ഥയുമിദം
 ഇത്തരമതരമെല്ലാം സന്യാസി ഗമിച്ചി-
 തപമായ്ക്കുന്താർക്കും ബോധിച്ചുവെക്കുവാലേ.
 ശിഷ്യനാം ക്ഷൗരക്കാരൻ രക്ഷിച്ചു സമ്മാനിച്ചു;
 ദുഷ്ടനാം ക്ഷൗരകിയെ ദൂരവെ വിസർജ്ജിച്ചു;
 തന്തുവായിക്കൊരുമൊരുവുപുംനൽകിവിട്ടു;
 തന്തുവായനെക്കൊണ്ടു പിഴയും ചെയ്യിപ്പിച്ചു.

ജംബുകം മേയ്യുലം
 വായം ചാഷാഡഭൂതിനാ;
 ഭൂതികാ പരകാര്യം;
 യഥാ ദോഷാസ്സ-യംകൃതം

8. കാളസർപ്പത്തെ വധിപ്പിച്ചു വായസങ്ങൾ

എന്നതുകേട്ടു മുദാ പെണ്ണിനാൻ കരകൻ:—
 നന്നിതുസഹോദര! നീതിഭേദങ്ങളെല്ലാം.

[illegible]

മലയാള ക്ഷേത്രാക്ഷിപാർത്തവൻ കൊത്തിത്തീനും.
 ഉള്ളടയിലും ചെല്ലും കൊക്കിനെക്കൊണ്ടിനും.
 കർമ്മകളിലുള്ള കൊന്നുകേട്ടിട്ടില്ലേ?
 മലയാള പാതയിൽ ഞാനെങ്കിലും കേട്ടിട്ടില്ലാ;
 തിരുമിടങ്ങളിൽ തൊ ചൊല്ലിനാൻ ഗോമാര്യവും.

കോക്കിനെപോയുള്ള വൃദ്ധനാമൊരുപക്ഷി;
 ചോക്കത്തിൽപ്പറപ്പാനും ശക്തിയില്ലവന്നൊടു-
 ചിക്കുന്നതൊരുദിനം കാനനസരസ്വിയെ-
 വക്കുതുചെന്ന പാശം ദുഃഖിച്ചവസിക്കുന്നു,
 കടലാശ്വനായുള്ള സമത്ഥൻ ജലജന്തു
 കോക്കിനോടുചെയ്തൊന്നെന്തെടോ! തന്നിടുന്നെ
 ദുഃഖിതനെന്നപോലെ ഭക്ഷണംവെടിഞ്ഞൊരു-
 ദിക്കിൽവന്നതങ്ങൊരു പാർക്കുന്നു പറഞ്ഞാലും.
 ജീവനം നമുക്കെടോ മത്സ്യമംസമേയുള്ളൂ;
 കേവലമതുകൊണ്ടു ജീവിച്ചവസിക്കുന്നു.
 കൊക്കജാതികൾക്കെല്ലാം നീററിലെമത്സ്യം
 മറ്റൊരുവകയില്ല കൊററിക്കെന്നറിഞ്ഞാലും
 ജന്തിരപ്പാളൊരു കഥ കേട്ടുഞാൻ കൈവർത്തന്മാർ
 വന്തിഹ വലവീശാൻ ഭാവിച്ചുപറപ്പെട്ടു;
 ദുഃഖവർവന്നിവിടെ മത്സ്യത്തെപ്പിടിച്ചെങ്കിൽ
 പലകമിജ്ജനത്തിന്റെ ഭക്ഷണമെങ്കോ ഞങ്ങളെ!
 ഞങ്ങൾ ബകത്തിന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടനേരം
 ഒരു മേവുന്ന മഹാമത്സ്യങ്ങൾ ഭയപ്പെട്ടു.
 വമ്പനംകൊമ്പൻശ്രാവം കണ്ണനും കരിമീനും
 മേവനംപരൽമീനമെന്നിവർ മഹാശയം
 നല്ലമേന്മോടേചേർന്നു കൊക്കിക്കെത്തൊഴുതുകൊ-
 ന്നപ്പിൻനിരന്നുനിന്നിത്ഥമൊന്നൊഴെക്കും—
 തുടങ്ങിയെല്ലെബ്ഭവോൻ പാലനംചെയ്തിടണം
 ദുഃഖനന്മാരായുള്ളദാശന്മാരത്രവന്നു;
 ജലത്തിൽനകിവില്ലാത്തുള്ളവർ വലയിട്ടു,

ജാതികനകിവില്ലാത്തതുവർ വലയിട്ടു,

വെള്ളത്തിൽക്കിടക്കുന്ന തെങ്ങെപ്പിടിക്കാതെ
കള്ളത്തിലൊരുതൊഴിലങ്ങു വിചാരിച്ചു
കള്ളന്മാരുടെടുർമ്മയ്ക്കുദത്തനിർത്തിടേണം.
സാരതോരേടത്തുനിന്നുസങ്കടം സാധിക്കുക
ജാതമായവരോടു കൈതവം പ്രയോഗിക്കാം.
വാമനൻ വ്യാജംപൂണ്ടു മോബലിയോടു പണ്ടു
പ്രശ്നം പറ്റിപ്പോയപ്പോൾ മായവൻ വീണ്ടിലയോ?
മത്സ്യശത്രുക്കൾക്കുദാശനാരോടു ചെന്നു
മത്സരിപ്പതിനാൽ കഷ്ടത മതിയാമോ?
മുറമിന്നുപകാരമത്രയും ഞാൻ ചെയ്യാം.
മരൊരുജലാശയേ നിങ്ങളെക്കൊണ്ടുചെന്നു
കുറമെന്നിയേ തത്ര പാർപ്പിക്കുമവിടത്തിൽ
ചെറുമിട്ടുശന്നാരെപ്പിടിക്കവേണ്ടതാനും.
മൃഗങ്ങളെ ബകത്തിന്റെ ചൊൽകേട്ടു മത്സ്യങ്ങളും
നരകത്തോളമെന്നു പറഞ്ഞുപിരിഞ്ഞിതു.
അന്നു നരകത്തിൽനിന്നു മോരോരോമത്സ്യങ്ങളെ-
ച്ചെ നടുക്കെത്തിക്കൊണ്ടു മരൊരുജലാശയേ
കൊണ്ടുചെന്നമത്സ്യത്തെബുദ്ധിപ്പെടുത്തി മഹാമൃഗൻ
രണ്ടു മൂന്നുമാസങ്ങളിങ്ങനെ കഴിഞ്ഞിതു.
ഉണ്ടിതിന്നൊരുവ്യാജമെന്നുശങ്കിച്ചു തദോ
തെണ്ടുചെന്നുചെയ്തു കൊക്കിനോടൊരുദിനം.
ഇന്നു നീ നമ്മെക്കൊണ്ടുപോകേടോ! ബാകാധിശാ!
നന്നുപോലപ്രദേശം നമുക്കു വാണീടുവാൻ.
എന്നതുകേട്ടു ബകം ചിന്തിച്ചാൻ കുളീരത്തെ-
ക്കൊന്നുതിന്നതിലുള്ള സ്വാദുമിന്നറിഞ്ഞിടം.
ഇതുമെടുത്തുവന്നങ്ങനെ കൊത്തിക്കൊണ്ടു
തത്ര നിന്നാശു വധുസ്ഥാനത്തെ പ്രവേശിച്ചു.
തൽ പ്രദേശത്തു ബഹുമത്സ്യസ്ഥിതികളുംകണ്ടു
ക്ഷിപ്രമാശയേ ചിന്തിച്ചിടീനാൻ കുളീരേന്ദ്രൻ.
തൽക്ഷണം മഹാമൃഗൻ മത്സ്യത്തെക്കൊണ്ടെന്നിഹ
ഭക്ഷണംകഴിക്കയോ ചെയ്യുന്നു വിലക്ഷണം?

കുളീരൻ ഞാനിവരുടെ സംഹാരം ചെയ്തിടുന്നേൻ;
കുളീരന്റെപ്പിന്നെ സാധിക്കും ദൈവാശ്രയം.
സാധുക്കളിൽത്തന്നെ പ്രാണനെ യുദ്ധേക്ഷിക്കാം;
സാധുക്കളാത്മമായി മരിച്ചാൽ മോക്ഷം ഫലം.
യുദ്ധം ചെയ്തില്ലെങ്കിലും മൃത്യു നിശ്ചയമിപ്പോൾ;
മൃത്യുക്കൽ രണ്ടുവരും സംശയസ്ഥാനം യുദ്ധം.
തെങ്ങനെ വരംദിക്കിൽ തെങ്ങെ ശക്തിക്കൊക്കും-
സംഹാരം ചെയ്യാമെന്നു സാധുക്കൾ ചൊല്ലിപ്പോ-
കുകകാധിശപരനിങ്ങളെ വിചാരിച്ചു
കൊക്കിന്റെ കൊക്കിൽനിന്നു കുതിച്ചുവന്നിടീനാൻ
വക്കണം തുടങ്ങി നാനാർക്കു കോപത്തോടേ;
മിക്കാരും കണ്ടു കൊക്കും കോപിച്ചു യുദ്ധംചെയ്തു.
കണ്ഠതപഃ വെടിഞ്ഞുടൻ ഞണ്ടു തൽബകത്തിന്റെ
കണ്ഠത്തിൽക്കിടിച്ചവനങ്ങസം കൊലചെയ്തു.

ചൊല്ലിയെന്നതുകൊണ്ടു ശത്രുനിഗ്രഹം
ചെയ്തപ്പോൾ മുണ്ടായതും സാധുക്കൾക്കും.
കുളീരൻ ചെയ്തനിപ്പോളെന്നു ചോദിച്ചു കുരൻ;
ബുദ്ധിമൂലം ക്രോധാധിരചെയ്തു നല്ലപദേശം.
തെങ്ങനെ നുപാലയേ ഭൂപന്റെ മഹിഷിയോ-
മതിശാലിനിയുണ്ടു വാപിയിൽ കുളിക്കുന്നു.
മത്സ്യനിന്റെ പൊന്നാരഞ്ഞാണമഴി-
ച്ചുതന്നുശത്രുവച്ചു മുണ്ടുവാൻ ഭാവിക്കുമ്പോൾ
സാധുക്കൾ പറന്നു ചെന്നുത്തരകടി സൂത്രം
കൊത്തി തൽ കൊക്കിലാക്കിക്കൊണ്ടു പോന്നുപുംസവേ!
ആമുഖം തെങ്ങിന്റെ തുഞ്ചത്തു തൂക്കിക്കൊണ്ടു
വരുന്നവർ വാണുനങ്ങളെ യങ്ങിരുന്നാലും.
ആ വടി വരുന്നൊരു പാമ്പന്മാരതു കണ്ടാൽ
ആമുഖം കണ്ഠമാക്കീടുവാൻ യത്നം ചെയ്തും
മൃത്യുക്കൽ തന്നിലേറുവാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ
പഞ്ചതന്ത്രത്തിനു പതിയുമുയർത്തിടും

ഭംഗിപ്പാൻ വരുന്നൊരു സർപ്പത്തെപ്പമികന്മാർ
സംശയം കൂടാതെ തല്ലി നിഗ്രഹിച്ചിട്ടും,
അങ്ങനെ വന്നാൽ നിന്റെ സങ്കടമെല്ലാം തീരും;
തങ്ങൾക്കു പാമ്പിൻ പക സംഭവിക്കുമില്ല.
കാകനുമവൻ പ്രബോധിപ്പിച്ചൊരുപാഴത്തെ
വ്യാകലം കൂടാതെത്തീർത്തു കൂട്ടുപാൽ.
അങ്ങനെതന്നെ കൃഷ്ണഭോഗീതൻ വിനാശവും
നശിപ്പിച്ചു തന്നി, തളുകൊണ്ടു ഞാനുരചെയ്തേൻ.
യല്ലായ്മയുണ്ടാകാണ്ടെന്നു സംശയിക്കുന്നു
തൽക്കാര്യം പരമകൊണ്ടു സംശയമല്ലെന്നു.

9. മുമ്പെ സിംഹത്തെ സിദ്ധിപുകിച്ചതു്

ബുദ്ധിയുണ്ടെങ്കിലവനായതു ബലന്തന്നെ;
ബുദ്ധിയില്ലാത്തവനൊട്ടുമാ ബലമില്ല.
ബുദ്ധിയുണ്ടാകയാൽ പണ്ടൊരു സിംഹത്തിനെ-
സ്സിദ്ധിപുകിച്ചതു് മഗ്ഗേൻ കേട്ടിട്ടില്ലേ?
ആയതുമാത്രം കേട്ടിട്ടില്ലെന്നു കരകൻ;
ഭയസം വദാമി ഞാനെന്നുടൻ ദമനകൻ.
പണ്ടങ്ങു മരോല്ലാസനെന്നൊരു മഹാസിംഹം
കണ്ടെത്തും മൃഗങ്ങളെയൊക്കവേ ഭക്ഷിക്കുന്നു.
കുഞ്ഞുപുണ്ടു മൃഗങ്ങളെല്ലാം സ്വരൂപിച്ചു-
കൊണ്ടവർ മൃഗേന്ദ്രനെ പ്രാപിച്ചു ചൊല്ലിടീനാർ.
തമ്പുരാനൊരു കഴിവുണ്ടെങ്കിലടിയങ്ങൾ
തങ്ങൾ തങ്ങളെ രാജ്യത്തിരുന്നു പൊറുത്തിടാം.
ശക്തിയില്ലെന്നു വന്നാലിങ്ങനെ ദുരപാരം
ശക്തിമാൻ തുടങ്ങിയാൽ ദിക്കുകൾ നശിച്ചുപോം.
ക്ഷണം ചെയ്യേണ്ടുന്ന രാജാക്കൾ പ്രജകളെ
ബുദ്ധിക്ഷണം ചെയ്താൽപ്പരം കഷ്ടമെന്നതേ വേണ്ടൂ
ഇക്ഷണം നിർമ്മിച്ചും കാട്ടുന്ന പ്രജകളെ-

സ്ത്രീകളും ചെല്ലാൻ കാലനെന്നിയേ മറന്നുള്ളു്
പാമ്പാലാ ദിനത്തോറു മോരോരോ മൃഗങ്ങളെ-
പാമ്പാലാ ദുഷിച്ചതളെന്നമേ സ്വപ്നമിൻ ഭവാനു.
ദുഷിച്ചിടിയങ്ങൾ തമ്പുരാൻ തിരുമുഖി-
പുനഃനിയേ വരാമയതു ദുഷിച്ചാലും.
പാമ്പാലാ പണ്ടു പാമ്പുകൾ ദിനത്തോറു
പാമ്പാലാ കുമത്താലേ വ്യവസ്ഥവച്ചുപോ-
അങ്ങനെ ചെയ്യാമെന്നു സിംഹവുമുര-
മഹാലം കലർന്നിങ്ങു പോന്നിതു മൃഗങ്ങളും.
അങ്ങനെയൊരോ മൃഗമോരോ വാസരങ്ങളിൽ-
ചെന്നങ്ങു സിംഹത്തിനു ഭക്ഷണ മേകിടുന്നു.
മൃഗങ്ങളൊരു മാസം ചെന്നപ്പോൾ വിദഗ്ദ്ധനായ്
പുനഃനിയേ ശശത്തിനുമങ്ങും വന്നു.
തമ്പുരാൻ മൃഗേന്ദ്രനും വന്നിതു മഹാകഷ്ടം!
അങ്ങനെയൊരു മൃഗേന്ദ്രനും ദുഷിച്ചാലും.
ദുഷിച്ചാലെന്നതു സങ്കടമെന്നെൻ
ദുഷിച്ചാലെന്നൊന്നാക്കിപ്പിന്നെ ഹേന്ദ്രനെ-
ദുഷിച്ചു തന്നെനല്ല കില്ലതിനില്ലതല്ലം;
ദുഷിച്ചാൻ വിചാരിച്ചാൽ വല്ല കാര്യമെന്നാലും
ദുഷിച്ചാൻ തടവില്ലെന്നുറക്കുമാർ പറയുന്നു
ദുഷിച്ചാൻ വിചാരിച്ചു തത്ര ചെല്ലുവാൻ കാലം
ദുഷിച്ചു മനഃമനം നടന്നുചെന്നു മുമ്പെ.
ദുഷിച്ചു ശിഖിച്ചൊരു കാലത്തു കാണാത്തൊരു
കുട്ടികാണ്ടവശനാം സിംഹവും കേപിച്ചിതു.
കുട്ടികാലം നേരം വൈകാൻ സംഗതി ശശാധമാ!
കുട്ടികാലം വിശപ്പുകൊണ്ടൊരുകാരും ദുഃഖിക്കുന്നു.
കുട്ടികാലം ഉപ്പിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞു ശശം; കാലം
കുട്ടികാലം ഉപ്പം സ്വാമിനേപ്പ ഞാനുണർത്തിക്കാം.
കുട്ടികാലം മാർഗ്ഗം വന്നുടൻ നമ്മെത്തിനാ-
കുട്ടികാലം ഉപ്പിക്കൊണ്ടിടീനാൻ മഹാപാലാൻ.
കുട്ടികാലം ഉപ്പിക്കൊണ്ടു കാട്ടിൽക്കൂടെ

മരൊരുവഴി വളച്ചിങ്ങിഹ വിഭകൊണ്ടേൻ.
കുറമില്ലിയെന്നേന്നേർത്തു രക്ഷിച്ചീടണം;
കുറകാരന്റെ പിഴ സ്വാമികൾ സഹിച്ചീടും.
താൻ സിംഹങ്ങൾ വന്നു വമ്പുകൾ കാട്ടുന്നതു-
മാറുവാൻ സ്വാമിയല്ലാത്തുള്ള മഹീതലേ?
എങ്ങേടോ ധർമ്മവൽ നമ്മുടെവന്നേ വരാൻ
തന്റെയടുത്തു വേഗാൽ സംഹരിക്കുന്നുണ്ടു ഞാൻ.
തൽക്കുറവു വരാതെ കൊല്ലാതെ നമുക്കിനി-
ബ്ദക്ഷണം കൂട്ടു മേവുന്നു ഭോഷൻ?
ഇങ്ങനെ സിംഹങ്ങൾ ഹൃദയം കേട്ടു ശശ-
മിങ്ങോട്ടേക്കുഴന്നുള്ള മെന്നവൻ വഴികാട്ടി.
എത്രയും കണ്ടുള്ളൊരു കൂപത്തിൻ തീരെ ചെന്നു
തത്ര നിന്നുരചെയ്തു രൂക്ഷൻ പാർത്തരുളേണം.
കൂപത്തിന്മീതേ ചെന്നു നോക്കിയാൽ സിംഹത്തിന്റെ
കൂപത്തിങ്കലേ കാണാം സ്വാമിയെപ്പോലെ തന്നെ.
എന്ന സിംഹം കോപിച്ചു കൂപത്തിന്റെ
സന്നിധിയിൽ കാണു കീഴ്ത്താൻ നോക്കിടീനാൻ.
തന്നുടെ പ്രതിരൂപംപോലെ കൂപത്തിൽക്കണ്ടു
തന്നുടെ പ്രതിരൂപം സിംഹമെന്നേർത്തു മൂലൻ
ഉഗ്രത്തിൽ സിംഹനാദം ചെയ്തപ്പോൾ കിണറിനും
മാറൊലിക്കൊണ്ടു മഹാ സിംഹനാദത്തെക്കേട്ടു.
എന്നുടെ ശബ്ദം പോലെ നീകൂടെ തുളങ്ങിയാൽ
നിന്നുടെ ശരീരത്തെ ബ്ദഗോഷണങ്ങളു ഞാൻ
എന്നവൻ പറഞ്ഞപ്പോളങ്ങനെ തന്നെ കൂപ-
ത്തിൽ നിന്നുടൻ പ്രതിശബ്ദമുണ്ടായ്തന്നെ.
കൊല്ലുന്നുണ്ടു ഞാൻ നിന്നെയെന്നവൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ
കൊല്ലുന്നുണ്ടു ഞാൻ നിന്നെയെന്നിങ്ങും കേൾപ്പാറായി.
ശ്രദ്ധനാകിയ സിംഹം കണ്ടുകൂപത്തിനുള്ളിൽ-
സ്തപരം കുതിച്ചു ചാടിടീനാൻ മഹാജിഹ്വ.
ഉള്ളത്തിൽ മദമേറും മൂലനാഥവൻ കൂപേ
വെള്ളത്തിൽ മുങ്ങിപ്പൊങ്ങിക്കൊല്ലും കുഴഞ്ഞരോട്.

പഞ്ചതന്ത്രം കുടിച്ചാശു പള്ളയും വീർത്തു പൊട്ടി-
പഞ്ചതന്ത്രം പീളർന്നവൻ ചത്തുപോയെന്നു വേണ്ടു.

10. ദമനകന്റെ ഹിതം.

വൃദ്ധനാകിയശശം ബുദ്ധി കൈശലംകൊണ്ടു
കൂട്ടു സംഹാരം ചെയ്തു ബുദ്ധി മാഹാത്മ്യ മിടും;
കൂട്ടുതേ സഖേ! കായ്സിദ്ധയേ ഭവം-
കൂട്ടുകൂട്ടാർ ചെൽകുന്നകുതവാൻ കരടകൻ
കൂട്ടുപിംഗലകന്മാർ മേളിച്ചു വസിപ്പാ-
കൂട്ടം തന്നിൽച്ചെന്നു വന്ദിച്ചു മേനകൻ.
കൂട്ടുവാക്കിയൻ ഗുഡമയുണർത്തിപ്പാ-
കൂട്ടുതനവസരമുണ്ടാമോ? മഹാമതേ!
കൂട്ടുന്നുകേട്ടു സിംഹം മരൊരു ഗുഹതന്നിൽ-
കൂട്ടുന്നനിന്നുര ചെയ്തു വന്നാലും മേനകാ!
നിന്നുടെ ഹിതമെല്ലാമെന്നോടു കഥിക്കു നീ-
കൂട്ടുന്നതു കേട്ടു ചൊന്നാൻ ഗുഡമയ് മേ-
കൂട്ടുന്നനടിയനിലുള്ളൊരു സ്നേഹം കൊണ്ടു
കൂട്ടുന്നങ്ങായിലല്ലിയെന്നൊരു ശങ്കമൂലം
സാമ്പ്രതപരായം പേടിച്ചുങ്ങുണർത്തിപ്പാൻ
സംശയിക്കുന്നു തഥാ വിപ്രനാർ കഥിക്കുന്നു.
കൂട്ടുങ്ങൾ വിചാരിപ്പാൻ കാര്യക്കാരനോക്കി-
കൂട്ടിക്കാത്തവൻ വന്നു കായ്തുള്ളറിയിച്ചാൽ
കൂട്ടുവാന്മാർക്കു തങ്കൽ മുന്നമേയുള്ള സ്നേഹം
കൂട്ടുന്നമയ് വരും തന്റെ ഏറ്റുമാർത്ഥ്യത്തെക്കൊണ്ടു
കൂട്ടുമാർ ചെയ്തു പിംഗലകന്മാർ തദം.-
കൂട്ടുമാർ ഗ്രേഹം നിങ്കലുണ്ടെന്നിങ്ങേടോ സഖേ!
കൂട്ടു നീയും ചെയ്യാൻ ഭാവിച്ചു മേനകാ!
കൂട്ടുമാർ കൂടാതെ ചൊൽകു നീ മടിയതേ.
കൂട്ടുവാൻ മേനകൻ നമ്മുടെ സഞ്ജീവകൻ
കൂട്ടുതന്നെങ്കിലും മഹാലുബ്ധനെനറിയേണം.

തങ്ങളുടെ യജമാനനാപതുവരാതെ ക-
 ണ്ടങ്ങനെ രക്ഷിക്കേണമെന്നുള്ള കൂറുകാരൻ
 ഇങ്ങോട്ടു ചോദിച്ചിലെന്നുകിലും ഗുഹാശ്രമം
 അങ്ങോട്ടു പറഞ്ഞറിയിക്കണം കൂടെക്കൂടെ.
 ത്യാജ്യനാമവനെങ്കിലായവൻ ചോദിച്ചാലും
 യോജ്യമായതു പറഞ്ഞീടരുതെന്നു ശാസ്ത്രം.
 തന്റെ രക്ഷിക്കുന്നമനുഷ്യാല്ലോ ബന്ധു;
 സകലദിനം നോക്കിക്കുന്നതല്ലോ കർമ്മം;
 ഭർത്തൃഗുരൂപനായുമെന്നോളല്ലോ നാരി;
 സത്തക്കൾ ബാധിക്കുന്നവനല്ലോ വിദഗ്ദ്ധൻ.
 ദുർമ്മദം ജനിപ്പിച്ചില്ലെങ്കിലേ ശ്രീയായുള്ള;
 ദുർമ്മോഹമില്ലാത്തവനെങ്കിലേ സുഖിയാവൂ;
 എങ്ങുമേതടവിലെന്നുകിലേ മന്ത്രംനല്ലൂ;
 തിങ്ങിനവിഷയ ഭ്രാന്തില്ലെന്നേ ചുമാൻനല്ലൂ.
 ളങ്ങനെ ഹിതംപറഞ്ഞാലുമെൻ സ്വാമിക്കിപ്പോൾ
 പുറംതൂങ്ങുന്നതിന്നു ഭംഗമുണ്ടാകുന്നില്ല.
 അത്യയമിതുണ്ടു മേൽവരുനേരം പിന്നെ
 ദുത്യഭോഷമെന്നതേ, സംഭവിക്കയുമുള്ള
 സ്ത്രീകളിൽ കാമംകൊണ്ടും മദ്യപാനാദികൊണ്ടും
 ലാഭനിമിത്തനായി സ്വച്ഛന്ദം പ്രവർത്തിച്ചും
 ത്തദന്തിയെപ്പോലെ മരിക്കുംമഹീപതി-
 ത്തെത്തൽവന്നുകുപ്പും ബുദ്ധിമുട്ടുന്നനേരം
 ദുത്യഭോഷമെന്നതേബോധിപ്പൂ ഇപന്തൻ
 ദുത്യഭോഷമെന്നതു ചിന്തിക്കപോലുമില്ല.

പിംഗലനരചെല്ലാതെത്തൊരു കുറുംചൊല്ലി-
 പ്പുഗവപ്രവരനെ വേർപെടുത്തയയ്ക്കേണ്ടൂ?
 ചൊല്ലിനാൻ മോഹൻ വേർപെടുത്തയച്ചാലും
 പല്ലന്തിവരം നമുക്കായതു ചിന്തിക്കേണം.
 റാമിക്കുറൻ മഹാദുർമ്മദൻ കയറ്റുപോയി
 റൊരുപ്രബലനെച്ചെന്നു സേവിച്ചു പട-

പഞ്ചതന്ത്രം പ്രകാരം നഷ്ടമാക്കിപ്പോം ശാൻ
 പഞ്ചതന്ത്രം കളുലൻ കയർക്കുമ്പോൾ
 പഞ്ചതന്ത്രം നമുക്കെന്നത്രേ തോന്നീടുന്നു
 പഞ്ചതന്ത്രം പിന്നെസ്സേഹവും ചെടിഞ്ഞീടും
 പഞ്ചതന്ത്രം ചെല്ലാതെത്തീവൻ ചെല്ലും നമ്മെ-
 പഞ്ചതന്ത്രം ചിന്തിവിവൻപോരുമോ മനക!
 പഞ്ചതന്ത്രം മോഹൻ മൃഗപ്രഭാവകളുടെ
 പഞ്ചതന്ത്രം കോപിയാവൂ ശീലമൊന്നറിയാതെ,
 പഞ്ചതന്ത്രം നാൽ തരംകെട്ടുപോമിഹ വ-
 പഞ്ചതന്ത്രം നമുക്കൊട്ടുമെന്നനായില്ല
 പഞ്ചതന്ത്രം ബാധിക്കാതെ കൊണ്ടു പാർപ്പിക്കയി-
 പഞ്ചതന്ത്രം ചിതംവരാ വാശ്ശവെന്നെങ്കിലും.
 പഞ്ചതന്ത്രം പനമു മരവി സർപ്പിണി-
 പഞ്ചതന്ത്രം നാശംവന്നുവെന്നു ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ടു്.
 പഞ്ചതന്ത്രം സ്വാമിക്കിപ്പോൾ കോരക്കണമെങ്കിൽച്ചൊല്ലാം
 പഞ്ചതന്ത്രം പേരും തമ്മിലുണ്ടായ നേരംപോക്കു്.

ന യസ്യ ചേഷ്ടിതം വിദ്യുരേ
 ന കലം ന പരാക്രമം
 ന യസ്യ വിശദഃ സൽപ്രാജ്ഞാ
 ജതി ചേൽ ശ്രീയമന്തനഃ

II പ്രണയബദ്ധരായ മുട്ടയും പേനും

പഞ്ചതന്ത്രം പാർത്ഥീവന്റെ പള്ളിമെത്തമേൽക്കുടി
 പഞ്ചതന്ത്രം പേനയായി മരവി സർപ്പിണിയാവൂ.
 പഞ്ചതന്ത്രം വേവരംവാഴുമ്പോൾ വന്നൊന്നെ
 പഞ്ചതന്ത്രം വേവരംവാഴുമ്പോൾ വന്നൊന്നെ
 പഞ്ചതന്ത്രം പായുന്നതു മുട്ടയ്ക്കുള്ള

സംസ്കൃതം യുക്തമെന്നു പേരിനും പേരാകുന്നു
മക്കുണ്ഡംവന്നനേരം യുക്തപ്പെണ്ഡിപ്പോലെ
സൽകൃതി ചെയ്തമെല്ലെ സ്വാഗതം ചോദിച്ചുടൻ
സൽക്കഥപറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു ചോന്നിനി-
പ്പൊയ്ക്കൊരു കുന്നു പറ്റമെല്ലെ പതുക്കേ
ഡിണ്ഡികൻ മുട്ടിയുപ്പോളാഗ്രം പാരം യുക്ത-
പ്പെണ്ണിനോടൊരുമിച്ചു നാലുനാൾ പാർത്തിട്ടുവാൻ.
പിന്നെ വിസർപ്പിണി യുക്തിയോടുകൂടിയതും:-
തപസ്കൃതി പറ്റം നാകിലിന്നത്തെരാത്രിതന്നിൽ
നീനോടുകൂടിയിട്ടുവാനിങ്ങമോഹം.
പിന്നെയുമൊരുമോടുകൂടി വിസർപ്പിണി!
തമ്പുരാൻതിരുമേനിതന്നിലെച്ചോരുകടി-
ച്ചിവമോടിവിടെനീയെന്നെയും പാർപ്പിക്കണം
ശ്രീഭട്ടത്തോടുകൂടി സ്വമിയെക്കുടിച്ചുടൻ
പരമാത്രവും കിട്ടാ പോക നീ വൈകീടരുതെ.
ഇത്തരം പറഞ്ഞൊരു യുക്തകാമിനിയുടെ
കാൽത്തളിർകുപ്പിക്കരുളുമകുണ്ഡം നിർബന്ധിച്ചാൻ;
വണ്ഡിച്ചുപറഞ്ഞുകൂടായ്കയാൽ യുക്തസീയും
ഡിണ്ഡികൻതന്റെമതം സമ്മതിച്ചുവെല്ല.
സ്വാമിതാനെഴുന്നള്ളി കാമിനിസമേതനായ്
കാമലീലാനന്തരം സുപ്തനാകുന്നനേരം
കെല്ലോടുകൂടി നീ ചോരയും കുടിച്ചു
അപ്പോഴേ മണിഗ്രമിച്ചിടുക മഹാത്മാവേ;
എന്നതുകേട്ടു മുദാ മക്കുണ്ഡം മഹീപതി
വന്നങ്ങുശയിച്ചപ്പോൾ ചെന്നങ്ങു കടികൂടി
മന്നവൻ കാവൽക്കാരെ വിളിച്ചുങ്ങരുകെയ്യ:
എന്നെവന്നൊരുജന്തു കടിച്ചു ഭ്രാന്താക്കിക്കാണീൻ.
എന്നതു കേട്ടു കാവൽക്കാരൻ ചെന്നു വിളക്കുമായ്
അന്നേരം ചെണ്ടക്കാരൻ മുട്ടിയങ്ങോടിപ്പോയാൻ.
പള്ളിമെത്തമേലവർ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കുന്നേരം
കള്ളപ്പേനിതുകൂവാ പിടിച്ചുകൊന്നിടുവിൻ

മക്കുണ്ഡത്തവർ നഖത്തിലാക്കിത്തെക്കി-
പ്പൊയ്ക്കൊരുമിച്ചു വന്നുചെയ്തുപോയതും.

2 മേനകൻ സഞ്ജീവകന്റെ മുഖിൽ

എന്നതുകൊണ്ടു ചൊന്നേന്നേവെന്നാലുംശീല-
പരമമായൊരിക്കലും സല്ലാഭം മഹാഭോഷം.
എന്നിടം പൂർവ്വമെന്നങ്ങനെബോധ്യമെന്ന
ചോദിച്ചു ഭൃഗുനാഥൻ ചൊല്ലിനാൻ ചെന്ന
കരുണപട്ടവിച്ചിടകിൽ യംഭാവി-
കൂട്ടി പരഞ്ഞു മരുവുന്നേരം ബോധംവരും.
അങ്ങോട്ടുവെച്ചു വന്നു മേനകൻ
ആ ചോര സഞ്ജീവകൻതന്നുടെ മുഖിൽച്ചെന്നു;
ചോദിച്ചു സഞ്ജീവകൻ സൗഖ്യമോ മേനകാ
ചൊല്ലിനാൻ മേനകൻ ഭൃഗുനാഥന്റെ സൗഖ്യം?
എങ്ങിനെയിരിക്കുന്നോക്കാതെജീവനിൽപോലും
മിഥ്യസമീപം തനിക്കൊത്തതെല്ലെകൂടും;
ഭൃഗുനാഥനാകുന്നതും ഗർവിക്കാതാരാനുഭവം?
അപ്പോഴേന്നാലും കാമിക്കാപത്തുകൂടാതെങ്ങോ?
അപരിചിതാവശമല്ലാത്തപുമാനങ്ങളോ?
അപരിചിത ഹിതനായുള്ളപുമാനങ്ങളോ?
അപരിചിതത്തിൽ പ്രാപിക്കാതാരാനുഭവം?
അപരിചിതപ്പെട്ടിടങ്ങളിൽ ഏതെങ്ങാനുഭവം?
എങ്ങനെയെടുത്തുതന്നിൽച്ചെന്നുകുപ്പട്ടാൽ
അങ്ങിനെങ്ങുള്ളതുമർക്കണം ഭവിക്കുമോ?
എങ്ങനെയെടുത്തുമാരിങ്ങുബന്ധുവെന്നും-
അങ്ങനെയെടുത്തുമാരിങ്ങു ചിന്തിക്കണം.
അങ്ങനെയെടുത്തു തന്നുടെ ചെലവെത്ര?
അങ്ങനെയെടുത്തു തന്നുടെ താത്നനെയൊരെന്നതും;
മക്കുണ്ഡത്തവർ നഖത്തിലാക്കിത്തെക്കി-

സൽപുമാനം ക്ഷോഭമൊന്നുമേ വരാനില്ല.
 ഇക്കാലം നമുക്കെന്തുയോഗമെന്നതു കനി-
 ണ്തക്കല്ല പോലിച്ചതിനത്തരമവൻ ചൊന്നാൻ.
 രാജവിശ്വാസംകൊണ്ടു വന്നിഹ വസിക്കുന്നു;
 ചൂഷണീയനാംഭവാനെന്നതു സത്യംതന്നേ.
 എങ്കിലും തുപനാരെ വിശ്വസിക്കരുതേടോ!
 ദുർജ്ജനത്തെപ്പോലും സൂര്യനും തുപനാരും;
 സജ്ജനങ്ങളിൽനിന്നും ദ്രവ്യമുണ്ടാകിലല്ലോ
 നീചജാതിക്കേ ധനം പരിവർത്തിപ്പിച്ചു മഴയെത്താൽ
 നീചദിക്കിപ്പേ നിൽപ്പു വെള്ളമെന്നതും ദ്രവം.
 ദുഷ്ടനാരായുള്ളവർ മന്നവന്മാർക്കുപാര-
 മിഷ്ടനാരായിക്കൊണ്ടുനില്പുയോ കാളശ്രേണി!
 ശിഷ്ടന്മാർ ഗുണപരങ്ങളെകിലും തത്രനിന്നു
 ഭ്രഷ്ടന്മാരൊക്കുന്നതും സ്പഷ്ടമേ കാണുന്നില്ലേ!
 എന്തുകേട്ട് ഉചാന്നാൻ ശങ്കയും സഞ്ജീവക-
 നെന്നോടു മഹാസിംഹം കോപിച്ചിട്ടുമോ സഖേ!
 ചൊല്ലിനാൻദമനകൻ കാരണംകൊണ്ടു കോപം
 വല്ലജാതിയുമുണ്ടായതു തീരുത്താനും,
 കാരണംകൂടാതെതാൻ കോപിക്കും തുപനാരെ
 വാരണംചെയ്തൊന്നാരാണുണ്ടാമോ മഹാമതേ!
 രാത്രിയിലൊരുസിംഹംതന്നെവന്നൊരുശബ്ദം-
 മോർക്കാതെതടവിനാനന്ദിനാൽ നാശംവന്നു.
 രാത്രിയിലൊരു ശശം പെൺകുതിരതൻമുൻപിൽ-
 പ്പേർത്തുചെന്നതിൽമൂലമായവനരുതിയായ്.
 രാത്രിയിലൊരു ഹംസം വെൺകുരുമെന്നോർത്തു
 തത്ര മേവുന്നവെള്ളിപ്പക്ഷിയെച്ചെന്നു തൊട്ടു;
 അന്നേരമവൾകൊത്തിക്കൊമ്പിരൽ വ്രണപ്പെട്ടു
 ചിന്നനാമനം വന്നു പൊയ്കതൻകരക്കേറി.
 അന്നുകൊട്ടവൻ പിന്നെ വെള്ളാമ്പൽപ്പൂക്കൾകണ്ടാൽ

അമ്മുപ്രാവണ ചിന്തിച്ചുദിക്കിപ്പൊല്ലുന്നീല-
 മമ്മുപ്രാവണസത്യത്തിൽനിന്നുടൻ ഭയപ്പെട്ടാൽ
 തത്വത്തിൽനിന്നും ഭീതനാണെന്നു വരുമല്ലോ.
 അമ്മുപ്രാവണ വിദഗ്ദ്ധനാരു മന്ത്രികളിവരെയും
 അമ്മുപ്രാവണ ദ്രവ്യം മോഹിച്ചിശനെ സ്തുതിച്ചതാൻ
 ചത്തുതന്നെ ഗ്രഹിച്ചിപ്പോലായവനപത്തുതരം;
 ചിത്തമിച്ഛിക്കാൻ കയ്യും വ്യയനവും
 ചോദിച്ചു സഞ്ജീവകൻ തന്നെസാമിക്കു
 ചത്തുതന്നെമിന്നു മപ്രിയമെന്തുചെയ്തു?
 ചെല്ലിക്കൊള്ളൊരുതാരു നമ്മോടു മുഗ്ദ്ധനാൻ
 ചെല്ലിക്കൊള്ളൊരുതാരു സംഗതിയില്ല ദ്രവം.
 ചത്തുതന്നെയും സാരം ദമനകൻ:-
 ചത്തുതന്നെക്കൊന്നിടത്തുപോയതോ രാജമതം?
 ചത്തുതന്നെയും മന്നവന്മാർക്കു ധൂമ-
 ചത്തുതന്നെയുംപോലെ ലോകരെപ്പിരിപ്പിച്ചാൻ.
 ചത്തുതന്നെയും പകരവരുപകാരം;
 ചത്തുതന്നെയും ചെല്ലൊരുപകാരവരുപകാരം;
 ചത്തുതന്നെയും മന്നവന്മാരുടെതത്രയും പാപിനം.
 ചത്തുതന്നെയും മോഹിനാർക്കുമെങ്കിലും;
 ചത്തുതന്നെയും മോഹനംചെയ്തിട്ടുമോ
 ചത്തുതന്നെയും മോഹനം ചെല്ലൊരുമോ?
 ചത്തുതന്നെയും സിദ്ധിയും നൂപാർച്ചനും
 ചത്തുതന്നെയും നല്ലവരോടുംപേരും
 ചത്തുതന്നെയും വല്ലാതാമല്ലെന്നാകിൽ;
 ചത്തുതന്നെയും സാഗരം തന്നിൽച്ചെന്നാൽ
 ചത്തുതന്നെയും ചത്തുതന്നെയും കാണുന്നില്ലേ?
 ചത്തുതന്നെയും സൽപുമാനംച്ചെന്നാൽ
 ചത്തുതന്നെയും പ്രകാശിക്കുമെന്നറിഞ്ഞാലും.
 ചത്തുതന്നെയും ചത്തുതന്നെയും ചത്തുതന്നെയും
 ചത്തുതന്നെയും ചത്തുതന്നെയും പ്രകാശിക്കും
 ചത്തുതന്നെയും ചത്തുതന്നെയും ചത്തുതന്നെയും

ഭംഗിവാക്കുകൾതാനുമോരുന്നങ്ങരചെയ്തു.
അന്തിവന്നട്ടക്കമ്പോളബുജംകൂമ്പുമെന്നു
ചിന്തിപ്പാൻ ബുദ്ധിയില്ലാത്തജ്ഞാതവണ്ടിൻകൂട്ടം
അന്ധതകൊണ്ടു രാത്ര പങ്കജോദരംതന്നിൽ
ബന്ധനംപ്രാപിക്കുന്നതെന്തൊരുക്ഷൗടം സഖേ
എന്തിനിവരുമെന്നു മേല്പോട്ടുവിചാരിപ്പാൻ
ജന്തുക്കൾക്കറിവല്ല തെല്ലമെന്നതേവേണ്ടു
അന്തിക്കുവിടരുന്ന പിച്ചുകുപ്പവും പിന്നെ-
ച്ചുപോകുമൊഴി മുല്ലയും കൈതപ്പൂവും
പങ്കജങ്ങളും മറ്റും സന്ധ്യപുഷ്പങ്ങളെ-
ശ്ശങ്കകൂടാതെ തെല്ലിത്തീടിന ഭംഗങ്ങളും
മത്തവാരണത്തിന്റെ ഗണ്യത്തിൽ മജ്ജല-
മേററുണ്ടെന്നുമോഹിച്ചൊക്കവേ കൂട്ടിച്ചെന്നു;
തത്ര മേവുസ്വപനം കർണ്ണപദന്തരാധനംകൊണ്ടു
ചത്തുപോകല്ലാതൊരുലാഭമില്ലവയ്ക്കേ!
എന്നതുപോലെ ഖലന്മാരുടെമുമ്പിൽചെന്നു-
ലെമ്പടെപ്രാണങ്ങൾക്കും ഹാനിയുണ്ടാകും ദ്രവ്യം
ദുഷ്ടഗോമായുവ്യാഘ്രധാക്ഷിനാരൊക്കെക്കൂടി-
യൊട്ടകത്തിനെക്കൊലചെയ്തു കേട്ടിട്ടില്ലേ?
അശ്വമേത്രം കേട്ടിട്ടില്ലെന്നു ദമനകൻ;
കേരകുനീയെന്നു വൃഷഭോത്തൻ സഞ്ജീവകൻ.

13 ഒട്ടകം ആപത്തിൽ

കാനനേ മരേ.ല്ലടന്നെന്നപേരോട്ടകൂടെ
മാനശാലിയൊമൊരുസിംഹംതാനുണ്ടായിപോകു
കാകനും ഗോമായുവും വ്യാഘ്രമിവർമൂന്നും-
കാൽക്കാരമവനുണ്ടായി സമത്വമുൻ
പ്രാപ്തരാമവർവാനസഞ്ചരിക്കുമ്പോൾനല്ലൊ-
രൊട്ടകം വരുന്നതു കണ്ടവർ ചോദിച്ചിതു:-
എങ്ങനാവരുന്നുതാനേതുജാതിയിലുള്ളൂ?
ഇങ്ങനെ നല്ലൊന്നും കാരണമെന്തു സഖേ

പഞ്ചതന്ത്രം വാണിഭക്കാരന്മാർക്കു
ചുരുക്കുന്നോരൊട്ടകം ഞാനാകുന്നു.
പരിപൂരിയലഞ്ഞ കൂട്ടക്കാരെ
തന്നെനേരിച്ചു വങ്കാട്ടിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നു.
പോയതേകേട്ടപ്പോൾ ഹിതാഹിതം
പ്രകടമാക്കി സ്വാമിയെക്കാണിപ്പിച്ചു.
കഥനകനെനെന്നു പേരുനൽകി,
കൊല്ലിക്കൊണ്ടു മേളിച്ചുമേവുകാലം
പുനർക്കും തനിക്കും ചിലവിന്നും
കൂറങ്ങളെക്കൊന്നുകൊണ്ടുനീടും
കുലംകൊണ്ടു നമുക്കു പരമാർത്ഥം;
കൊന്നതന്ത്രന്മാർ കൊണ്ടു പുരീക്കേണം.
കൊന്നിച്ചുനേ കാൽക്കൊരുമുട്ടു തെ-
ന്നുപോകും വന്നേ സഞ്ചാരമെളുതല്ല;
കൂട്ടങ്ങളെല്ലാം ഭക്ഷണമില്ലാത്തയാൽ
കൊന്നുപോകുംകൊട്ടു കാനാന കിടക്കുന്നു.
ഗോമായുവും കാകനുമിവർമൂന്നും
കൂട്ടങ്ങളെല്ലാം മന്ത്രോപഗവന്മാരെ
കൊന്നുപോലെ ഭുക്തിയും ചെയ്തുകൊള്ളാം
കൊല്ലാപ്പാൻ കല്ലിച്ചോരുന്നതരം
കൊന്നു സജീവന്മാർ കാവനങ്ങളിൽ നീളെ-
കൊന്നുപോകും തിരഞ്ഞെടുമേ ലഭിയൊത്തു
കൊന്നുനീടുന്നു കൊണ്ടൊട്ടകം ഗ്രഹിയൊതെ
കൊന്നു വിചാരിച്ചവായസമുദയംതു:-
കൊന്നു കഥനകനെനുള്ള രൂപത്തെക്കൊ-
ന്നു കൊല്ലും നമുക്കെന്നങ്ങു വിചാരിപ്പിൻ;
കൊന്നുപോകും കാനനേ പെരുത്തൊരു
കൊന്നു നീളിച്ചെങ്കിലേ രചിയുള്ള.
കൊന്നുപോകുംകൊന്നിയൊട്ടകം കൊള്ളാം നമു-
കൊന്നുപോകും ചോന്നാൻ വ്യാഘ്രവും ഗോമായുവും
കൊന്നുപോകും കൊടുത്തു പാർപ്പിക്കുന്നു

നാമിനോർ വധിക്കയെന്നുള്ളതും ചിതംവരാ;
എങ്കിൽ നാം ചാകേയുള്ളവനെ കാകനും ചൊന്നാ-
നെന്നുകേട്ടു പറഞ്ഞീടിനാരിരുവരും:
പട്ടിണികിടക്കുന്ന സ്വാമിയെക്കൊണ്ടുതന്നെ-
യൊട്ടകത്തിന്റെവധം സമ്മതിപ്പിക്കുവേണം;
എത്രയും വിശക്കുമ്പോൾ ചൊറ മാതാവുതന്നെ
പുത്രനെക്കൊന്നു തന്റെ പ്രാണനെ രക്ഷിക്കുന്നു.
മുട്ടുമ്പോൾ സർപ്പസത്രീയും താൻ പ്രസവിച്ചുള്ളൊരു
മുട്ടയെപ്പോലെ കിട്ടിക്കൊണ്ടു രക്ഷിക്കുന്നു.
തന്നുടെ ദാസനെ രക്ഷിപ്പാൻ ശരീരികൾ
ക്കിന്നരേ ചെല്ലാമുവന്നില്ലെടൊക്കെയുടക്കാരേ!
“ക്ഷുത്തു വലിക്കുന്നേരം കാരുണ്യമില്ലാതാകും
സത്തു കരക്കപ്പോലു, മിജ്ജത്തു കേൾക്കെത്തുപിന്നെ?”
ഇത്തരം വിചാരിച്ചു മൃഗമൊരുമിച്ചു
സതപരംചെയ്തും മഹാസിംഹത്തെക്കുറ്റിപ്പിന്നാർ
കാകനങ്ങുണർത്തിച്ചു ഭക്ഷണദ്രവ്യങ്ങളി-
ലേകമെന്നാലും ലഭിച്ചില്ലഹോ കാന്താരത്തിൽ;
എത്രപായമെന്നതു ചോദിച്ചു മരോൽക്കടൻ;
ജന്തുഹിംസയല്ലതേ പിന്നെയെന്തെന്നു കാകൻ;
ഭക്ഷിപ്പാൻ വക കണ്ടു നീയെന്നു സിംഹം;
ഭക്ഷിപ്പാൻ കഥനക ധപംസനമെന്നു കാകൻ;
സിംഹവും ചെവിചൊത്തിക്കൊണ്ടുതാനരചെയ്തു:-
സാഹസം ശിവശിവ! ചെയ്യരുതൊരുനാളും;
അന്നദാനവും പിന്നെ: ഗ്ലാനം ഭൂമിദാനം
തന്നുടേദേഹനമിത്തരം ദാനങ്ങളിൽ
ഉത്തമമേവേനവ്രതം മഹത്തരം;
തത്തഥാ മയം കൃതമെന്തെന്നു മോചിക്കേണ്ടു!
അശ്വമേധാദീയോഗം ചെയ്തുള്ളഫലത്തെക്കൊൾ
ആശ്രിതപ്രാണമെന്നു പുണ്യമേവെന്നു നൂനം.
എന്നതു കേട്ടു കാകൻ ചൊല്ലിനാനിതു സത്യം-
തന്നെയെങ്കിലുമൊരു ശാസ്ത്രമുണ്ടിടീയനും;

പ്രഥമതന്ത്രം തുടിച്ചിട്ടും കിലത്തെ രക്ഷിക്കണം;
കുലക്കോണു കിലം തുജിക്കാം ഗ്രാമസ്യാതേമ്;
പ്രകടം തുടിച്ചിടാമാത്മരക്ഷണം ചെയ്താൻ;
അവസാനിയെണ്ടു വാഗ്ഗതുമടിയങ്ങൾ
അവസാനിതമാത്മമുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടുവരാം;
കുട്ടകത്തിനൊത്തെന്നു ഭക്ഷിപ്പാനനുവാദം
ചെയ്തെന്നു നൽകുന്നതിനുള്ള കൗശലമുണ്ടാം;
എത്രയും കേട്ടിട്ടൊന്നും മിണ്ടാതെന്നിന്നു സിംഹം;
തന്നിട്ടു മൗനമനുവാദമെന്നവർ വച്ചു.
ഭുജം കൂടിച്ചെന്നു വന്ദിച്ചു നിന്നാരവർ:
മുണ്ടു കാകൻ ചൊന്നാനെന്നെ ഹിംസിക്കു സ്വാമിൻ!
തന്നുടെ ശരീരത്തിലെത്തുള്ള മംസം ഭോഷി
തിന്നഹിംസിക്കയില്ലെന്നു കത്തവാൻ മരോല്ലടൻ;
എന്ന ഹിംസിക്കാതെന്നു ഗോമായു പറഞ്ഞപ്പോൾ
അദ്ദേഹമായതു സിംഹമുരചെയ്തു;
അദ്ദേഹരെക്കാൾ മംസമേറയുണ്ടെന്നിരിക്കെന്നു-
രക്ഷാണ്ടു ഭക്ഷണമിന്നുചെയ്താലും തമ്പുരാനേ!
മുത്തം വൃശ്ചംചെന്നു കേൾപ്പിച്ചു വാക്യത്തിനു-
മുത്തം ചെന്നപ്പോലെ ചൊല്ലിനാൻ മരോല്ലടൻ.
തന്നെ നിഗ്രഹിക്കയില്ലെന്നൊരു വിശ്വാസത്താൽ
ചെന്നുചെയ്താനെന്നെക്കൊൽകെന്നു കഥനകൻ.
മുട്ടയ്ക്കുപം ഗോമായുവുമായതു കേട്ടനേരം
കിട്ടിപ്പോട്ടകത്തിനെപ്പിളന്നുകൊന്നിപ്പിന്നാർ
സിംഹവും മന്ത്രികളുമുണ്ടുതെ ബുദ്ധിമതിക്കായി-
തന്നെപ്പിളന്നു മുന്നമിങ്ങനെ കേട്ടിട്ടുണ്ടു.
അപ്പോൾ പണ്ഡിതഃകുരുദേവമോയോപജീവിനഃ
കുട്ടി മുട്ടുകുട്ടിയും വാ ഉഷ്ഠേ കാകാദേവോ യഥാ”
എന്നുകൊണ്ടുചൊന്നേൻ ശുദ്ധരാം സാധുജനം
മുന്നമോയിൽച്ചേർന്നു ഭൂഷണമകപ്പെട്ടു;
പിന്നെയും പറഞ്ഞിതു സാധുവരും സഞ്ജീവകൻ:-
തന്നെയും സ്നേഹിച്ചിട്ടുവന്തഹായത്തം.

ടിട്ടിഭത്തോടുകൂടുന്നതിന്നു ഞാൻ പ്രസവിച്ചു കട്ടികളുണ്ടായുരുചീനനോവുണ്ടുകിഞ്ചിൽ.

ഏതൊരു ദിക്കിൽവേണ്ടു നമുക്കു പ്രസവമെന്നത്രദാവരേതൊടെ ചോദ്യമേനേരം, പക്ഷി വാരിധിതീരേ പെറുകുകൊരുകയെന്നുവെയ്ക്കു; വാരിധിതീരമപായസ്ഥാനമെന്നുവെക്കു;

ഉക്തവാൻ തളക്കേഴി സാഗരം നമ്മെ വെൽവാൻ ശക്തിയുള്ളതല്ലെങ്കിലും ബാലേ! ശങ്കയെന്തിനു പാഴിൽ? ടിട്ടിഭി ചെന്നുളംസ്സുരാശിയും സീയും തമ്മിലൊട്ടുമേരുക്കയില്ലെന്നൊരു മോഹം നാഥാ! തന്നെത്തന്നെകയെന്നുള്ളതു വൈഷമ്യമായ് വന്നുപോയതു മൂലമാപത്തുവെച്ചിടും;

തന്നുള്ളിൽ വിചാരമുണ്ടെന്നുകിലനന്മങ്ങൾ വന്നുപോകയുമില്ല വൈഷമ്യമെങ്ങുമില്ല. ചൊല്ലിനാനതുനേരം ടിട്ടിഭൻ മഹാധീരൻ; വല്ലഭേ! വരിക നീ വാക്കുകൾ കേൾക്കേവേണ്ടു; ബന്ധുക്കൾ പറയുന്ന സൽഗുണം ഗ്രഹിക്കാത്ത ജന്തുക്കൾ മുഡതപംകൊണ്ടുസരായ്ക്കുതിച്ചിടും; ബന്ധുവാക്യത്തെ ശ്രവിക്കാത്തതുകൊണ്ടൊരു കൂർമ്മം ബന്ധമെന്നിയേ വീണു ചത്തുപോയല്ലോ മൂന്നും.

എങ്ങനെയെന്നുവരും; കേട്ടാലുമെന്നുകാത്തു നമുക്കൊരു ദിക്കിലൊരു വാപിയിൽ മേവീടുന്ന കൂപ്പം കുംബുഗ്രീവമെന്നുപേർ സരസ്സിന്റെ കൂപ്പത്തിൽ സ്സുവിച്ചുമേവീടിനാൻ മഹാഭാഗ്യൻ; സകലേ സഹായിപ്പാൻ മന്ത്രികൾ രണ്ടുണ്ടുപോൽ സകലൻ വികടനം രജഹംസന്മാരവർ; വഷ്ടമില്ലായ്മകൊണ്ടു ഖിന്നരമീവർ തമ്മിൽ കർഷസന്താപംകൊണ്ടുതന്തന്മാരുരവെയ്ക്കു മരണാരു സരസ്സിൽപ്പോക നാമമേ! വെള്ളം ധരുകയില്ലാത്തുള്ള വാപികൾ പലതുണ്ടു നമ്മുടെ കുംബുഗ്രീവകൂർമ്മത്തോടിയിച്ചിടും:-

കൂപ്പത്തിൽ തരതിക്കൊണ്ടാതു പോകേണ്ടുന്നതും; കൂപ്പത്തിൽ കൂർമ്മത്തോടു ചെന്നിവർ ധരിച്ചിട്ടു; തന്നെ പോകുന്നദിക്കിൽ താൻ കൂട്ടിച്ചോന്നിട്ടവൻ തന്നെക്കു ചിറകുണ്ടു പറന്നുപോകുമല്ലോ; തന്നെ നമ്മെകൂടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നു നിങ്ങൾ! തന്നെ മേന്നതുപോലെ കേൾക്കുമെന്നുകിൽനിന്നു തന്നെ കേൾക്കുതുപോകുന്നുണ്ടെന്നു ധർമ്മങ്ങളും; തന്നെ കേൾക്കുതുപോകുന്ന പാർത്തിഭേണു; തന്നെ കേൾക്കുമെന്നു കൂർമ്മമുദരവെയ്ക്കു. തന്നെകൂടിയ കോലും കൊത്തിക്കൊണ്ടു ചെന്നാൽ: തന്നെക്കോലിന്മേൽ കടിച്ചുതുങ്ങിക്കൊരുക കൂർമ്മങ്ങൾത്തങ്ങൾ രണ്ടുപേരുമായിപ്പുതുക്കവേ തന്നെക്കോലിന്റെ പറന്നുഗമിച്ചിടും; തന്നെക്കൊന്നും ഭാരമൊന്നുമില്ലാത്തതാൽ തന്നെകൂട്ടമേ സഖേ! കൂപ്പുപ കുംബുഗ്രീവ! തന്നെക്കൊന്നുകൂർമ്മം കോലിന്മേൽ കടിച്ചാൽ തന്നെക്കൊന്നങ്ങളും കൊണ്ടു പരന്നിതു. തന്നെക്കൊന്നതവിന്റെ മേത്താഗേ ചെല്ലുന്നേരം തന്നെക്കൊല്ലാൻ താഴ്ത്തുവന്നുകൂടി; തന്നെക്കൂടാ മേന്മാഗതത്തെത്തൊരുക്കുട്ടം പറ തന്നെക്കൂടാ ഗമിക്കുന്നു പണ്ടെങ്ങും കണ്ടിട്ടില്ല; തന്നെ പലർകൂടിക്കൈകൊട്ടിച്ചിരിച്ചപ്പോൾ തന്നെക്കോലാഹലമുണ്ടായി മഹീതലേ; തന്നെക്കൂടാ കേട്ട ഭയപ്പെട്ടൊരു കഥാമാ- തന്നെക്കൂടാ വായുപിളന്നയ്യയ്ക്കായെന്നു ചൊന്നാൻ. തന്നെക്കൂടാ കടിവിട്ടു കൂപ്പം കീഴ് പോട്ടെയ്ക്കു തന്നെക്കൂടാ പതിച്ചിതു ചൊൽക്കീഴില്ലാത്തകൂലം തന്നെക്കൂടാ ഹംസം ചൊന്നതു കൂട്ടാക്കതെ തന്നെക്കൂടാ പിളർന്നെന്നവൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ തന്നെക്കൂടാ കടിവിട്ടുപോയയോഭാഗേ തന്നെക്കൂടാ ചെന്നാൻ ചെന്നെടുത്തുടൻ

കൈക്കൊണ്ടു ഞെക്കിക്കൊന്നു കണ്ടിച്ചു കലത്തിലി-
ട്ടാകവേ പാകംചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവേണ്ടു-
എന്നതുകൊണ്ടുചെന്നെൻ ബന്ധുക്കൾ കനിവോടെ
ചൊന്നതുകൂട്ടിക്കൊതെയിങ്ങനെ വിനാശവും.

പിന്നെയുമുരചെയ്തു കിട്ടിടം മേ പിന്യേ
നിന്നെ ഞാനിന്തെന്നു പറഞ്ഞുചോധിപ്പിക്കാം.

പണ്ടു നീ ഗതവിധാതാവെന്നങ്ങൊരു മേന്മയും,
രണ്ടു നീ പര്യവർത്തിയെന്നെന്നുമേന്മയും,

യതദവിഷ്ണുനെന്നൊരു മൂന്നാമൻ മഹാമേന്മയും-
മതുതമിവരുടെ വൃത്താന്തം കേട്ടിടണം.

നല്ലൊരു വാപിതനിൽ മൂവരുമൊരുമിച്ചു
അല്ലൽകൂടാതെ തത്ര സുഖിച്ചുമേവംകാലം,

ഓശനാർവന്നു വലവീശുവാൻ പുറപ്പെട്ടു
ഓശനാർവർത്തിൽ പ്പറഞ്ഞു പതുക്കവേ

ഇസ്സരസ്സിൽ വെള്ളമേറുമിളക്കോ, നല്ല-
മൽസ്യങ്ങളനേകമുണ്ടത്ര നാമിറങ്ങുക

ആയവർ പറഞ്ഞതു കേട്ടുകൊണ്ടുനാഗൻ
മായമെന്നിയേ മറുരണ്ടുപേരോടും ചൊന്നാൻ.

പോകനാം വൈകീടാതെ മരൊരു തടാകത്തിൽ;
ശോകമെന്നകപ്പെട്ടമത്ര നാം പാർത്തിടുകിൽ

ഉല്ലന്നമതി പറഞ്ഞീടിനാൻ വരുമെന്നു
കല്പിച്ചയെപ്പെടുത്തെന്നു പാഴിൽത്തന്നെ

ആപത്തുവന്നാലുടൻ ചിന്തിക്കുമെന്നേ വേണ്ടൂ;
ആപത്തിന്നവകാശമില്ലീപ്പോൾ നമുക്കെങ്ങോ!

ദുർഘടം വരുനേരമുറക്കുമിളപരേശം
തക്കത്തിൽ തേന്നുന്നവർക്കെങ്ങുമേതടവില്ല.

യതദവിഷ്ണുനെന്നുള്ളമേന്മയുത്തിനുള്ളിൽ ഭയ-
മുതദവിച്ചില്ലതെല്ലം മേവിനാനന്ദമൊരുതേ.

മുറമിങ്ങനാഗൻ പേടിച്ചു പുറപ്പെട്ടു
മരൊരു ജലാശയം പ്രാപിച്ചു മേവിനാൻ

പിറേന്നാൾ പുലർക്കാലേ ഓശനാർ വാപിതനിൽ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

പുലർച്ചയെ മീൻപിടി തുടന്നപ്പോൾ

വൈരാഗ്യമെന്നു പറയുന്ന ശമിക്കയില്ല ഉപമാ
 സാരമാംസമാംകൊണ്ടു ശമിച്ചു മെന്നകു
 മന്ത്രരാജന്റെ മകൻ ഞാനെന്നു മരിച്ചു നീ
 മന്ത്രിച്ച മമ സ്വാമിക്കാപത്തു വലിച്ചിട്ടാൽ
 എന്തിനിക്കഴിഞ്ഞു ചിന്തിച്ചാൽ ഫലംവരം;
 ഒന്നിവൈരിയും വൃഷ്ടശ്രേഷ്ഠനമിവർമ്മിൽ
 സന്ധിപ്പാനുപായത്തെച്ചിന്തിക്കു സഹോദരം!
 സന്ധിയിനുള്ള നിന്തി സർവ്വമെന്നോഹരം
 തങ്ങളിൽക്കടിച്ചിട്ടിട്ടുവാൻ പലരണ്ടും;
 തങ്ങളിൽപ്പുറത്തുവേക്കുന്നവർ പാരം തുച്ഛം
 ഭിന്നിക്കും ജനങ്ങളെച്ചേക്കുന്ന പുരുഷനും
 സന്നിക്കു ചികിത്സിച്ച ശമിപ്പിച്ചവർത്തനം
 തന്നുടെ സാർത്ഥ്യത്തെക്കണ്ടേക്കെങ്കിൽത്തമ്മിൽ-
 ബ്ദിന്നതും സന്നിക്കാരുണ്ടെന്നു ഫലംവരു
 മറമുള്ള സ്ഥാനങ്ങളിലാവിധം വിചാരനാമം
 മറമുള്ള മൃഗവന്മാരുമേതും മേദംനംസി;
 നീചമാർഗ്ഗത്തിൽച്ചെന്നു ചാടുന്ന പ്രളക്കുളം
 നീരടമുള്ള കൂപ പതിക്കും പന്തക്കുളം
 മേല്പൊട്ടു കരേറുവാനെത്രയും പരായ്നം;
 കീഴ്പ്പെട്ടുപുതിപ്പുതിനെത്രയുമെല്ലാമം
 ചൊല്ലേടോ! മെന്നക! നീതന്നെ മൂന്നും ശ്രമി-
 ച്ചില്ലയോ സഞ്ചിവാക്കുക്കളയെക്കൊണ്ടുവന്തു
 സർഗ്ഗ്വന്നൻ മമസ്വാമി കാളവന്നതിൽപ്പിന്നെ
 നിഗ്ഗ്വന്നൻ നിരീശ്വരനായ്വന്ന മഹാകാഷ്ഠം!
 മന്നവൻ ഗുണവാണെന്നാകിലും ദുർമ്മന്ത്രികൻ
 വന്നുചേരുന്നോളാക്കും വേണ്ടതായ്വന്നം ഗുപൻ;
 നല്ലുള്ളങ്ങളിൽജ്ജലം നിർമ്മലമെന്നാകിലും
 നല്ലമുണ്ടെന്നു കേട്ടാലാരാനമിറങ്ങുമോ?
 ശോചിതമാകുംഭിക്കിലെപ്പൊഴുകുധിവാസം
 ഭൂപതിപ്രവരന്മാർക്കൊട്ടും മഗ്നമല്ല
 സർവ്വജനങ്ങളുടെമദ്ധ്യേ സർവ്വതം വസിക്കേണം;

[illegible]

16 സൂചിമുഖിയുടെ അപായം

ചോദ്യം: ചോദ്യം ചെയ്തതെന്തെല്ലാം?

എങ്ങനെയെന്നു ചോദിച്ചു മേനക-
നെങ്കിലോ കേൾക്കുന്നുമൊഴിയില്ല കരടകൻ.

18. കുട്ടിയും ഇരുമ്പുകുട്ടിയും

പഞ്ചാശനഗരത്തിൽ വാണിംചെയ്യുകുട്ടി-
ക്കൊണ്ടൊരുവണിക്കുതാനനുടെ സുഹൃത്തും-
വാണിക്കുക്കാരൻകുട്ടിലമ്പതു ഭാരംലോഹം
ലാണവിശ്വാസംമൂലം സൂക്ഷിപ്പാൻ കോടുത്തവൻ
വിരതവിശ്വയംചെയ്താൻ ഗമിച്ചു തെക്കേദിക്കിൽ-
പ്പുതുരംസങ്ങൾ തത്ര താമസിപ്പിച്ചുവന്നു.
തന്നുടെസുഹൃത്തോടു ചോദിച്ചു സഖേ! മനം
തന്നുടെപക്കൽത്തന്നെ ലോഹത്തെത്തരികെടോ!
എന്നുടെവീട്ടിൽബുദ്ധമുഷികന്മാരുണ്ടവർ
തിന്നതിന്നിരുവെല്ലാമില്ലാതായ്ക്കുന്നു കഷ്ടം!
എന്തുഞാൻ ചെയ്യെന്നു ചെട്ടിയുമാമെയ്യ;
ബന്ധുവെങ്കിലുമവനെത്രയും മഹാധൂഷൻ.
ആയതു കേട്ടു മറ്റൊരുവെട്ടിയും വിചാരിച്ചു;
മായമിപ്പറഞ്ഞതു മറച്ചുവെച്ചാനവൻ;
പോയതുകൊണ്ടു പറഞ്ഞാലിനി ഹമമെന്തെ-
ന്നായവൻ പറഞ്ഞതു യാത്രയുചൊല്ലിപ്പോന്നു.
പിന്നെയങ്ങൊരുദിനം തന്നുടെസുഹൃത്തിന്റെ
നന്ദനൻ കുളിപ്പാനായ് പ്പോകുന്നദശാന്തരേ,
ചെന്നാൻ പിടിച്ചെടു വലിച്ചുകൊണ്ടുപോന്നു
തന്നുടെവീട്ടിലൊരുഗുഹസ്ഥാനത്തുതാക്കി,
വാതിലുടച്ചു തുടക്കുനിട്ടുചുട്ടി
വാണിക്കുക്കാരനത്താതെ വാണീടിനാൻ.
ബലനായ്ക്കുടക്കുന്ന ബാലനാവണിക്കിന്റെ
വുലനായ്ക്കു താൻ പുത്രനെക്കൊന്നായ്ക്കൊൻ
ബലപ്പെട്ടാടിവന്നു ചോദിച്ചു സുഹൃത്തോടു:
പുത്രനെക്കണ്ടില്ലോടാ! താനങ്ങൊക്കുണ്ട സഖേ!
അന്നേരമുചെയ്താൻ മറുവൻ, ചൊമയേ!

പഞ്ചാശനഗരവന്നെടുത്തുകൊണ്ടുപോയൻ
പിന്നെയങ്ങൊരുദിനം തന്നുടെസുഹൃത്തിന്റെ
നന്ദനൻ കുളിപ്പാനായ് പ്പോകുന്നദശാന്തരേ,
ചെന്നാൻ പിടിച്ചെടു വലിച്ചുകൊണ്ടുപോന്നു
തന്നുടെവീട്ടിലൊരുഗുഹസ്ഥാനത്തുതാക്കി,
വാതിലുടച്ചു തുടക്കുനിട്ടുചുട്ടി
വാണിക്കുക്കാരനത്താതെ വാണീടിനാൻ.
ബലനായ്ക്കുടക്കുന്ന ബാലനാവണിക്കിന്റെ
വുലനായ്ക്കു താൻ പുത്രനെക്കൊന്നായ്ക്കൊൻ
ബലപ്പെട്ടാടിവന്നു ചോദിച്ചു സുഹൃത്തോടു:
പുത്രനെക്കണ്ടില്ലോടാ! താനങ്ങൊക്കുണ്ട സഖേ!
അന്നേരമുചെയ്താൻ മറുവൻ, ചൊമയേ!

അന്നേരം കാണാം നിന്റെ നന്മനൻ വരുന്നതും;
അന്യായം പറഞ്ഞതിനുള്ളൊരു ഹേമചിപ്പാൻ
തന്മുഖൻ കല്പിക്കുന്ന ദ്രവ്യങ്ങളെക്കെത്തിയ-
മുമ്പിൽ വയ്ക്കേണ്ടിവരമെന്നവരെയെയ്യും.
ആയതു കേട്ടു വഞ്ചിക്കാരിയും തുലാമിയും-
സ്നായവൻ കയ്യിൽ കൊടുത്തല്ലിപ്പോന്നതും-
മായവൻ സുതനായും കൊണ്ടന്നു ദാനം ചെയ്താൻ.

19. പിംഗലകൻ പശ്ചാത്താപത്തിൽ

ആയതു കേട്ടു ശഠനാശാദി ശാഠ്യം വേണം-
കേകദാ പറഞ്ഞതു മന്ദസ്ഥിര കടക്കത്തേ
മേരകരിൽനിന്നും പറയുന്നതു പാഴിൽനിന്നും.
കല്പപോൽ നിന്റെ പിതനെന്നുടെ മേനകൻ
നല്ലതുമാകാത്തതുകൊണ്ടും നീയറിയാമോ?
പ്രമുഖസ്ഥിര പിന്നെല്ലാക്കൊണ്ടും ഗുണങ്ങളും
ബലമിയിലാക്കിക്കൊണ്ടു സഞ്ചരിച്ചിട്ടും സമ്രാ-
ജന്മാൻ മഹീന്ദ്രൻ ഉൾക്കൂടം സുഗന്ധവും
മാതൃതൻ വശരണാക്കി കൊണ്ടല്ലോ ചരിക്കുന്നു!
നാമിനി വൈകീടാതെ പോകെട്ടോ മേനകൻ!
സ്വപ്നവും വൃഷഭവും തങ്ങളിൽ സമരത്തിൽ.
സ്വപ്നമിടക്ക പരാഭയം കാളക്കൂട്ടം പരാഭയം-
നാമിപ്പോളുമെന്തെന്നു ബോധിച്ചു മതിയാവൂ-
ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞവരങ്ങു ചെല്ലുന്നതേരം
തിരികെ വന്നപ്പോഴും ചുണ്ടുടൻ മാനാസിഹം
മിത്രമാം നഞ്ചിനകക്കുള്ളയ വധിക്കുകൊ-
ണ്ടെയും പശ്ചാത്താപം മാനസം വേിക്കയാൽ
വക്ത്രവും താഴ്ന്നിത്തന്റെ കാൽ ചിന്തൽ നമ്പിക്കൊണ്ടു
ധാത്രിയിൽ വാഴ്ച കൊണ്ടുണ്ടെന്ന പിപിടുന്നു.
തങ്ങളിൽ വർദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളൊരു ജനങ്ങളെ-
തങ്ങളെ കയ്യിൽപ്പിടിച്ചുനടന്നു പോകാം പോകാം.

താനെന്ന വിഷയമുള്ളതെങ്കിലും നട്ടുണ്ടാക്കി-
താനെന്ന പിന്നെല്ലാക്കുന്നതെയും കയ്യിൽ
എന്നല്ലാം വിചാരിച്ചുവസിക്കും സിംഹത്തിനെ-
മുമ്പു വന്നിട്ടു മന്ത്രിപുത്രന്മാരിൽവരും
മേനകൻ മേനകൻ കണ്ഠിതം വേണ്ട സ്വപ്നൻ!
മുക്തമീവിധമെന്നു തെളിയിക്കേ തോന്നിട്ടെന്നും.
താനെന്നാലും തന്റെ ഭാഗ്യമുള്ളതാകിലും
മതുലനെന്നാകിലും ബന്ധുക്കളെന്നാകിലും
വിഗ്രഹം മെല്ലെൻ വന്നു പിന്നത്തു നിൽക്കട്ടെ
വിഗ്രഹം മെല്ലെൻ മന്നു നാർക്കുടയാതും.
ആമാരും ശഠന ഗുണവെ തുടിച്ചിടാം;
നീയെന്നും ശഠനം നാരിയെ യുദ്ധക്കിടക്കം;
ധർമ്മത്തെ ധർമ്മം സിദ്ധിച്ചു പുത്രനെ ഉണ്ടാക്കിടാം;
ദുഷ്ടന്മാർക്കും ഇങ്ങനെ മന്ത്രിയെ വെട്ടിക്കൊന്നിടാം;
മാതൃപം വിനാ പകൽ കാണുന്ന ശരണാഭരണം
താനെല്ലാം പോയി വളർന്നിട്ടെന്ന കൃശംഗിയും
താനെല്ലാ വില്ലാത്ത പൊയ്ക്കയും കണ്ടാൽ നല്ല
കാമനേപ്പോലുള്ള തമിഴനും പുരുഷനും
പാരിയെ വെട്ടിക്കൊല്ലാം മോഹിക്കും നരേന്ദ്രനും
ദാരിദ്ര്യം മുഴുത്തുള്ള സഞ്ചനങ്ങളും തമിഴും;
മേനവന്മാരിൽപ്പേർന്നു നിൽക്കുന്ന ഉൾക്കൂട്ടിയ-
മെന്നിവ നമുക്കു ശല്യമുള്ള മനക്കൊമ്പിൽ
എന്നതുകൊണ്ടു മഹാഭാഷനും വൃഷഭത്തെ-
കൊന്നതുകൊണ്ടു കെട്ടുകണ്ഠിതം നമുക്കില്ല
കൂടും മനക്കൊമ്പിൽ കൊണ്ടു മെല്ലെയും
വൈരവും വധങ്ങളും കൈതവവ്രതേശവും
ദുഷ്ടനും മഹാജ്ഞാത മനുഷ്യക്കൂട്ടമെന്ന
ദുഷ്ടനും ദുപാലനം കൊന്നിവ കേട്ടിട്ടെന്നും.
സത്യമുണ്ടെന്നു തോന്നും വ്യാജമുണ്ടെന്നു തോന്നും
കൃത്യമുണ്ടെന്നു തോന്നും കൃത്യമെന്നും തോന്നും
മോഷ്ടമുണ്ടെന്നും തോന്നും മനുഷ്യമുണ്ടെന്നു തോന്നും

ലാഭമുണ്ടെന്നുതോന്നും മേതമുണ്ടെന്നും തോന്നും,
മനവന്മാർക്കും വേശ്യാസ്ത്രീകൾക്കുമൊരപോലെ
തന്നെക്കൊവം തനിക്കുതന്നെതുപോലെ കാണും.
തമ്പുരാനിതുകൊണ്ടു സംഭ്രമമൊട്ടും വേണ്ട;
കമ്പവും വേണ്ടാ മനസ്സാപവും വേണ്ടാ വിഭോ!
സംഭ്രാന്തനും സദാ സർവ്വതൃപ്തനുമുണ്ടു
സ്വസ്വതുപദത്തിലിരിക്കുന്നു വാണരജേന്ദ്രം.
ഇങ്ങനെ മേനകൻ ചൊല്ലിനാനമുതന്ന
ഭംഗിയിൽ കരകൻ താങ്ങങ്ങുമെഴു.
ചിംഗലകനും സ്നേഹമെത്രയും പ്രസാദിച്ചു
മോഹപർവ്വതത്തിൽ ചേരിനിൽ ശുഭം ശുഭം!
ചിത്രഭാഗം എന്ന പ്രഥമതന്ത്രം സമാപ്തം

ദ്വിതീയതന്ത്രം.

മിത്രലാഭം

1. കിരീടം, ആലം മുതലായവരുടെബന്ധുത്വം

പഞ്ചവർണ്ണക്കിളിപ്പെൺ കിരീടം ശുഭം
പഞ്ചതന്ത്രം മഹാശാസ്ത്രം മാതാഹരം
തന്നെക്കൊരും സാമുദ്രാഭ്യന്തരവും
കൊണ്ടുടി വർണ്ണിച്ചുചൊൽകെടോ ശാരികേ!
സോമശർമ്മാപുത്രം ഭൂമിദേവോത്തമൻ
ഭൂമിപാലമൊരുമനോഭക്ത ചെല്ലിനാൻ:—
എങ്കിൽ സുഹൃല്ലാഭംമനോജ്ഞ തന്ത്രവും—
മെങ്കൽനിന്നുകർണ്ണനം ചെയ്തു ബാലഭാരി
വിത്തമിപ്പെങ്കിലും വിദ്യയില്ലെങ്കിലും

ചിത്തത്തിലന്യോന്യബന്ധുത്വമുള്ളാരു
സത്തുകൾക്കെത്തും സമസ്തകാര്യങ്ങളും.
വസ്തുഭേദം ജാതിഭേദവുമില്ലമോ!
കിരീടർമ്മാദി ജന്തുക്കൾക്കു തങ്ങളി-
ലേകാന്തബന്ധുത്വമുണ്ടാക കാരണം,
ശോകസന്തപ്തസാദിസങ്കടം ചെർവിട്ടു
സാകുലോവരം സാധു ചേവീടിനാൻ.
അക്കഥ കേൾക്കണമെന്നു ഭൂപാലന്റെ
മനസ്സു ചോദിച്ചു; പറഞ്ഞു മഹീസുന്ദരൻ.
ചൊല്ലൊണ്ടു മിഹിളാഭുപ്യശേനക്കുണേ
പൊക്കത്തിൽ നിമിത്തം മറ്റൊരമേന്തിലൊരു
വായസശ്രേണുൻ വാചിഷ്ഠനും തന്നുടെ
ജായയും മക്കളുമാർക്കെയും ഭൂമിദേവ.
ലാലുപതനമെന്നു പോയ കിരീടം മുദാ
ലാലുതരച്ചിട്ടു സ്വയം വിളങ്ങും ചിരത,
ശരവരമേന്തില്ലും ധരിച്ചൊരുവേടന്റെ
വരവുചമക്കുന്താചിട്ടു ചിന്തിച്ചതാൻ,
ഇവനൊരു മഹാപാപി ദുഷ്ടശീലൻ ശാൻ
ശിവാശിവി മുതൽക്കുളക്കൊന്നതിന്നുവൻ
പറവകൾ പറക്കുന്ന ദിക്കിലും ചെന്നിവിൻ
പലവകയില്ല ക്ഷീക്കമിശ്ശലൻ.
ഇവന്റെ സമാരംഭമൊത്തന്നീവോളം
ഇവിടെയതിഗുണമായ് ചാർക്കുള്ളു വരും.
ഇതി നോസി കാക്കനും ചിത്തമെഴുതിനാൻ.
ക്ഷീതിയിലഥ വാടിക്കും ചെന്നുപറവീടിനാൻ.
വലയുമേ കൊണ്ടുവന്നാകട്ടെ കർന്നേ
നലക്കൊട്ടുപതുങ്ങുവ കെട്ടിപ്പുറക്കുവ
അടിയിലരിയും കെട്ടുമാകെ വിടച്ചതാൻ
വാടിവൊട്ടു മരമൊത്തങ്ങു നിന്നീടിനാൻ.
വലയിലടിപ്പെട്ടു ചിത്രഗ്രീവനെനുള്ള
വലിയൊരുകപോയുമു തന്നുടെ കൂട്ടനും.

വീരവാഴ കിരാനും മാപ്പിറക്കളെ
തരമാഴ പിടിച്ചതിന്നായിത്തുറന്നിടം,
വലയിലകപ്പെട്ടൊരു മാപ്പിറക്കളെ
വലയുടമ കൊണ്ടുമാല്ലൊട്ടുചെന്നിടത്തേ.
വനമാരനു കണ്ണും പക്ഷിപൂർവ്വമേൽ
വലയുടമ കൊണ്ടുപോയെന്നു മോശ്ശെക്കു ഞാൻ?
ഒരു ദിശിയിലൊക്കെയും താഴ്ന്നു വീഴി-
തളുകതരി പേ-നും താഴേ നന്നതു.
ഖാലുചതനകാഖുവം കകനം പിന്നാലെ
ഖാലുതരമുടൻ പറഞ്ഞുതന്നിറങ്ങി,
അതുസമയമന്തിയുമാച്ചിട്ടു; വേദനം
അതുവഴി നടന്നുടൻ വീഴ ചുഷ്കി നാൻ.
കനീവാഴ കപോതരമുടൻ പറഞ്ഞിടത്തും-
നിന്നിടയൊരുപദേശമിങ്ങുണ്ടു കൂട്ടാൻ;
മമ സഖി ഹിരണ്യനെന്നുണ്ടൊരു മൂഷികൻ;
മരയുമവനുണ്ടു കണ്ടുകൊള്ളാമിനി;
വലയിൽ വലയുന്ന നാം തത്രവാക്കുമവൻ
വലയിതു കടിച്ചുവണ്ണിക്കുമ മൂഷികൻ.
എലിവാഴ നമുക്കു ബന്ധുത മുണ്ടാകയാൽ
മലമിതുപോന്നാർക്കു കണ്ടുകൊള്ളാമുടൻ.
ഇതി ബന്ധ പണ്ടു ചിത്രഗ്രീവപക്ഷിയും
ഹിതജനവുമൊക്കെയും ഒരു ചെന്നിടീനാൻ.
വിവിധപതനങ്ങളെക്കണ്ടുപെട്ടിപ്പൻ
വിവരമ ഹിരണ്യനുമോട്ടു ചുഷ്കിടിനാൻ.
നലൊട്ടു കപോതവും ചെന്നു ചിലമുഖ
എലിവാഴനെയും വിളിച്ചിടീനാൻ മെല്ലേവേ.
വെളിയിലമ വന്നുടൻ മൂഷികാഗ്രസരൻ
തെളിവാഴ പറഞ്ഞു ചിത്രഗ്രീവനോടവൻ:-
പ്രിയസഖ്യ! പൊന്താർക്കിതെത്തൊരപത്തൊരോ
നയഗുണനിയേ സഖ്യ ചൊൽകെടോ സതപം.
വീരവാഴ കപോതവും ചൊല്ലിനാൻ മൂഷികൻ

“വിധിവിഹിതമേവനും ലംഘിച്ചു കൂട്ടുമോ?”
“ഇവനിതു ഭവിക്കേണമെന്നകാലം വേണ-
മവശത ഭവിക്കേണമത്സരം വേണം;
ഇതി വിധി വിധിച്ചതി പ്രാണികൾക്കൊക്കെയും
ഹിതഹിതമെങ്കിലും ലംഘ്യതല്ലേതുമേ”
തദനു ചഹിരണ്യനും തതമെന്തു ചിവാൻ;
തവ വചനമെന്തെയും സത്യമല്ലോ സഖേ!
അനവരതമംബരേ നിന്നു ദൂരസ്ഥമനം
അവനിയിലെ വൃത്താന്തമൊക്കെ ഗ്രഹിച്ചവൻ
പട്ടതരവിദേശനാം ഗുര്യനും പാശത്തിൽ
അകിപെട്ടമോരിക്കലെന്നോത്തുകൊൾക ഭവാൻ.
വലിയകൊലയാനെയും ചോരസർപ്പങ്ങളും
ബലികളു ചരകിലും മാനുഷന്മാരും
വചനമതു കേൾക്കയും തല്ലുകൾ കൊണ്ടും
അവരുടെ നിയോഗേന നിന്നു കൂത്താടിയും
ശിവ! ശിവ! തരംകെട്ടുന്നില്ലയോ പിന്നെയും-
ന്തതിലൊരു ശതശതമുൽക്കർഷമില്ലാത്ത നാം?
സകലഭവനങ്ങളിൽ പ്രൊഡ്ഭവമോവര-
പ്രകൃതമുർത്തിയും സ്വർഗ്ഗം പന്ത്രനും
ഒരു ദശയ ലക്കമോ രാജാ പക്ത്രാന്തരം
വീരവാഴ പതിച്ചുഴന്നീടുന്നതില്ലയോ?
സഖില നിധിവാരിതനുള്ളിലുള്ള തമച്ചനും
സുഖളിത സുഖപുണ്ടു സന്തതം മവുന്ന
വലിയജലജന്തുവുണ്ടുള്ളും വന്നിങ്ങു
സഖകളിലകപ്പെട്ടു ചാകുന്നതില്ലയോ?
സകലദിശിമേവുന്ന സാവജന്തുക്കളും
സ്വപദി വിഷ്ണുനാമേ ചെന്നു ചാടിദൃതം
സന്തതപി വെന്തു ക്ഷീപിക്കും ദൂരം;
സുഖസുഖമെന്നുതോന്നുന്നതും നിഷ്ഠലം.

വീരനെന്നാകിലും വിദ്യാവിശേഷേണ,
 ധീരനെന്നാകിലും നല്ലപുരുഷനെ-
 കണ്ടാൽ മനുഷ്യർക്കു ഞാനിപ്പറയുന്ന-
 പ്പണ്ടു കണ്ടിട്ടില്ലെന്നഭാവം സഖേ!
 വേണ്ടതന്തരിന്നൊരുത്തൻ തുടങ്ങിയൊരു
 രണ്ടാമനായിപ്പറപ്പെട്ടും മറവൻ.
 അന്നവും പാലും കൊടുത്തങ്ങു തന്ദി-
 തന്നിൽക്കിടത്തി ലാളിക്കും മനുഷ്യനെ-
 ത്തന്നെ കടിച്ചുകൊന്നിടുകെന്നല്ലാതെ
 പന്നഗത്തിന്നൊരു സംസാരമില്ലെടോ
 എന്നതുപോലിന്നൊരുത്തനൊരുത്തനോ-
 ടനുസംസാരം ഉൾമില്ല ഭൂമധ്യേലേ.
 സ്നേഹമില്ലാത്തുള്ള പെണ്ണിനും തന്നുടെ
 ദേഹത്തിലർദ്ധം പക്ഷത്തുകൊടുക്കിലും,
 തെല്ലുപോലും വശത്താകയില്ലെന്നല്ല
 കൊല്ലുവാൻകൂടെ ശ്രമിച്ചുവെന്നും വരും.
 അതുംവിരുദ്ധരായുള്ളവർ തങ്ങളിൽ-
 ചേർത്താലുമായവർ ചേരുകില്ലാ ദുര്യം.
 പുച്ഛയോടിജ്ജനം മൂഷികന്മാർ ചെന്നു
 ചേർച്ചയ്ക്കു ഭാവിക്കു നന്നായ്ക്കുന്നതോ
 അങ്ങോട്ടുപട്ടി ചെല്ലതില്ലെങ്കിലും-
 മിങ്ങോട്ടുപട്ടിപ്പിടുന്നു ദുഷ്ടനും.
 വൃശ്ചലത്തൊരാനുപദ്രവിച്ചോ ചെന്നു
 ശീശ്മകടിച്ചുകൊല്ലുന്നു പശുക്കളെ
 എന്നതുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു ഞാൻ വായസ!
 നന്നല്ല നാംതമ്മിലുള്ള സമ്മേളനം
 വായസം ചൊല്ലിനാൻ വാക്കിനു ഹന്ത തേ
 മായസംബന്ധമില്ലേതും മഹാമതേ
 സാധേവ! ഹിരണ്യകു സഖ്യം ഭാരനോടു
 സാധിക്കയില്ലെങ്കിലെന്തിനുജീവിതം?
 പ്രായോപവേശന കേവലം നമ്മുടെ

പ്രായാപസംഗതി ചെയ്യുന്നതുണ്ടു ഞാൻ
 ചോദനയും ലോഹനവും തങ്ങളിൽചേർത്താൻ
 ലോഹമുണ്ടെങ്കിൽ ദ്രവിപ്പിച്ചു ചേർക്കണം
 പക്ഷിമൃഗാലിയെ സ്വാധീനമാക്കുവാൻ
 കേണും മാധ്യസ്ഥമാടു കൊടുക്കണം
 വിത്തംകൊടുത്തും ഭയപ്പെടുത്തും മൂലം-
 ചിത്തം സാധീനമാക്കാം പതുക്കെവേ
 സാധിക്കും തങ്ങളിൽചേർന്നവരേകദാ
 നന്ദർശനമാത്രമേ വേണ്ടു മൂഷികാ!
 അർക്കം വെക്കുംവിളക്കാമീദം പനഃ-
 സംഹരിപ്പിച്ചാൻചോദനയും സഖേ!
 പെണ്ണെങ്കടം ചൊല്ലിക്കാൻ ചൊല്ലുകയോതതു
 സംഹരിപ്പിച്ചാൻ പാശാധിയില്ലെടോ
 ദുഷ്ടനാശ്ലേഷവും സജ്ജനാശ്ലേഷവും-
 ടിച്ചൊന്നപോലെ ഭവിക്കും ഹിരണ്യകു!
 എന്നതുകൊണ്ടു വേദിഗ്നാനുഭവ
 പന്നിതന്നമ്മുടെ സംബന്ധമുത്തമം.
 ചോന്നാൻ ഹിരണ്യകൻ നന്നെപ്പോ വായസം!
 വിടന്നാടു സംഗമം ഭംഗമില്ലേതുമേ.
 അപകാരം മിത്രലക്ഷണം പ്രാപ്തം;
 അപകാരം ശത്രുലക്ഷണം കേവലം.
 ആജീവനാന്തം ഭവിക്കേണ്ടതേ പിണ്ഡ-
 മോഹിയംനിന്നോടു സഖ്യം നമുക്കെടോ!
 ദുഷ്ടനും നഖത്തോടു മാംസം കണക്കിനെ-
 ചുടും തദാ കാകമൂഷികസ്നേഹവും.
 അന്നപാനാദിചെയ്തിട്ടുവാൻ മൂഷികൻ-
 തന്നോടേ ചൊത്തിന്നകത്തു പക്ഷിപ്പിന്നാൻ.
 അങ്ങിച്ച കാകൻ കടുവാളിച്ചതിൽ-
 അങ്ങിച്ച മാംസം ഭുജിച്ചുവന്നിടിനാൻ.
 കാകൻ പറഞ്ഞു ഹിരണ്യനോടേകദാ:-
 പ്രകൃതം ഞാനെടോ! മറ്റൊന്നുകുന്നേനേ.

ഇട്ടിക്കിലച്ചിക്കു കഷ്ടിച്ചു കിട്ടുന്ന-
 തൊട്ടും നമുക്കു സുഖം വരുന്നില്ലേടോ!
 അങ്ങനെയടിക്കിൽ നമസ്സുണ്ടു നിമിത്തം-
 ചങ്ങനാളി പഞ്ചതന്ത്രമുണ്ടു ബുദ്ധിമാൻ;
 മന്ദബുദ്ധിനോടൊത്തുള്ള മേഘസ്യ
 സുഖമാൻ ധാരാളികൻ കൂർമ്മാധിനായകൻ,
 മത്സവ്യാകുന്ന മന്ദമൻ ചേർന്നു
 മത്സ്യാദിമാംസം നമുക്കു നല്കിപ്പോൻ
 എന്നതുകേട്ടു പറഞ്ഞു ഹിരണ്യനും-
 മേനോനും തത്ര നീ കൊണ്ടുപോയിടണം;
 കൊന്നിൻ ദുഃഖം നമുക്കു മുണ്ടിട്ടിക്കിൽ,
 മഹാമുക്തുകാരില്ലാബദ്ധ പാർക്കുന്നു;
 അതു ദുഃഖം തനിക്കുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു;
 തത്ര മഹന്നാൽ കഥിക്കാമെന്നു മുഷികൻ.
 കാകൻ ഹിരണ്യനെക്കൊക്കിലാക്കിക്കൊണ്ടു
 മലഗം പറന്നങ്ങു മെന്തപററിടീനാൻ.
 സ്വപ്തമായുള്ള മഹാതടാകത്തിന്റെ
 കപ്പുപ്രദേശം സുഖിച്ചു വസിക്കുന്ന
 കപ്പുപ്രദേശങ്ങളെക്കണ്ടു കുശലവും
 ചുറ്റിപ്പി മുഷികം താഴത്തിറക്കിനാൻ.
 മന്ദമൻ ചോദിച്ചു താനെന്തെടോ! മർത്യ
 മുഷിരംതന്നിൽക്കണ്ടുകിടക്കുന്ന
 മന്ദമന്തോത്സാഹിയോമാലുവുലനെ
 സ്സന്ദേഹമെന്നു പിടിച്ചുകൊണ്ടെന്നതും?
 കാകൻ പറഞ്ഞിതു മുഷികന്മാരിൽവ-
 ഭൂമകൻ മഹാരാജാജനൻ ഹിരണ്യകൻ
 ലോകപ്രസിദ്ധനിദ്രേഹവും ഞാനാമാ-
 രേകാന്തബന്ധുതമുണ്ടായി സാമ്പ്രതം.
 തദിഗുണം വർണ്ണിച്ചുചൊല്ലുവാൻ വാക്കിനാ
 വലിഗുണമേതും മതിയല്ല മന്ദരം!
 ദൈവാനുകൂല്യേന സഖ്യം തുടങ്ങിയൊൻ

പിവാവസാനന്തരേല്ലാ മഹാമന്ദനാ
 ഏവം മഹാഗുണം മറയ്ക്കുവാൻസി-
 വിജയത്തുകൾക്കു കാണുന്നതില്ലേടോ!
 പാശം പതിച്ചൊരു മരപ്പിറക്കേളെ-
 പ്രശസ്തൻ ഖണ്ഡിച്ചു രക്ഷിച്ചു മുഷികൻ
 ദേശാന്തരേയ്യ പ്രസിദ്ധനാമിദ്രേഹ
 ദീശാനപത്രനാംവില്ലെന്റെ വശമന്തം
 ദേശശരീരമെന്നെയുള്ളു ഞങ്ങളുടെ
 ദൈവപർക്കും പ്രാണവേദനയറിവു നീ.
 പണ്ടുപാണ്ടു മെ ബന്ധുവാകും ഭാഷൻ
 കണ്ടുബോധിക്കുമിമുഷികന്റെ ഗുണം
 എന്നതുകേട്ടു പ്രസാദിച്ചു കപ്പുപ്ര-
 ദേശൻ മന്ദം പറഞ്ഞതു=മടിനാൻ:
 അങ്ങു നിവരേയ്ക്കു ചോരനാന്റെയൊരു
 ചോരനെയെക്കൊന്നുംചെയ്തു മുഷികൻ
 ചോരനാൻ ഹിരണ്യകൻ കൂർമ്മാജൻ ചോ-
 രനായുള്ളു കേട്ടുകൊരുക മഹാമതി

2. ഭിക്ഷു മന്ദത്തിൽ ഏലിക്കു സംഭവിച്ചതു്

ധനുമാകും മാഹിളാഭൂപ്യസനീയ
 നന്നാസിഗേഹമുണ്ടത്രയുംപാവനം;
 തത്ര ചുവരകണ്ണനാമധേയൻ ബ്രഹ്മ-
 പാത്രപ്രധാനപരിപ്രാജകോത്തമൻ
 മഹാമുഖനാ ദിനേദിന ഭിക്ഷയാ
 പ്രാണമത്രും വൃത്തിയെല്ലാകൊണ്ടുണ്ടനെ
 ദിനസ്വയംപാകഭിക്ഷുക്കിട്ടുടൻ
 പാത്രം സ്വർഗംഗയിൽ ചാക്കു രജനീയിൽ;
 പാത്രംഗലങ്ങു ശേഷിച്ചൊരു ഭോജനം-
 പാത്രം ലഭിക്കും നമുക്കതു ഭോജനം.
 പാത്രം ലഭഗ്ഗേഹ വന്ദശ്ചമൽസിംഗ-
 പാത്രംയുള്ളൊരു സന്നാഹസ്തീസുരൻ.

* തത്ര പുഡാകർണ്ണസന്യാസിതന്ദ്രൈ
 മിത്രമയുജ്ജ്വലാസ്വികുമാഭരതേ;
 തത്ര വസിച്ച്വ പരാണൈരവായച്ഛ
 മിത്രസന്യാസിതേഷുരൂപിഷമന്തരേ;
 മുഷികന്മാരെബ്ബേയ്യേപ്പട്ടത്താനുള്ള
 ഭീഷണിവാദ്യംമുഴക്കി പുഡാകർണ്ണൻ.
 ആയതു കേട്ടു ചോദിച്ചു ബ്രഹ്മസ്പിക്ക-
 മായത്തെപ്പോലെ തു-ങ്ങി സേഗിശ്വ!-
 റെല്ലും പരാണശ്രോണൈരപിഗ്രഹ-
 മില്ല ചോരനെന്നുതോന്നുവാ മേ സഖേ!
 ജപ്പലയില്ലാത്തുകൊണ്ടല്ലോ! വല്ലകൊ-
 ണ്ണെപ്പട്ടത്താതീതനാലെലി വന്നു.
 ഭീഷണിപ്പോലെയല്ലാത്ത ചോരക്കാര്യം
 ഭക്ഷിക്കായതുകൊണ്ടിതു ചൊല്ലു ഞാൻ
 ഭാഷിതംകേട്ടു ബ്രഹ്മസ്പിക്കരെചെയ്തു:-
 മുഷികന്മാരെതക്കൂട്ടമോ ഏകമോ?
 ഏകനയുള്ളു സമുപമില്ലാ സഖേ!
 ഏകനകിൽ തന്റെ ഭീഷണനക്ഷണം
 മനുഷ്യന കായ്ക്കുമെന്നുവരികയി-
 ല്ലനൃപ്രയാജനമുണ്ടല്ലോ. ദൃഡം.
 എളുപ്പം പകരംകൊടുത്തു താനിങ്ങൊട്ടു
 ചെയ്തു ചോദിക്കുന്ന ശാസ്ത്രലിഖിതാവി-
 നന്യായമിട്ടൊരുകാരണമുണ്ടെന്നു
 ധന്യനാ വല്ലഭനായത്തൻ പറഞ്ഞതിനു
 എങ്ങനെ സംഗതിയെന്നു പുഡാകർണ്ണൻ-
 നെകിലോ കേട്ടുകൊൾകുന്നു ബ്രഹ്മസ്പിക്ക.

* സംസ്കൃതത്തിൽ അവന്റെ പേർ തന്ത്രപുഡൻ എന്നു
 ണ്. ഇരുപക്ഷം തക്കമുണ്ടാകുമ്പോൾ മാത്രമേ താനാരു
 നരകപ്രാപ്തിയുണ്ടെന്നു് ജന്മവൻ പറഞ്ഞു.

“നരകമേ മതിമണ്ണു പേൽ പശുരോഹിത്യ സമാധര;
 വർഷം യാവൽ കിടന്നേറാ മോചിത്യാ മിനതയം.”

3 അന്യമായിട്ടൊരു കാരണം

സൂര്യ എളുപ്പംകൊടുത്തു എളുപ്പമെടുത്തു

ഞാനൊരു വിപ്രന്റെ മേന്മയെ ചെന്നുവെ
 സ്സാറവംചെയ്തു വന്നിടം ദശാന്തരേ,
 ചൊന്നാൻ ഗുഹസ്ഥൻ ഗുഹിണിയാടിപ്പോട്ടു
 വന്നാലുമെന്തെന്നുവെട്ടു നന്മകളെക്കൊ-
 ന്നാളെക്കൊത്തുവെട്ടുവെട്ടത്താനരം-
 ഞങ്ങളെ ക്ഷണിച്ചുപോവാവന്നു ഞാനിന്നുകേൾ
 എളുപ്പമല്ലാത്തുപോയിസംഭാരം-
 ഉള്ളും വഴിപാലെ സംഭരിച്ചീടുക.
 ചൊല്ലിനാളപ്പോൾ ഗുഹിണിയും നമ്മുടെ-
 യില്ലത്തൊരുവസ്തുവില്ല സംഭാരങ്ങൾ.
 കോപംകൾന്നുചൊന്നാൻ ദ്വീപൻ നിനാടെ
 ലോഭം ചിത്തമല്ല ചോദി വിലക്കുണ്ടേ!
 മാനനം കൃത്യം കഴിഞ്ഞുപോയത-
 യിന്നെയും നാളെയും മാനനമുള്ളെന്നും
 അങ്ങനെ സംഭരിക്കുന്നമന്ത്രിനാ മാ-
 ലെങ്ങനെ കർമ്മമെന്നാശനറിഞ്ഞിതോ!
 പണ്ടൊരുകാട്ടുള്ളനസ്രവം മാവവം-
 കൊണ്ടുപോയപ്പോൾ കടപ്പാക്കീടിനാൻ
 മാന്വിനെശ്ശസ്ത്രം പ്രയാഗിച്ചുകൊന്നാടൻ
 താനേ ചുമന്നു നട്ടുവെപ്പാകംവിധമു,
 വമ്പനായുള്ളൊരുപന്നിയെക്കണ്ട ന-
 ല്ലവു പ്രയാഗിച്ചുനേരപ്പന്നിയും
 വേദനെച്ചൊരിക്കലിച്ചുകൊന്ന ശൂതൻ
 കൂടെപ്പതിച്ചു ചരിച്ചു വീണീ-നാൻ
 ദംഷ്ട്രികനെന്നു നാളെത്തോലിച്ചൊരു
 ക്രോധംപോയപ്പോൾ പ്രവീടിക്കു വന്നിതു
 ഉന്നയ്ക്കു ക്ഷണം വേദന്റെ വിഗ്രഹം

പിന്നെ നാളെയ്ക്കു മൃഗത്തിന്റെ ഭക്ഷണം
 പന്നിയെക്കൊണ്ടു മരുന്നാക്കിത്തന്നെ,
 തിന്നിപ്പോന്നൊരപ്പു മനക്കൊമ്പിൽ,
 ഇന്നിനി പൊലു വീളിന്റെ ഞാണിതു
 നന്നെന്നു കല്പിച്ചു ചെന്നു കടിച്ചപ്പോൾ
 കത്തിക്കഴിയുകയല്ല വീൽജ്വാലിനേ-
 ലെത്തിക്കളിച്ചവൻ ഖണ്ഡിച്ചനേരത്തു
 വീളിൽമുനകൊണ്ടു മാറ്റത്തുനല്ലൊരു
 തല്ലുകൊണ്ടുപോയേ ചത്തുവീണിടിനൻ
 ഏതതുലകൊണ്ടുപറഞ്ഞു ഞാൻ ബ്രാഹ്മണി-
 യെന്നു കൃത്യംകഴിച്ചു ചിത്തം പതു.
 എങ്ങനെയുണ്ടു- പ്പവിദ്യീഭൂതമേന-
 ൈല്ലാ കൃത്യമെന്നുതന്നെ സാധനം
 ആയതിന്നു തീർപ്പു കരുതിത്തൊലികള-
 ഞ്ഞൊരണ്ണു നീയുണ്ടു കീടണം പ്രിയേ!
 പിന്നെറ്റിനമാലുള്ളുകുത്തിച്ചൊരി
 മുറത്തുണക്കൊണ്ട് ചിക്കി നിൽക്കുംവിധം,
 കക്കടംവന്നു തൊട്ടങ്ങമിങ്ങും ചിന്തി-
 പ്രാർഥനയോക്കിയതുമ്പോഴൊന്നതരം
 ശോധനചെയ്തു തീർത്തുകൊടുത്തങ്ങ
 ശോധനചെയ്യാതെന്നതെല്ലാ വാങ്ങിപ്പോൻ
 ഭവിച്ചു ശാസ്ത്രലിഖിതമാവുന്നോ-ങ്ങ
 ചൊരിച്ചു ചൊല്ലു ഗ്രാഹ്യമൻ പ്രിയോത്തമൻ:-
 എങ്ങു ചാലൻ തു-ങ്ങുന്നു സീയെന്നവ-
 ഞ്ഞുള്ളമാറൻ ഗമിക്കുന്നു ഞാനെന്നവൻ;
 അങ്ങനെയല്ല ഞാൻ ചൊരിച്ചു മരുന്നായ
 സംഗതികൂട്ടുവാൻ ചോകുന്നുവെന്നവൻ
 എന്നു കേൾക്കുന്ന മൂഷികന്റെരസ്ഥിതി-
 കേന്ദ്രം പ്രയോജനമുണ്ടെന്നു നിർണ്ണയം.

പ്രയോജനമെന്നുവന്നിത്രേണമുതലേ
 കത്തിക്കളിച്ചൊരു നേരത്തു കാണായി.

നമ്മുടെപക്കൽ പ്രയത്നേന ലബ്ധമേം
 സ്വയമുള്ളതൊക്കെക്കരസ്ഥമാക്കിടിനൻ;
 ഞാനുടേതാ ദ്രിദ്രനായൊ ഞാ-
 നിന്നുംതിലയ്യു വന്നീലോടോ മന്ദിരം!
 ഞ്ഞിടിയില്ലാപ്പു കക്കൊണ്ടുതന്റെ ശരീരവും
 ചുഷ്ണിടിയില്ലാത്തതൊക്കെയുവയ്ക്കുവതു?
 വൃഷ്ടിയില്ലാത്തതാൽ നദികളും വനവും-
 ചിഷ്ണിയില്ലാത്തതാൽ ദ്രിദ്രനായിത്തീർന്നു;
 തുഷ്ണിയില്ലാത്തതാൽ മനുഷ്യൻ മഹാജനൻ;
 ക്ഷുഷ്ണിയില്ലാത്തതാൽ വിളവും കുറഞ്ഞുപോം;
 തുഷ്ണിയില്ലാത്തതാൽ നദിക്കുമോ വൃദ്ധതം?
 സുഷ്ണിയില്ലാത്തതാൽ പ്രജകളുണ്ടാകുമോ?
 പട്ടിയില്ലാത്തതാൽ ഗൃഹസ്ഥനാകുമ്പോൾ;
 ചെട്ടിയില്ലാത്തതാൽ മൃഗക്കുമോ വാണിഭം?
 ചിട്ടിയില്ലാത്തതാൽ പശുക്കൾ കുറക്കുമോ?
 ചെട്ടിയില്ലാത്തതാൽ ദ്രിദ്രൻ പചിക്കുമോ?
 കേട്ടു ചുവന്നു ചുവന്നു സന്യാസി
 കോലത്തു ചുവന്നു ചുവന്നു ചുവന്നു,
 അർത്ഥമുണ്ടെങ്കിൽ സമസ്തമുള്ളും
 സ്വാർത്ഥതയിൽനിന്നുതീർത്തപ്പോൾ
 ചുവന്നു ശരീരംവെറിക്കുന്നു സർവം നി-
 രർത്ഥമുള്ളിവിടെ ജീവസന്താരണം.
 നമ്മുടെ കഷ്ടതയൊക്കെയും മൂഷികൻ
 സ്വയം നശിപ്പിച്ചുതന്നു പരവശൻ.
 ദ്രാഗമുണ്ടെങ്കിലേ ബന്ധുക്കളുണ്ടാവൂ;
 ദ്രാഗമില്ലാത്തവനായെങ്കിലു ഗതി.
 ദ്രാഗമെന്നുവെങ്കിലും ദ്രാഗമെന്നാകിലും
 ദ്രാഗമില്ലാത്തതാൽതൊക്കെപ്പോ നിർണ്ണയം.
 ചുവന്നുവെറുന്ന സന്യാസിതയെച്ചെന്നു
 സവിച്ഛ ജീവനും രക്ഷിക്കു ചുവന്നും
 ഭരണമെങ്കിലും ചോകരുത്കിൽ നമ്മുടെ

മാറിത്തമിപ്പോളൊഴികയില്ലെന്നു ഞാൻ
തെറ്റെന്നു ചിന്തിച്ചപ്പോൾ പുറപ്പെട്ടു;
മുറം ഭവാനെപ്പോലായിപ്പോന്നു.

ചൊയ്യപ്പിറപ്പാളിത്താൽ മറ്റൊരാൾ
മയ്യോമരിച്ചെങ്കിലാപത്തൊഴിഞ്ഞിട്ടു,
കയ്യമ്പരത്തിപ്പിടിച്ചുണ്ടു ചൊയ്യം -
ചെയ്യുന്നതിനാൽ മാർത്താണ്ഡം ചിലിക്കുന്ന
തീയിപ്പിച്ചു കരീടം കെട്ടിക്കു -
മീയൽക്കലത്തിൽ ചുവിക്കുന്ന സുഖം,
കണ്ടാളൊക്കൾ പാലിക്കുകയെക്കാട്ടിൽ
മിണ്ടാത്തൊരാൾ തിരിഞ്ഞു നോക്കുന്നു.
കണ്ടുപെണ്ണു തലമുട്ടോടൊപ്പമിട്ടു കയ്യിൽ -
ഷം ഷണ്ഡനായിട്ടു ചിന്തിക്കുന്നേണ്ടു -
ബുദ്ധനെപ്പോലിച്ചു ചിന്തിക്കുകയെക്കാട്ടിൽ -
ലൂർദ്ധപാലമിട്ടു മരിക്കുന്നേണ്ടു ശുഭം,
പക്ഷേ ദാരിദ്ര്യത്താലായിരിക്കുകയെക്കാട്ടിൽ -
ലക്ഷ്യം നർത്തനം ചിന്തിക്കുന്ന ഗുണം
ശാഗംപിടിച്ചു ചൊയ്യിക്കൻ വെള്ളത്തു
വേഗം കണ്ടിട്ടു ചൊയ്യിക്കുന്ന കണ്ടിനെ,
ദേഹിക്കുന്ന കണ്ടം ചൊയ്യിക്കുന്നതിന്റെ
ദേഹത്തിൽനിന്നു മാറ്റം മറ്റൊരാൾക്കു മീയം.
ലബ്ധ്യായുസ്സിൽ തൃപ്തിയില്ലാത്തുള്ള
ലബ്ധ്യായുസ്സിൽനിന്നു സൗഖ്യമില്ലാസഖേ!
അല്ലെന്നാലും ലഭിച്ചതിൽ സന്തോഷം -
മല്ലെന്നാകുന്നു മാർത്താണ്ഡൻ മാർത്താണ്ഡൻ.
തൂങ്ങുന്നതുള്ളതാൽ സന്തോഷിയാമാവു -
നെയ്യെ ചൊയ്യൻ ദിവ്യം വരുന്നില്ലേടോ!
തോൽകൊണ്ടു ചൊയ്യെ ചൊയ്യിക്കുന്നതു -
ലോകത്തിൽ ചർമ്മസംഭ്രമമുള്ളതോ?
കിട്ടുന്നതിൽ തൃപ്തിയുണ്ടെങ്കിൽ മാർത്താണ്ഡൻ -
നൊട്ടും മനഃക്ലേശമില്ലേടോ മന്ദര!

എന്നതുകൊണ്ടു ഞാനെപ്പോഴും വൈരാഗ്യം
മെന്നുള്ള സദാഗ്രഹം കൈക്കൊണ്ടു സാമ്പ്രതം.
ധർമ്മമേതെന്നു ചോദിച്ചു, നന്നാത്തതാൽ
നിർമ്മലം കാരുണ്യമെന്നതിനത്തരം
സൗഖ്യമേതെന്നു ചോദിച്ചതിനത്തരം
മുഖ്യം മനോവ്യാധികൂടാതെ വർത്തനം;
സംഖ്യമേതെന്നു ചോദിച്ചതിനത്തരം.
സാധുസംസർത്തേണ വൈരാഗ്യ സംഭവം.
ബോദ്ധ്യമേതെന്നു ചോദിച്ചതിനത്തരം,
ബുദ്ധ്യം പരാജയവിജ്ഞാനമുത്തമം

ശാസ്ത്രം ഗ്രഹിച്ചതുകൊണ്ടു മതിയല്ല;
ശാസ്ത്രോക്തമാചരിക്കാതെ ഹലം വരും.
എത്രയും നല്ല കഷായമെന്നാകിലും
മാത്രം കുടിക്കാതെ രോഗം ശമിക്കുമോ?
ഗ്രന്ഥം കരത്തിലുണ്ടായാൽ മതിയല്ല,
ചന്തത്തിലതും ഗ്രഹിച്ചു മതിവരും.
അന്ധനായുള്ളവൻ ദീപം കരത്തിൽ -
വെന്തിനടന്നാൽ വഴിയറിഞ്ഞിട്ടുമോ?
എന്തിനേകം പറയുന്നു താനെന്റെ
ബന്ധുവായെന്നെപ്പോലാക്കിയിട്ടുള്ളതും.
തന്റെ സ്വന്തത്തിൽ വെട്ടുപോകുന്നവ -
കുടിക്കുമെ ചൊയ്യൻ സുഖം വരത്തില്ലേടോ!
ദന്തം നഖം കേശമിത്യംപി നല്ലൊരു
ചന്തമുണ്ടുഗേഷു ചേർന്നിരിക്കും വിധമു,
പെട്ടെന്നു ഗാത്രത്തിൽ നന്നായിട്ടാലതു്
തോട്ടാൽ കുളിക്കേണമെന്നു ചന്തിലയോ?

എന്നതുകേട്ടു പറഞ്ഞിതു മന്ദരൻ: -
തന്റെ ദിക്കു വെടിഞ്ഞു പോയിപ്പിലും
കേൾക്കും മനോഭോഷമില്ലാത്ത പുരുഷൻ
കേൾക്കുന്നതിൽ സ്പഷ്ടിച്ചിരിക്കാത്തതും,
തന്നെല്ലാകാശംഗാതകേ നല്ല

പൊന്നും സരോജാകരത്തെ തൃജിച്ചിട്ടു
മന്നിടുന്നതിലെ പക്ഷജപ്പൊയ്ക്കയിൽ
തന്നെ സുഖിച്ചു വസിക്കുന്നതില്ലായ്ക്കോ?
മന്ദതവും മഹാധ്വനിയും സർവദാ
സുന്ദരിമാരുമായുള്ള സംസർഗ്ഗവും
ജന്മഭൂമി സ്നേഹമെന്നുള്ളതും മഹാ-
ദുർമ്മോഹികൾക്കേ ഭവിച്ചു ഹിരണ്യകു-
മാരും ഉത്സാഹവും നല്ലവിദ്യയും ബോധവും
സത്സംഗമങ്ങളും സല്ലർത്ഥധർമ്മവും,
ഇങ്ങനെയുള്ള ഗുണങ്ങൾ തികഞ്ഞവ-
കളെങ്ങുമേ ചെന്നുവെല്ലെല്ലെത്തമേ.
തന്നുടെ ദിക്കെന്നു മന്യദിക്കെന്നുമി-
ലുന്യരും നിങ്ങൾക്കു ഭേദമില്ലാ ദുഃഖം.
എന്നതുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു ഞാൻ മൃഷ്ടികു-
ന്നനിഹ നമ്മോടുകൂടെ നിവാസവും.
മോലത്തണലിലിരുന്നു സുഖിക്കയും
ശാകാഭിസസ്യങ്ങൾകൊണ്ടു മോദിക്കയും
യൗവനമുള്ളൊരു നാരീയോടൊന്നിച്ചു
നിർവചനഹീനം വിനോദിച്ചിരിക്കയും
അല്ലകാലംകൊണ്ടു നാസ്തിയാമൊട്ടും വി-
കല്പമില്ലെന്നു ധരിച്ചുകൊൾകു ഭവാനു,
കാകൻ പറഞ്ഞിതു സത്യം കഥിപ്പതി-
ന്നേകൻ ഭവാനേവ കൂർമ്മധുഡാമണേ!
സത്തുക്കൾക്കുപറ്റു വന്നാൽ നികത്തുവാൻ
സത്തുക്കൾതന്നെ സമർത്ഥരാകും ദുഃഖം.
ആനക്കുഴിയിൽ നിന്നാനയെക്കേറ്റുവാ-
നാനയല്ലാതെ കണ്ടുകൊണ്ടുകൊമോ?
കുണ്ടുള്ള കായലും തോടുംനേപിച്ചു-
കൊണ്ടു നടക്കുന്ന മത്സ്യാഭിജ്ഞക്കൾ
വേണ്ടും മധുവുള്ള പുഷ്പങ്ങളിൽച്ചെന്നു
വണ്ടും മധുരസമൃദ്ധ മേവീടുന്നു.

രാജഹം സങ്ങളും രാജീവവൃന്ദത്തി-
ലാജീവനാന്തം വസിക്കുന്നു മന്ദരാ!
എന്നതുപോലെ ഹിരണ്യൻ തവാന്തികേ-
വനം വസിക്കുന്നു ഞാനുമപ്പണ്ണമേ.

4. ഘോരപാശത്തിൽ പതിപ്പാൻ എന്തു കാരണം?

ഇതഥം പറഞ്ഞങ്ങിരിക്കും ദശാന്തരേ
പുസ്തകാസ്യത്തെ ബാഹ്യമെപ്പൊഴു മൃഗം
ചിത്രാംഗനെന്നു പേരായവൻ വേഗേന
ആഗമിച്ചോരുനരത്തു മന്ദരൻ
സ്വാഗതം ചോദിച്ചു സല്ലാരവും ചെയ്തു
വേഗേനാ ഭോജനം നൽകിപ്പറഞ്ഞിതു:—
എങ്ങനെ താനത്ര വന്നു മഹാമതി!
തങ്ങളുടെ ദിക്കിനെശ്ശാമംകീടുവാൻ?
പാടവമോടെ പറഞ്ഞു ചിത്രാംഗനും:—
വേടനെപ്പേടിച്ചു ബോധമെന്നു ഞാൻ;
പ്രാശരം നിങ്ങളെക്കണ്ടാനന്ദം നമു-
ക്കുടലെല്ലാമിന്നു തീർന്നു കൂർമ്മശാപം!
മന്ദരൻ ചൊല്ലിനാനിട്ടിട തന്നുടെ
കളിമെന്നു ധരിച്ചുകൊൾകു ഭവാനു.
കുന്നിനും ദുഃഖമില്ലെന്നോടുകൂടിയാ-
ലിന്നതുടങ്ങി മൽപ്രാണമുഖൻ ഭവാനു.
ആമുഖവരൻ ഹിരണ്യനിദ്രേഹവും
കാകപ്രവീരനും രണ്ടുപേർ മുന്നമേ
ആഗമിച്ചിതു മിത്രഭാവംവന്നു
ചിത്രാംഗനാകും ഭവാനും തഥാവിധൻ.
അന്യസുഹൃല്ലാഭസമ്പത്തിതനയൊഴി-
പ്പന്യസമ്പത്തു സമ്പത്തായ" വരുന്നതോ?
അത്രാന്തരേ വന്നേ ക്ഷണാതഥം മദോ

ചിത്രാംഗസാരംഗമെങ്ങു പോയിടിനാൻ
മദ്ധ്യംഗനകാലം കഴിഞ്ഞൊരനന്തരം
മന്ദരന്താനും ഹിരണ്യനും കാകനും
എന്തേ വരഞ്ഞു ചിത്രാംഗനെന്തിങ്ങനെ
സ്വപ്നേ വിചാരിച്ചു വേദിച്ചു മേവിനാൻ.
കാകൻ മൃഗത്തെത്തിരഞ്ഞു പുറപ്പെട്ടു,
വേഗംവന്നാത്താ ചെന്നു നോക്കുംവിധമു
വേടൻ കെണിവെച്ചു ചർമ്മപാശേ ചെന്നു
ചാടിശ്ശരീരവും കെട്ടുപെട്ടങ്ങനെ
തത്ര കിടക്കുന്ന ചിത്രാംഗനെ കണ്ടു
സത്രാസശ്ശരകേന ചോദിച്ചു വായസം: —
പാലാപാശത്തിൽ പ്പിരിപ്പിരിയെന്നൊരു
കാരണം സാരംഗ വിരമുഡാമണേ!
കാരണം പിന്നെക്കുമിടക്കും ഹിരണ്യനേ—
പ്പാരത്തെ കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടു പോന്നിടുക
ചുത്തരം ചിത്രാംഗഭാഷിതം കേട്ടങ്ങു
സത്വരം കൊണ്ടുനൂ മൂഷികാധീശനെ
മൂഷികാധീശനും ചോദിച്ചു; തന്നുടെ
വേഷമെന്തിങ്ങനെ ബലമയീടുവാൻ?
ചിത്രാംഗനും പറഞ്ഞീടിനാനപന്ന—
മിത്ര ഭവാനെന്റെ പാശം മുറിച്ചാലും
അത്യന്തവൈരിയാം വേടൻ വരുംമുൻപേ
നിത്യമല്ലാത്തു മേന്മയും കൊണ്ടുനാം
അങ്ങൊരു ദിക്കിനു മറുപറ്റുകവേ
സംഗതിയൊക്കെപ്പറഞ്ഞുകൊള്ളാം സഖേ!
പ്രശസ്തനായുള്ള ഞാനന്തികേ നില്ക്കവേ
വേടനെപ്പേടിക്കരുതെന്നു മൂഷികൻ;
എങ്കിൽ ശ്രവിച്ചാലുമെന്നു ചിത്രാംഗനും
ശങ്കാവിഹീനം പറഞ്ഞു മൂഷിനിനാൻ: —
ആരമം പുക്കു ബാലനായുള്ളനാരു
കുറുള്ളമാതാവു വേർവിട്ടിരിക്കവേ,

വേടൻ വരുന്നതു കണ്ടുചെല്ലട്ടെ
കൂടെയുള്ള മൃഗങ്ങളെക്കൊണ്ടു മണിനാൻ.
കാട്ടുവാൻ കൂടാഞ്ഞുപോയെന്നൊരാൾ
വേടൻ പിടിച്ചുണ്ടു കൊണ്ടുപോയിടിനാൻ
കേട്ടുവരുത്താതെ കൊണ്ടുവന്നൊരാൾ
നാടുവാഴിക്കാൻ കാഴ്ചവെച്ചിടിനാൻ.
ആടും പശുക്കളും രാത്രയെ വസിക്കുന്ന
കൂട തുറന്നതിലാക്കിനാണുവൻ
പുല്ലും ജലവും നമുക്കു നൽകിപ്പോ
തെല്ലും മുഷിക്കാതെ നമ്മെ വളർത്തിതു.
എങ്കിലും രാത്രയെ ശയിക്കുന്നതെന്നതു
മേലുൾക്കൂട്ടം കേട്ടു സന്തുഷ്ടനായി ഞാൻ
താനേ മനോരമം ചിന്തിച്ചു ചൊല്ലിനേൻ: —
ഞാനേവകയെന്നാ പാർക്കേണ്ടു? വൈവേദി!
കാനനേ വൃഷ്ടി ചൊരിയുന്നതെന്നതു
ഞാനനേക മൃഗങ്ങളെത്തിലൊന്നിച്ചു—
കൂടിക്കളിക്കയും പാടിമേളിക്കയും
മാടിത്തീരിക്കയും തെടിനടക്കയും
എന്നുള്ള ലീലാവിധിങ്ങൾക്കുപോ നമു—
ക്കെന്നുവാൻ സംഗതി കൂടുമ്പോ? വൈവേദി!
എന്നു ഞാൻ താനേ പറഞ്ഞതു ഭൂപാല—
മന്ദനൻ കേട്ടിങ്ങെഴുന്നള്ളിനിന്നടൻ
നാലുഭാഗം നോക്കിയാരെയും കണ്ടില;
ബാലസാരംഗം മനുഷ്യരെപ്പോലൊരു
നമുക്കു പറകയോളെയെന്നൊരു വിസ്മയം!
പക്ഷലഭവേത വന്നു ബാധിക്കുമോ?
പക്ഷത്തു കാട്ടും പിശാചുക്കൾ വന്നിങ്ങു
പക്ഷത്തിൽ മാനിനെക്കൊണ്ടു മിണ്ടിക്കയോ?
ചിതീയത്തെക്കുറിച്ചു മിണ്ടുന്നെ ശങ്കിച്ചു
ചിതീജനം പിടിച്ചെടു വിറച്ചുകൊ—
ന്നുപുരത്തിൽപ്പതുക്കെ പ്രവേശിച്ചു.

സന്തപ്തനായിത്തീർന്നു. ഇപ്രകാരം പലരും പലരും പലരും തിരുമേനി കായുന്നിതെന്നൊരു കച്ചമെന്നിങ്ങനെ സേവകന്മാരും ജനനിയുമുണ്ണിക്കു ദേവതാപീഡയെന്നോത്തു ഗണകനെ കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടു പ്രശ്നവും വെച്ചിട്ടു കേട്ടുവെച്ചാൽ തുടർന്നുവന്നതരം, ദൈവജന്മനൊരു വിപാനം ചെയ്തു:— വൈവശ്യമെന്തിനു? രാജപുത്രാ വിഭോ! മർത്യരെപ്പോലെ മൃഗങ്ങളും മന്ത്രിക്കും— മന്ത്രിസഭയ്ക്കു ശങ്കകൂടാതെവർ. ഗുഡസ്ഥലങ്ങളിൽത്തന്നെ മനോരാജ്യം— ദുഃസ്ഥലമോരും കഥിക്കും മൃഗങ്ങളും. എന്നതു കേട്ടു ഭയപ്പെടേണ്ടു ഭവം— നിന്നുതുടങ്ങി ജപം ശമിക്കും ദുഃസ്ഥം. തപം ഗ്രഹിച്ചൊരുനേരം കമാരനും ചിത്തം തെളിഞ്ഞു; പനിയും ശമിച്ചിതു. അന്നേരമേ വന്നു കെട്ടഴിച്ചൊരും— ലെന്നെയും ഗോപിച്ചയച്ചു ഇപ്രകാരം. അങ്ങനെ സ്വാധ്യായത്തു നമുക്കൊരു സംഗതിയുണ്ടായി ബദ്ധനായിട്ടുവാൻ. അന്നങ്ങനെയൊരു ബദ്ധന— മിന്നു നമുക്കുവെച്ചു ഹിരണ്യകാശി എന്നതുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു ശരീരികൾ— ക്ഷിണമേ വന്നുവെക്കുമെന്നില്ലാതെ!

5. ബന്ധു എന്ന രണ്ടക്ഷരം

അങ്ങനെ തമ്മിൽപ്പറഞ്ഞിരിക്കും വിധം, തങ്ങളെ ബന്ധുവാം കൂർമ്മാധിരാജനും ബന്ധുവുത്താൽ ഗ്രഹിപ്പാൻ പുറപ്പെട്ടു ബന്ധനസ്ഥനാത്തു ചെന്നിരുന്നിടത്താൻ

അപ്പോൾ പറഞ്ഞു ഹിരണ്യകാശി പറഞ്ഞു താ— നിപ്പോളിവിടേയ്ക്കു വന്നതു നന്നല്ല കണ്ടകൻ വേദൻ വരുന്നേരമേ ഞങ്ങൾ മണിത്തിരിപ്പാൻ സമയമല്ലോ സഖോ! തോയത്തെ വിട്ടുകൊള്ളു സഞ്ചാരമി— തോയത്തിലുള്ള ഭവാനാർക്കു സങ്കടം. മന്ദസഞ്ചാരിയാകും ഭവാനെപ്പോലെ വന്നു പിടിക്കയില്ലല്ലോ! മഹാമതേ! മന്ദരൻ ചൊല്ലിനാണെന്നു ചെയ്യാവതു? മന്ദഗതം നമുക്കു വരുമെങ്കിൽ. വന്നു വന്നു; ഭവാനെ വേർപിരി— ഞങ്ങളു വസിപ്പാണെങ്കിൽതല്ലനിന്നെക്കൊണ്ടു ബന്ധിക്കുളൊഴു വേർപെട്ടാൽ മനസ്സു— ഞങ്ങളായിട്ടു; വിഷാദമാമംബുധം— മജ്ജനം ചെയ്യും; മമതപരേണ സമജനത്തിന്റെ സ്വഭാവമേവം സഞ്ചു എന്നു മറഞ്ഞുതിരിക്കുന്ന നേരത്തു വന്നു കൃതാന്തനെപ്പോലെ കിരാതനും; അപ്പോൾ ഹിരണ്യകാശി മൃഗത്തിന്റെ പാശവും കെട്ടോട്ടു കണ്ടിച്ചു മണിത്തിരിച്ചിട്ടു; ചിത്രംഗസാരംഗവും മഹാകാകനും തത്രനിന്നാതു ഗമിച്ചൊളിച്ചിടിനാൻ, മന്ദം നടക്കുന്ന മന്ദരകൂർമ്മത്തെ വന്നു പിടിച്ചു വനചരൻ വേഗേന, വില്ലിന്റെ ഞാണുകൊണ്ടാതു ബന്ധിച്ചൊരു കല്ലിന്റെ ചെട്ടിപ്പുറപ്പിച്ചുവെച്ചു മരൊരു ജന്തുവെച്ചെന്നു കൊന്നിടുവാൻ മരൊരുമിരിക്കു പോയോരനന്തരം, കാകൻ മൃഗം മുഷികനിവർ മൃഗം ശോകംകൂട്ടുന്ന കരഞ്ഞു വിരഞ്ഞുനിൽക്കുന്നിടേ വന്നൊരുനേരത്തു മന്ദരൻ

യന്ത്രിതനാസ്തിഭന്നേവമുര ചൈതഃ
 എന്തിനു കേഴുന്നു ബന്ധുക്കളേ നിങ്ങളെ—
 ഉള്ളതിങ്ങു സകടം നിങ്ങളുടെ ജീവിക്കുവേ
 ബന്ധുവെന്നിങ്ങനെ രണ്ടു ക്ഷരം ജഗദ്—
 ബന്ധുവാം ബ്രഹ്മാദു കല്പിച്ചതല്ലയോ?
 പുത്രൻ സഹോദരൻ മാതാ ജനകൻ ക—
 ഉത്രവും ഭൃത്യനമാപസ്വമാഗമേ
 മിത്രങ്ങളെപ്പോലുപകരിക്കില്ലതു
 സത്യമതൊക്കെപ്പറഞ്ഞുസാരങ്ങളിൽ.
 മിത്രമെന്ത് പുത്രനും സുഗ്രീവവാനന്തൻ
 മിത്രമേവേന വർത്തിക്കുകൊണ്ടല്ലയോ?
 മിത്രവംശോദയവൻ ശ്രീരാമചന്ദ്രനും
 ദൂതരാജിവൈരിയും രാത്രിഞ്ചരന്ദ്രന്റെ
 വക്ത്രങ്ങൾ പത്തും ശരംകൊണ്ടു ഖണ്ഡിച്ചു
 ധാത്രിതലം തന്നിലിട്ടുതട്ടിത്തടാ
 പത്രികൾക്കാഹാരമാക്കിച്ചമച്ചു ജ—
 ഗത്ത്രയത്രാണവും ചെയ്തിതു രാഘവൻ.
 എന്നതുകൊണ്ടു സുഹൃല്ലാഭിങ്ങനെ
 വന്നതുകൊണ്ടു നമുക്കു വിപത്തിനു
 സംഗതിയില്ലിഹ സംശയമില്ലേടോ!
 മംഗലംതന്നെ ഭവിക്കും ക്രമേണ മേ.

തത്രാന്തര ഹിരണ്യംഖ്യനാം മുഷികൻ
 ചിത്രാംഗവായസന്മാരോടു ചൊല്ലിനാൻ:—
 ചിത്രാംഗസാരംഗവീരാ! ഭവാനു ചെന്നു
 മിത്രാംഗരക്ഷണം ചെയ്യാൻ സരസ്വതേ
 ചത്തപോലേകിടന്നിടണമന്നേര—
 മെതുത്തു വേടനെച്ചെണ്ടുകൊട്ടിക്കണം;
 കാര്യം ഭവാനാ മുഗത്തിന്റെ മേലിരു—
 ന്നാകലം കൂടാതെ കൊക്കിൻമുനകൊണ്ടു
 കൊത്തുന്നപോലെ നടിക്കേണമന്നേര—
 മത്യന്തമുഡനം വേടൻ മുഗമിതു

ഇതുവെന്നോത്തു കൃതാർത്ഥനാസ്തിഭ—
 ത്താനബുഷികൾക്കുണ്ടോ വിവേകവും?
 മണിനേരംകൊണ്ടു കൂർമ്മത്തെ ബന്ധിച്ചു
 തന്നും കടിച്ചുഖണ്ഡിക്കുന്നതുണ്ടു ഞാൻ
 ഞാൻ വാപിയിൽ ചാടി മുങ്ങും ദൂതം;
 കന്നം വേടൻ ഗ്രഹിക്കയുമില്ലേടോ!
 കല്ലിൽ പ്രസാദേനമാനിക്കെക്കടുത്താൻ
 കല്ലിലും കണ്ടിച്ചുകൊണ്ടു വനചരൻ
 പാട്ടക്കുംമുമ്പേ നാമങ്ങു മുവരും
 മന്ദതരം മണിക്കാറിത്തിരിക്കയും.
 പാതം പറഞ്ഞവർക്കുപ്രകാരം തന്നെ
 നിശ്ചയാസ്തിനി സിദ്ധാന്തമൊക്കെയും.
 ആതുനേരത്തു വന്നു ചേടൻ മുഗം
 പാതമെന്നു ചത്തുപോയെന്നുറച്ചുടൻ
 മുഖതാളമുള വള്ളികൾകൊണ്ടു ഞാൻ
 പാതമേന്തി വരിഞ്ഞു മുഗത്തിനെ,
 കട്ടിപ്പട്ടത്തുണ്ടു കൊണ്ടുപാപവെന്നു
 കയ്യിക്കുറച്ചു ചാക്കുട്ട കാനനേ
 കട്ടിപ്പിണത്തു കിടന്നു വള്ളികൾ
 ചെട്ടിച്ചിതം വരുത്തിത്തുടങ്ങിടീനാൻ.
 സർവ്വമുളളൊരു കാര്യമൊഖ്യവും
 പാതംഗവീരനും മുനപേരും തദാ
 പാതരം മണിയേടിഗ്രമിച്ചിതു;
 പാതകൂർമ്മവും വാപീജലത്തിൽ
 പാതാതിരിച്ചു ബന്ധുക്കൾ മുവരും
 പാതിച്ചിരിക്കുന്ന സകലഭൂമിയിൽ
 പാതയെക്കുടിച്ചുസ്സഖിച്ചു നമിച്ചാതു
 പാതയെക്കുടിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രാപിച്ചുവേവിനാർ
 പാതം ലഭിക്കാത്തു കണ്ണിതം ചുണ്ടു
 പാതം കൂർമ്മവും മുഡനം വേടനും
 പാതം കാര്യം മുഗവും ഹിരണ്യനും

മന്ദിരം പ്രാപിച്ച മന്ദേതരോത്സവം
നാലുപേരും കൂടി ലാളിച്ചു മേളിച്ചു
ലീലാവിലാസേന വാണ യഥാസുഖം.
ജ്ഞം സുഹൃദ്യുഭയമെന്നുള്ള തന്ത്രവും
സിദ്ധം സമസ്തം സമാപ്തം ശുഭം ശുഭം

പ്രതിയന്ത്രം സമാപ്തം.

തൃതീയതന്ത്രം.

സന്ധി വിഗ്രഹം.

1. 'തദ്വിധന്മാരെച്ചെററും വിശ്വസിക്കരുതു'.

അന്തികേ വരികെടോ ശരീകേ! മൂന്നാംതന്ത്രം
സന്ധിവിഗ്രഹമെന്നു ചൊന്നതു കഥിക്കു നീ.
സോമശർമ്മാഖ്യഭിജൻ ഭൂമിപാതജനാരംഭം—
സ്താമപൂർവ്വമാനയം ബോധിപ്പിച്ചുവെച്ചു:—
സന്ധിവിഗ്രഹമാകും തന്ത്രത്തിലാദ്യശ്ലോകേ
ബന്ധിച്ചോരത്നം കേട്ടുകൊൾകെടോ ബാലന്മാരേ!
മുനമേതെന്ന മഹാശത്രുവാം ജനം വന്നു
തന്റെ സുഹൃത്തുവാം പുണ്ടുമേവുന്നാകിലും,
തദ്വിധന്മാരെച്ചെററും വിശ്വസിക്കരുതെന്നു
തന്ത്രവേദികൾ പറഞ്ഞീടുന്നു ശിശുക്കളേ!
കാകന്മാർ മുന്നമുഴുക്കളുടെ വാസസ്ഥാനം—
മാകവേ ദഹിപ്പിച്ചു സ്നേഹിക്കുന്നാരല്ലോ.
തൽപ്രകാരത്തെക്കുറുപ്പാനിച്ഛിച്ചു കമാരന്മാർ
വീദ്യസത്തമനായെക്കുറുപ്പിച്ചു വഴിപോലെ—

പണ്ടൊരു മഹാവനം തന്നിലങ്ങൊരുദിക്കി—
ലുണ്ടൊരു വടവൃക്ഷമെത്രയും മഹത്തരം.
കൊണ്ടു തൻനിറംപോലെ നീലയം പത്രാവലി—
കൊണ്ടുഹേർ മുഴുത്തൊരുക്കൊന്നുകൾ കുന്നുകൊണ്ടു
താണുപോലെന്നുള്ളൊരു ശങ്കകൊണ്ടെന്നതൊന്നും
തുണുപോൽച്ചുഴലവും വേരുകൾ നിലത്തുനി,
കാട്ടുകൾക്കൊരോ പുരകെട്ടിയപോലെ നാലു
കോട്ടകളൊക്കെ മുഴിക്കൊണ്ടുഹേർ നിന്നീടുന്നു.
കൂടുകൾ കെട്ടിപ്പിന്നിട്ടുണ്ടു മറ്റും മഹം—
കോടരങ്ങളിൽ നിറഞ്ഞെല്ലൊഴും പാർത്തിടുന്നു.
പോടുകൾ തന്നിൽ ബഹുസർപ്പങ്ങൾ തങ്ങുകുള്ള
വീടുകളൊക്കെകൊണ്ടു സന്തതം മേവീടുന്നു.
മേലുമാർഗ്ഗത്തൊളുത്തുന്ന പേരാലിന്ദേൽ
മേലുമാർണ്ണനെന്നൊരു കാകലോകാധിനാഥൻ
ജുകലംവിനാ ബാഹുകാകസൈന്യങ്ങളോടും
സരോജപാദങ്ങളോടും സൈന്യമൊന്നിടുന്നു.
മാതൃവ്യം പേരൽമേൽ തന്നിൽവിന്നരക്കാരം
ദൂരവേദനയെ മഹാശത്രുവായെപ്പോലെന്നിൽ
കശികാഖ്യങ്ങളും പക്ഷിപ്പുന്ദരങ്ങളും—
ചീനനാമർദ്ദനെന്നു പേരായുള്ളവൻ
തത്ര മേവുന്നു നാശമുണ്ടാക്കുതുള്ളോളെ.
താത്രിയിൽക്കണ്ണുകൊണ്ടാൻ ദണ്ഡമില്ലവകൾക്കു;
വായസങ്ങൾക്കു താത്ത്ര കണ്ടുകൊണ്ടു ഫലമില്ല;
കശികങ്ങൾക്കു പകൽ കണ്ടുകൊണ്ടു ഫലമില്ല;
കണ്ടുകൂട്ടിക്കാരവർ തങ്ങളിൽ മഹാവൈരം
കണ്ടുവെന്നാകിൽ അമിതമിഹൊഴേ കൊത്തിക്കൊല്ലും;
തങ്ങളിൽക്കണ്ണുതുറന്നു സംഗതിവരാത്തതും—
ലത്തനെ ജീവിയ്ക്കിക്കുന്നിരുകൂട്ടിക്കാരും
ഏകദാ മരണിയിൽ വീഴ്വാനുമാർദ്ദനൻ
കാകവൃന്ദത്തെക്കൊലചെയ്തതിന്നൊരുമ്പട്ടു.

തൽക്ഷണം ലക്ഷ്യമുണ്ടാക്കട്ടെല്ലോ പേരാൽ-
 വൃക്കത്തെ പ്രവേശിപ്പിച്ചു വളഞ്ഞു മുഴുവനും.
 കണ്ണുകാണാത്തുള്ളൊരു കാകവൃന്ദത്തെക്കൊന്നി
 ഖണ്ഡിപ്പിച്ചു കൊലചെയ്തു ചന്ദ്രനാമം കോപത്തോടെ.
 മേഘവർണ്ണനും തന്റെ തന്ത്രവിരന്മാരും
 കാകന്മാരെയു പോരുത്തോന്നും പ്രജകളും
 തെറ്റൊന്നു ഭയപ്പെട്ടു മറ്റൊരുമരംചെന്നു
 പരിനിന്നൊരുവണ്ണം മാനുഷത്തെ ശേഷിപ്പിച്ചു.
 പിറ്റേന്നാൾ പലർകാലേ വന്നിങ്ങു വടമേരി-
 മുറ്റമങ്ങിരുന്നവർ കാര്യത്തെ വിചാരിച്ചു.
 അഞ്ചുപേർ സ്വരൂപികൾ മന്ത്രികൾ അക്കാമ്പിൽ-
 ചുഞ്ചലം കൂടാതെ സ്വാമിയെ വ്രണമിപ്പിച്ചു.
 ഏകനങ്ങുട്ടിപകൻ, രണ്ടാമൻ സന്ദീപകൻ,
 മൂന്നാമൻ പ്രദീപകൻ, നാലാമനാദിപകൻ,
 അഞ്ചാമൻ ചിരംജീവിയിങ്ങനെ സചിവന്മാ-
 രഞ്ചുപേർ സമത്വമാരെല്ലാരുമിരിക്കുമ്പോൾ
 ആരെയും ഭേദംകൂടാതാസ്ഥയാ മേഘവർണ്ണൻ
 ധീരതകൊണ്ടു പറഞ്ഞീടിനാന്നാഗതം:-
 മന്ത്രിവിരന്മാരും നിങ്ങളെ നിഗൂഢമാം
 നേത്രശക്തികൊണ്ടല്ലോ നമ്മുടെ രാജ്യങ്ങളിൽ
 സ്ഥാനവും മാനങ്ങളുമെങ്കിലും ചുരുക്കി-
 ക്കുന്നമെന്നിയെ വർത്തിപ്പിക്കുന്ന ചേന്നീടുന്നു.
 ഇക്കാര്യം ശത്രുക്കൾ പനിക്കെന്നെ ബഹുതരം
 ധിക്കാരം പ്രവർത്തിച്ചു നിഗ്രഹമേറും ചെയ്തു.
 വന്നതു വന്നു വിധി, മേല്പോട്ടു പരിഭവം
 വന്നുപോകാതെ ചൈരിനിഗ്രഹം ചെയ്തുകൊൾവാൻ
 എന്തിനി നല്ലൂ? നമുക്കെന്നതു മനക്കമ്പിൽ-
 ചിന്തിച്ചു പറഞ്ഞാലും മന്ത്രിപംഗവന്മാരേ!
 എന്നതുകേട്ടു പറഞ്ഞീടിനാനുദീപകൻ
 എന്നുടെ മതമുള്ളിൽത്തോന്നിയ തുണർത്തിക്കും'-
 ഉഗ്രവിക്രമന്മാരും ശത്രുക്കൾ വന്നു നേർത്താൽ

നിഗ്രഹം ചെയ്തു ജയിച്ചിട്ടുവാൻ പരാധീനം,
 മറ്റൊരു ദിക്കിൽ മറിച്ചാർക്കയെന്നതും കൊള്ളാം;
 മറ്റൊരു ബലവാനെ സ്സേവചെയ്തിലും കൊള്ളാം;
 വന്നുപ്രവേശിക്കുന്ന വൈരിയെത്തന്നെ ശീശ്ശും
 ചെന്നങ്ങു സമാശ്രയം ചെയ്തയെന്നാലും കൊള്ളാം.
 ഇങ്ങനെ മൂന്നു നയം മുൻബലന്മാർക്കു യോഗ്യം
 തിരഞ്ഞിറങ്ങലുള്ള വൈരികൾ വരുന്നേരം
 ചൊല്ലിനാൻ സന്ദീപകനീദ്ദേഹം പറഞ്ഞതു
 നല്ലൊരു നീതിമാരുമെങ്കിലും ചിന്തം വരും.
 തന്നുടെരാജ്യം പാടിത്തന്നുദിക്കിനു പോകും-
 മന്നവന്മാരും പിന്നെ ശപാക്കുളമൊരുപോലെ.
 നാട്ടിലങ്ങിരിക്കുമ്പോൾ നല്ലവന്മാരും മര-
 നാട്ടിലായ്തന്നേരമെല്ലാർക്കും പരിഹാസം
 കൈക്കലുള്ളതും വിരോധിനൊക്കെ വകയാക്കി-
 മുൻപടസ്ഥലങ്ങളിൽ ദുഃഖിച്ചുതനിക്കൊരു
 ചൊക്കനും കൂടെച്ചൊൽക്കീഴില്ലാതായ്തന്നും ക്രമാ-
 ലക്കങ്ങളാകും നാടുവിട്ടുപോകുന്ന നൃപൻ.
 കട്ടിലും വിട്ടു കലഹിക്കുന്ന പുരുഷനെ-
 കൊട്ടിയ പെണ്ണുകൂടിച്ചെട്ടെന്നു വെടിഞ്ഞീടും.
 തന്നുടെ പ്രജകളും രാജ്യവും നശിച്ചു-
 മെന്നുള്ള പർമാന്മാരെല്ലാമേ ചിന്തിക്കാതെ,
 മറ്റൊരു ദിക്കിൽപ്പോകും മന്നവന്മാർക്കും പിന്നെ
 തങ്ങളെ നാട്ടിൽ വന്നു വാഴിപ്പാനുണ്ടെന്നും
 സംഗതി വരികയില്ലെന്നതു ബേ ധിക്കേണം.
 എന്നതുകൊണ്ടു രാജ്യം വിട്ടുപോകരുതെന്ന-
 തന്നുടെ പക്ഷമെന്നു പറഞ്ഞു സന്ദീപകൻ.
 മകുതവാൻ പ്രദീപകൻ നമ്മുടെ പക്ഷം പിന്നെ-
 ശ്ലാഘനീമാനായുള്ളൊരുശത്രു വന്നെതിർക്കുമ്പോൾ
 വാശ്ശതും ചൊല്ലുംപോലെ കേട്ടുകൊണ്ടുദ്ദേഹത്തെ-
 സ്സംശ്രയിച്ചിട്ടും തന്റെ രാജ്യത്തെ രക്ഷിക്കണം

ബാലനും വൃദ്ധനും സ്ത്രീകളും ദീനന്മാരും
കാലിന്ദി മുക്കുളത്തോർ കണ്ണുകാണാത്തുളവർ,
ഇങ്ങനെ ബഹുവിധം രാജ്യവാസികളെല്ലാം
മെങ്ങനെ പൊരുകുന്നു മന്നവന്മാരിപ്പോയെങ്കിൽ?
ആയതു വിചാരിക്കാതോടുന്ന ഗുപൻ ഭൂമി-
പ്രായേണാലെങ്ങും പിന്നെപ്പാറുകയില്ല ദൃഢം.
നാട്ടിലെ പ്രജകൾക്കു തങ്ങളെടുത്തുപിടിച്ച
കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടു വരാനുത്സാഹമുണ്ടാകില്ല.
വിശ്രുതന്മാരായുള്ള ഭൂപാലന്മാരെച്ചെന്ന-
ങ്ങാശ്രയിച്ചുകൊണ്ടു ഹാനിയും വരാനില്ല.
ഗംഗയും താനേചെന്നു സാദരം സമുദ്രത്തെ-
സ്സംഗിച്ചു സേവിച്ചിടുന്നില്ലയോ കാകേശപര!
സ്വാമിയെ കൂപ്പിത്തൊഴുതിടീനാനാ ദീപകൻ:
സാമദാനാദി നമുക്കുണ്ടാകേ മതമല്ല
ചണ്ഡരാമുലകന്മാരിജ്ജനങ്ങൾക്കു രാത്രര
കണ്ണുകാണുകയില്ലെന്നു കല്പിച്ചു നിന്മത്തും
നമ്മെ വന്നുപദ്രവം ചെയ്തതു ചിന്തിച്ചാലും:
ഓർമ്മയൊമെച്ചെന്നു സേവിപ്പാൻ ചിതമുണ്ടോ?
അന്ധന്മാരായന്മാരാകട്ടെക്കുറക്കും പകൽ
കണ്ണുകാണുകയില്ലെന്നു തന്മുദാസനോർക്കുന്നില്ല?
കാകേശപരനെ യോഗം തികച്ചു പകൽ ചെന്നാ-
ലാകവേ കൊത്തിക്കൊന്നു പോന്നുകൊള്ളതന്മാരോ!
ഇങ്ങനെ നാലുചന്ദ്രി പ്രൗഢന്മാരുടെ മതം
സംഗ്രഹിച്ചുനന്തരം വായസാധിശൻ മുഖം
അത്ഥശാസ്ത്രങ്ങളെല്ലാമുസിച്ചുവഹിച്ചു.
ഇതിമത്തെ വെളിവാക്കിയല്ലാപ്പാൻ സമത്വനം
ചന്ദ്രിപ്പംഗവൻ ചിരഞ്ജീവിതൻ മഹാഗത-
മന്ത്രമെന്തെന്നു ചോദ്യം ചെയ്തപ്പോളു പൻ ചൊന്നത്:-
നാലുപേരമാതൃന്മാരെത്തിച്ചു പാഞ്ഞിതു
നാലുമാർഗ്ഗമെന്നാലും നന്നിതുവഴി നാലും.
എന്നതിൽ വിശേഷിച്ചൊന്നുണ്ടാകട്ടെ ഗ്രഹിപ്പിപ്പാൻ

മന്ദനാമിദമനു മാനസ തോന്നുന്നില്ല.
ഏകിലുമാതാവിധം ശാസ്ത്രമുണ്ടറിയിക്കാ-
മെന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ സിദ്ധിച്ചു വഴി.
മന്ത്രശാസ്ത്രപരമമായതാലും മറിച്ചില്ലെന്നു
മന്ത്രിപ്പാഗവന്മാരും സ്വാമിയും ബോധിക്കേണ്ടതും.
പരമമായ പിളർക്കുവാൻ ഉത്തരമുള്ളതും-
രണ്ടുപുറം ചോദ്യം ചോദ്യം നാസ്തിയായ് വരുമല്ലോ.
കേവലം ചാർച്ചക്കാർക്കു ഗുഹ്യമായുള്ള മന്ത്രം
കേൾപ്പിച്ചു തുടങ്ങിയെങ്കിൽ മന്ത്രശാസ്ത്രം വരും
ചാർച്ചക്കാർ പലരുംതന്നെ വർ കേൾക്കും ചില-
വാർച്ചക്കാർ വരുടെ വാഴ്ചക്കാർ വരുകൂട്ടം.
ചാർച്ചക്കാർ ചാർച്ചക്കാർ വരുടെ വരുടെ
ചാർച്ചക്കാർ ചാർച്ചക്കാർ വരുടെ വരുടെ
ഗുഹ്യസംസ്കാരം അറിയിക്കാവേ വെളിവാക്കാൻ
കൂടലർക്കലം ബലപ്പെട്ടു പോരുന്നതും
സന്ധിവിഗ്രഹം യന്ത്രമനുസരണം വൈധിയോടും
സംഗ്രഹം നമ്മെക്കുറിച്ചൊന്നു നാലും രണ്ടും,
സാരമാം മന്ത്രത്തിൽ ചാർച്ചക്കാർ വരുടെ;
കാൽമാരും ഭിഷാക്കുളപ്പായം പ്രഥമംഗം,
വിത്തവും പുരുഷകാരങ്ങളും സ്വാമിപ്പാ-
നന്തരം വിചാരമെന്നുള്ളതു രണ്ടാമംഗം;
ദേശകാലങ്ങൾ വിചാരിച്ചതു മൂന്നാമംഗം;
നാശത്തിൻ പ്രതികൂലിയംചിന്തനം നാലാമംഗം;
കാര്യസംഭവത്തെക്കുറിച്ചുദ്യോഗമനുസരണം;
കാര്യസംഭവത്തെക്കാർ പണ്ടിങ്ങനെ പറയുന്നു.
സാമവും ദാനം ഭേദം ദണ്ഡുവുമുപായങ്ങൾ;
ശാമോപായികന്മാർക്കു സംഭവങ്ങളിലായെല്ലാം,
മത്സരശക്തി പ്രഭുശക്തിയും മന്ത്രശക്തി
മത്സരമി ഗ്രഹിക്കേണ്ടമിദശം നിതിശാസ്ത്രം.
സംഗരം ചെയ്യാനിപ്പോര സമത്വം നമുക്കില്ല;
സംഗരത്തിന്നുള്ളതാകാലവും വന്നീലിപ്പോര.

ആഹവം ചെയ്തല്ലെന്നാൽ നിശ്ചയം മൃതിയെന്നും...
 മാംസം ചെയ്താൽ മൃത്യു സംശയമെന്നും വരും.
 അങ്ങനെയുള്ളതു സംഗതനെന്നു വേണം;
 മിങ്ങിപ്പോള പ്രകാരമാവശ്യം വന്നില്ലല്ലോ.
 നമ്മുടെ രിപുക്കളും കൗശികന്മാർക്കുമിപ്പോൾ
 നമ്മേക്കാൾ ബലവീര്യം വിത്തസമ്പത്തുമേറും.
 എന്നതുകൊണ്ടു ചെങ്കോടിയിന്റെ ദർശനം കൈയൊഴുത്ത്
 ഞ്ഞൊന്നുമേ ഭവിക്കാതെ നിന്നുകൊണ്ടനുകൂലാൽ
 സംഗതി പരന്നേരം സിംഹധർമ്മത്തെപ്പറ്റി
 സംഗതരീപുക്കളെസ്സംഹരിക്കയും ചെയ്യാം.
 വർദ്ധനം രിപുക്കൾക്കു തങ്ങൾക്കു ശക്തിക്കുയം
 ബുദ്ധിക്കൊണ്ടിതു രണ്ടു മോർക്കുതെ പുറപ്പെട്ടു
 യുദ്ധത്തിന്നൊരുമ്പട്ടു ചെല്ലുന്നവർവേകി-
 ക്കുതലും മോദമെന്നല്ലാത്തതായ് മണിപ്പോരും.
 വൈരികൾ ദൂരസ്ഥനാക്കുകിലുപേയമെടു
 ഗൗരവം നിലപ്പിക്കു മുൻകൂട്ടാൻ മഹീപാലൻ
 എത്രയും വികൃഷ്ടനായുള്ളവൻ സമീപത്തെ-
 ശ്ശൂരവെപ്പോലും ജയിച്ചിടവാനാളല്ലല്ലോ.
 ദൂരവേ വന്നങ്ങുദിച്ചിടുന്ന ദിവാകരൻ
 പാരിവെത്തിമിരങ്ങളൊക്കവേ നീക്കീടുന്നു.
 അല്ലമം വ്രദീപത്തെക്കത്തിച്ചാലടുക്കെയും-
 ഉദയകരവും നിശ്ചൽ പിടിച്ചു നില്ലേയുള്ളൂ.
 ശത്രുക്കളുടെ ശക്തി വർദ്ധിക്കുംകാലം ധീരൻ
 കരുചിൽ ക്ഷമിച്ചിരുന്നീടുകതന്നെ നല്ലൂ.
 തത്ര വൈരികൾക്കല്ല താഴ്ന്നാണുവോരത്തന്റെ
 മിത്രസമ്പത്തും കൂടിപ്പോന്നു നേർത്തിടണം.
 ധീരന്മാരായുള്ളൊരു മേദിനീപാലന്മാർക്കു
 ചാരന്മാർ കണ്ണാകുന്നു; ദൂതന്മാർ വദനവും;
 മന്ത്രമെന്നതു ചട്ടു; ബുദ്ധിതാനുസൃതമു;
 മന്ത്രികളെകമ്പടി കൂട്ടവാൻമാത്രം കൊള്ളാം.
 ജീവിച്ചുമേവും രിപുശ്രീയാകും ദൂഷംഗിയെ

ജീവിച്ചിപ്പതിന്നൊരു മന്ത്രമല്ലതും മന്ത്രം.
 അങ്ങനെയുള്ള മന്ത്രം മരിച്ചുപോയെന്നാകി-
 ലെങ്ങുമേ നിലനില്പാൻ കെല്ലുമില്ലാത്തതല്ലേ.
 സ്വാധരതസിദ്ധി സചിദാശത്തസിദ്ധിയെന്നും
 നായകർ മുൻമുദ്രയായതെ സിദ്ധിയെന്നും
 അന്തരെന്ന കാര്യശ്രേയം ചെല്ലുന്നൊന്നാകുൻ നൃപൻ;
 മന്ത്രിയെത്തന്നെ കല്പിച്ചാക്കുന്നാൻ രണ്ടാം നൃപൻ;
 അനമസ്സവിചാരം കൂടവേ വിചാരിച്ചു
 സ്ഥാനങ്ങൾ നടത്തുന്ന മനവൻ മൂന്നാം നൃപൻ;
 മനവൻതന്റെ പാട്ടിലേതൊരു കായത്തിനും
 അങ്ങനെ സചിദാശൻ നില്ക്കുമെന്നാകിൽ ഗുണം.
 മന്ത്രഗുപ്തീയും നമുക്കെത്രയും പാരം കൃപ്തമം;
 മന്ത്രിപംഗവന്മാർക്കു മന്ത്രകൗശലം നാസ്തി,
 ദ്രവ്യവുമില്ല പുരുഷാരവും പാതി ചത്തു;
 ദർവ്യയും കൂടാതിനിഷേധാപകര കൂട്ടാൻ മേലും;
 സന്ധിയെന്നതും പിടുന്നസ്സായിപ്പാൻ പരാധീനം.
 സന്തരം വർദ്ധിക്കുന്ന മേന്മയൊക്കെ പാരം
 അന്ധന്മാരുലകന്മാർ വൈരികളുവർക്കിപ്പോ-
 ഉത്തരംഗത്തിലൊരു ശാന്തത വെല്ലുചില്ലാ
 സന്ധിക്കും സംസാരിപ്പാനില്ലൊരു നേരം പാർത്താ-
 ലത്തിക്കുമുമ്പേ കണ്ണുകൊണ്ടാതാം നമുക്കല്ലാം
 അക്കായും പകൽ ചെന്നു സാധിപ്പാനതു കൂടും;
 അക്കൂട്ടക്കാർക്കും പകൽ കണ്ണു കാക്കെയില്ലല്ലോ;

മേലവർണ്ണനും ചൊന്നൊന്നെന്തൊരു ഹേതുക്കൊണ്ടു
 കൗകലോകവുമുലകളെങ്കിലും തമ്മിൽ വൈരം;
 മുഖമെന്ന ദേവാസുരമെന്നതുപോലെ മൂന്നും
 സംഗതിപരാനെന്തു കേട്ടറിവുനോ ചോദ്യം?
 മന്ദോദരവും പുണ്ടു പറഞ്ഞു ചിരഞ്ജീവി:—
 മന്ദോദരന്മാർ പക്ഷികൂട്ടങ്ങളെന്നു വേണ്ടു.
 വ്യാലു പർമ്മത്തക്കൊണ്ടു കൂപ്പായമിട്ടുകൊണ്ടു
 ശിശുപാരിയായൊരുഗർഭഭം വേണൽക്കാലം

സരവുമായ് സസ്യങ്ങളും ഭക്ഷിച്ചു നടക്കുമ്പോൾ
മാക്കുറോപ്പത്തെക്കുറിച്ചു തനിക്കു നാശം വന്നു.
മേലു പറഞ്ഞതു കേൾക്കണമെന്നു ചൊന്നാൻ;
കാകമന്ത്രിയ്ക്ക് ചിരഞ്ജീവിവുമുണ്ടാകട്ടെ.

2. നാവാടകുവാൻ കഴിയാത്തതു കൊണ്ടുള്ള ദോഷം

പണ്ടെങ്കിലും രജകൻ്റെ വസ്ത്രാഭിരൂപവും പേരി-
ക്കൊണ്ടൊരു കഴുതയുണ്ടാക്കിയതായവരിൽ;
കണ്ടെങ്കിലും തോറും ചെന്നു ധാന്യങ്ങൾ തിന്നുന്നേരം
കണ്ടുവരുന്നിത്താട്ടി ദൂരവേദങ്ങളാണെന്നു.
തന്നുടെ കഴുതയ്ക്കു കഷ്ടതയുണ്ടായില്ലായ്യാൽ
തന്നുടെ ഭരണവും പലവിധം രക്ഷയില്ലാതായല്ലോ,
പുത്തരും വിചാരിച്ചപ്പോൾ നിർണ്ണയിക്കു
പുത്തനും പുലിത്തൊലും കൊണ്ടുവന്നതുകൊണ്ടു
ഗർഭഭരണിൻ്റെ ദേഹമൊക്കെയും മൂടിയിട്ടി-
ത്തട്ടിശി സസ്യംതിന്നാൻ വിട്ടിട്ടു രജനിമിതം.
കണ്ടത്തിൽ ചൂടിസ്സസ്യംകേണിച്ചു തുടങ്ങിനാൻ;
കണ്ടത്തി പ്രഹരിപ്പാൻ വരുന്ന കാവൽക്കാരും
വ്യാപാരമെന്നോളം പേടിച്ചോടിനാൻ കഴുതയ്ക്കു-
ങ്ങാകുമിപ്പാനും പരാധീനമില്ലാതായവനാ
ങ്ങങ്ങനെ നാലുപത്തുരാത്രികൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ-
ഉടങ്ങാതെ കാവൽക്കാരൻ കരശലക്കാരൻ തദാ
ചിത്രകംബളംകൊണ്ടു തന്നുടെ ശരവും മൂടി-
ത്തതു ചെന്നുടെ വീലും ശരവും മറച്ചു
ഗർഭഭരണികളുടെ ഗർഭഭരണിയെന്നോളം
ഗർജ്ജനം ചെയ്തു മനോഹരമായൊന്നായിതു.
ഗർജ്ജനം വികൃതമായ് കേട്ടപ്പോൾ കാവൽക്കാരൻ
ഗർഭഭരണിനെനിർണ്ണയിക്കേണ്ടതായിച്ചാൻ,
ശബ്ദമോഷ്ടതാലങ്ങളാൽ ഗർഭഭരണി ശരഭരണി
ചത്തുവീണിതു ഭരണിനെക്കണ്ടതായവസാനം.
എന്നതുകൊണ്ടു ചെന്നേൻ കരകരശിക്തമാർക്കും

പരമ വാഗ്ദേവനായൊരാളെക്കണ്ടു ബോധി മഹാമഹിമം.
 കിഷാതികളൊക്കെക്കൂടെവേ വിചാരിച്ചു,
 കിഷാവായ യജമാനനെക്കല്പിക്കണം,
 കീ പർവ്വത്തിൽപ്പട്ടവെങ്കിലും പുരുഷനെ -
 കിഷാജ്യാഭിഷേകം ചെയ്തിഹ വർത്തിക്കേണം,
 മഹാജ്ഞാപനം കൂടവേ വിചാരിച്ചു
 ഭഗവദ്യുക്തത്തെക്കൊള്ളിക്കാമെന്നറച്ചു,
 കിഷാഭിഷേകത്തിനുള്ള പദമർത്ഥങ്ങൾ
 ക്ഷപാതികൾ ചെന്നു കൊണ്ടു വരുംകൂട്ടി,
 മന്ദൻ ചാകാരവും വന്നിതു മന്ത്രിപ്രിയൻ;
 മന്ദരം കലശൽ പൂജിച്ചു തുടങ്ങിനാൻ.
 മന്ദരം വന്നതൊരു വൃദ്ധനും മഹാകർകൻ;
 മഹാമിത്രകളു ചോദിച്ചു സഭാനതരേ
 മന്ദരഭാവം നിങ്ങൾക്കേവനെ പ്രദാനം
 മന്ദരംവിനാ വടംകൂട്ടനോ? കഥിച്ചാലും
 മന്ദരകളെചെയ്താൻ ഞങ്ങളിന്നയുകത്തെ -
 മന്ദരമൊന്നായിപ്പട്ടു വാഴിപ്പാൻ തുടങ്ങണം,
 മന്ദരിനാൻ വൃദ്ധജാതനാൻ നല്ലൊരു നിതീശൻഗു -
 മന്ദരപ്രദാനംകൊണ്ടു നിങ്ങൾ മഹാനീതിമന്ത്രി
 മന്ദരയില്ലാത്ത കാലികളെക്കൊണ്ടും
 മന്ദരം കൂടാതാവാ മഹാജ്ഞാൻ സുഖം വരും,
 മന്ദര പരവദാനമെഴുതിവന്നാൻ -
 മന്ദര സദാചാരമെഴുതിക്കൊന്നൊരവർ
 മന്ദരം കോപംകൊണ്ടു കരഞ്ഞൊന്നുതോരേ
 മന്ദരമകളിലൊളിച്ചു പകർച്ചല്ലാം,
 മന്ദരിൽപ്പറപ്പെട്ട ഭക്ഷണം തേടിയിരിക്കുന്നു
 മന്ദരിലിരിക്കുന്ന സാധനങ്ങളെക്കൂടും
 മന്ദരംകൊണ്ടുവന്നതായ് വരുന്നതും പകർ
 മന്ദരിനാൻ രാജ്യം രക്ഷിച്ചു പുലർത്തുന്നു?
 മന്ദരവന്നതിലൊരു വിശുതനല്ലേകിലേ
 മന്ദര ജനിക്കുന്നോർക്കൽക്കർഷമുണ്ടായ് വരും.

ചന്ദ്രസേവിയോ ശശപ്രേഡനങ്ങളാകയാ-
ലന്യനാമോരശശം ഭന്തിയെജ്ജയിച്ചല്ലോ,
എങ്ങനെ ജയിച്ചെന്നു പക്ഷികൾ ചോദിച്ചപ്പോ-
ളെങ്കിലോ കേൾക്കെന്നുവെണ്ണിതു കാകാധീശൻ.

3. ദന്തിരാജനെക്കൊണ്ടുകൂട്ടത്തെ പിരിപ്പിച്ചത്.

ഭൂതലേ പന്തിരാണ്ടു വർഷമില്ലായ്മയ്ക്കലം .
ഭൂതജാലങ്ങളൊക്കെശ്ശോഷിച്ചു രശംകെട്ടു
കാനനേ മഹാഗജകൂട്ടങ്ങൾ ഓടാംകൊണ്ടു
ദീനതപ്പുണ്ടു ഗജശ്രേഷ്ഠനോടറിയിച്ചു.
കുംഭിരാജനായുള്ള തമ്പുരാൻ തിരുവടി
കമ്പിട്ടും ജനങ്ങളെക്കൊത്തരുളേണം നാഥം
കാട്ടിലെക്കളം തോട്ടം പലാലങ്ങളും വററി-
ക്കാട്ടാനക്കൂട്ടങ്ങൾക്കും മറ്റുള്ള ജന്തുക്കൾക്കും
തോയപാനത്തിനെയും സംഗതി വരാത്തയാൽ
കായങ്ങൾ മെലിഞ്ഞേറാം നാപ്പാൻ മേലാതായി
ഏതൊരു ദിക്കിൽ ജലമുള്ളതെന്നുപോയിപ്പാൻ
ദൂതരെക്കല്പിച്ചയച്ചിടുകവേണം സ്വാമിൻ!
എന്നതുകേട്ടു ഗജശ്രേഷ്ഠനും വനേ വനേ
ചെന്നങ്ങു വിചാരിപ്പാൻ ദൂതരെ നിയോഗിച്ചു.
ആസ്ഥയിലൊരുദൂതൻ വന്നു നിന്നറിയിച്ചു:—
തോയപൂർണ്ണമായൊരു വാപിയുണ്ടൊരു ദിക്കിൽ.
ചന്ദ്രികാ സരസ്സെന്നു നാമവും കേട്ടേനതിൽ
സ്സാഗ്രശീതളം ജലം നിർമ്മലം നിരന്തരം.
അതു നന്നൊരുകാതം മാത്രമേ വഴിയുള്ളൂ.
തത്ര ചെന്നുബുക്രിയാസ്സാന പാനങ്ങൾ സുഖം
എന്നതുകേട്ടു ഗജരാജനും വൃദ്ധങ്ങളും
നന്ദപൂർവ്വവിടേയ്ക്കു സതപരം പുറപ്പെട്ടു.
ചന്ദ്രികാ സരസ്സിന്റെ തീരത്തു വസിക്കുന്ന

സുന്ദരശശങ്ങളെ വൃന്ദമുണ്ടെന്നുവരി.
ദന്തിയുമങ്ങൾ ചെന്നു ചവിട്ടിശ്ശശങ്ങളെ
പംക്തിയെപ്പോലേ കൊന്നുതുടങ്ങി മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ.
അനേകം ശശങ്ങൾക്കു നാഥനാം ശിലീമുഖൻ
തന്നുടെ കാൽക്കാരെ വരുത്തി വിചാരിച്ചു.
തമ്മുടെ സരസ്സുവേ വാരണക്കൂട്ടം വന്നു
തമ്മുടെ പ്രജകളെല്ലാവിട്ടിരിക്കുന്നിടത്തും.
എന്തൊരു മാർഗ്ഗംവോണ്ടു ദന്തിച്ചുതന്നെ നീക്കം-
നെന്നതു ചന്തിക്കേണമെന്നുള്ള മൊഴികേട്ടു.
ചിന്തിച്ചു വിജയനെന്നുള്ളൊരു ശശമാതൃൻ
ദന്തിരാജനെക്കൊണ്ടു കൂട്ടത്തെപ്പിരിപ്പിക്കാം.
ചന്ദ്രികാ സരസ്സിൽ വന്നിറങ്ങിപ്പോം ചാമ്പ
ചെന്നു ഞാൻ ഗജശ്രേഷ്ഠനെപ്പോൽ നിർത്തിക്കേണൻ.
മുഷ്ടനാം ശിലീമുഖൻ ചൊല്ലിനാൻ വിജയനെ-
നെട്ടുദിക്കിലും പുക്കുപൊങ്ങിന മുഖൻ ഭവൻ.
കൂട്ടം കാലക്കേടും കൂടാതെ ചെന്നു ഗജ-
കൂട്ടത്തെപ്പിരിച്ചുയച്ചിടുക ശാപാഞ്ചരനോ
ക്കങ്ങളവയെന്നങ്ങുവെണ്ണിതു വിജയനും
മംഗനാം ഗജശ്രേഷ്ഠനെ പ്രാപിച്ചു വിചാരിച്ചു;
പ്രാണിക്കുശ്ശവോല വന്നു വധിക്കും സർപ്പങ്ങളും;
പുഞ്ചിരിയടിക്കൊണ്ടു കൊല്ലിക്കും ഭൂചാലന്തരും;
വഞ്ചിക്കും ഖഡ്ഗനാമം ചെന്നു നിൽക്കവേതന്നെ.
വമ്പനാം കൊലയാണിക്കാമ്പൻറെ പുറകിലും
മമ്പിലുമിടവലം രണ്ടു ഭാഗത്തിങ്കലും
ചെന്നു നിൽക്കരുതൊരുനേരവും തന്റെ ചാട്ടിൽ
വന്നു വെന്നുള്ളവുശി തേന്നിക്കൽ നാശം വരാം.
എന്നതുകൊണ്ടു ഞാനും ചവിട്ടുകകളരി
നിന്നുകൊണ്ടിറങ്ങേണ്ടു കല്ലുണ്ണും പുച്ഛിക്കുന്നേൻ.
തന്നെ വിചാരിച്ചു ബുദ്ധിമാൻ വിജയാവുൻ
സതപരം ഗിരീമുകുളനിന്നിന്നു ചെല്ലേൻ:—

നാഗരാജാവിനും തന്മന്ത്രിമാരുംഗങ്ങൾക്കും
 സ്വാഗതം വേദിക്കുന്നോ ഭോഗസൗഖ്യവുമെല്ലാം?
 രോഗങ്ങൾ കയ്യുക്കയമിത്യാദി ദുഃഖത്തോടു
 യോഗമെന്നിയേ വന്നേ വാണമെന്നിലയോ?
 എന്നതു കേട്ടു ഗജശ്രേഷ്ഠനും കൂട്ടാക്കാതെ-
 മെന്തൊരു മഹാശൂദ്രനായവൻ പറയുന്നു?
 ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചു കേൾപ്പോട്ടു നോക്കുന്നേരം-
 മങ്ങിരുന്നുരചെയ്ത സന്ദർശനം വിജയനും.
 താരകാധിപനാകും ചന്ദ്രനും ഭഗവാന്റെ
 ചാരനാമൊരുശരം ഞാനെന്നു ധരിച്ചാലും
 നമ്മുടെ കലംതന്നിന്ദ്ര ശ്രേഷ്ഠനാമൊരുമുയൽ
 ചന്ദ്രനെ സ്തേയിച്ചല്ലോമേവന്നു സദാകാലം
 ചന്ദ്രനിജനങ്ങൾക്കു നിത്യസൗഖ്യത്തിനായി-
 ചന്ദ്രികാസാരം ഭൂമൗ നിർമ്മിച്ചു മനോഹരം;
 ആയതു കാറ്റാണെന്നെക്കല്പിച്ചു നിശാകരൻ.
 ന്യായമല്ലാതെ വിഭോ ദുഃഖമാർ പറയുമോ?
 ചന്ദ്രികാ സാരത്തിലാനകളു നവവി
 വന്നിറങ്ങിയൽ ചെല്ലമാകവേ കലങ്ങിപ്പോം.
 എന്നതു കേട്ടു ഗജശ്രേഷ്ഠനെദ്ധരിപ്പിച്ചാ-
 നെന്നുടെ സ്വാമി ചന്ദ്രൻ നമ്മളെ നിയോഗിച്ചു.
 തന്റെ ഹിതന്മാർക്കു ശീതളൻ നിശാകരൻ;
 തന്റെ ശത്രുക്കളെപ്പിപ്പിച്ചുകൊല്ലും ചെയ്യും.
 ഭൈരവങ്ങൾക്കു കാന്തി നൽകുന്ന അക്ഷത്രേശൻ
 ചൈരമുള്ളോ ഭോജത്തെക്കണ്ഠിതമാക്കുന്നില്ലേ?
 എന്നതു കേട്ടു ഭയപ്പെട്ടൊരു ഗജശ്രേഷ്ഠൻ
 തന്റെ കൂട്ടക്കാരെപ്പിരിച്ചുജയച്ച-ൻ
 താനുശ്ശശാത്താടു യാത്രയും ചെയ്തിപ്പോയോ-
 നെന്നളകൊണ്ടു ചെന്നേൻ സല്ലലന്മാരേ നല്ല
 ക്ഷുദ്രനാം പുരുഷനെ വിശ്വസിപ്പു പർക്കൊട്ടും
 ഭദ്രമായ് വരികയില്ലെന്നതു ബോധിക്കേണം.
 പണ്ടൊരു കപിഞ്ചലപ്പക്ഷിയും ശശകനും,

രണ്ടുപേർ മരിച്ചുപോൽ ക്ഷുദ്രവിശ്വാസം മൂലം.
 ആയതെങ്ങൊന്നെന്നു പക്ഷികൾ ചോദ്യം ചെയ്തു.

4. "പക്ഷിയും ശശകനും അന്തികേ ചെന്നനേരം"

വായസം പറഞ്ഞിതു; ഞാനൊരുകാലം മൂന്നും
 കാനനം തന്നിളെരുവു ക്ഷണത്തിൽ കൂടുംകെട്ടി;
 ദീനമെന്നിയേ പലവംസരം വസിച്ചിതു;
 കോടരേ കപിഞ്ചലമെന്നൊരു പക്ഷിവനം,
 കൂട്ടമുണ്ടാക്കിത്തത്ര വാണിതു യഥാസ്വഭാവം.
 സോഹമകപിഞ്ചലപക്ഷിയും തമ്മിൽ പ്രാണ-
 സ്നേഹമോയ് മുഴുങ്ങിതു കൂടവേ വസിക്കയാൽ
 ഏകദേശ സമ്പൂർണ്ണമേ വന്നില്ല കപിഞ്ചലൻ;
 പേരുകകണ്ഠിതം പൂണ്ടു വാണ ഞാൻ പുലരോളം.
 അക്കാലം കപിഞ്ചലൻ പാർക്കുന്ന കോടരത്തിൽ
 ദീർഘകർണ്ണനെന്നൊരു മുയൽ വന്നകംപുകു.
 യോജിക്കട്ടേ ശത്രു നമ്മുടെ സുഹൃത്താകും
 മന്യുവാൻ കപിഞ്ചലൻ തന്റെ ഗൃഹംതന്നിൽ
 വന്നു നീ വസിച്ചു നീങ്ങുക നിർമ്മയ്ക്കോ-
 ഭന്നു ഞാൻ വിശ്വസിച്ചെന്നായവൻ കണ്ണോണ്ടില്ല
 മൂന്നുനാളുരോ രാത്രിമുതൽ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ
 വന്നിട്ടു കപിഞ്ചലൻ ദീർഘകർണ്ണനെക്കണ്ടു,
 ആരോരോരുതാ സ്ഥാനേ വന്നിരുന്നിതു ഐശ്വര്യം
 ദൂരെ മാറിപ്പോകെന്നു പറഞ്ഞു കപിഞ്ചലൻ.
 ദീർഘകർണ്ണനും ചെന്നാനീ ദൂരസ്ഥാനങ്ങളി-
 ലാർക്കുമേ ഭേദമില്ലെന്നുതന്മാർ ചൊല്ലുവാൻ
 വാപികൾ തക്കകണ്ടു കൂപങ്ങൾ വൃക്ഷങ്ങളും
 പ്രാപിക്കുന്നവർക്കല്ലാമാവാസസ്ഥലം തുല്യം.
 അന്തികിനടിയവനെനാം ചെയ്തവനൊരു
 സ്ഥാനിയില്ലെന്നു മനമനവന്മാർ ചെയ്തു.
 മനവന്മാർക്കും മറ്റു മാറ്റശന്മാർക്കുമിന്നു

ലാമ്പവസ്തുതിയല്ലാതെത്തൊരു പ്രമാണവും?
നാലുപേർ തപ്പുന്നതിനെയും കേട്ടാലും—
കൂലാശ്വരത്തിലിവിടെ എന്തും കേൾക്കും.
ഇങ്ങവകാശിപ്പെന്നിടവൻ വിധിച്ചെങ്കിൽ
ലിത്തൊരു ശാന്തയില്ലാത്ത ഞാൻ വാങ്ങിക്കൊള്ളാം
എങ്കിൽ നാം പോകുവേണ്ടി നല്ലൊരു വിശേഷത്തെ
തങ്കലാക്കണം കയ്യെത്തിൽ കടിക്കുന്നു?
ഇങ്ങനെ കപിജലപക്ഷിയും ശശകനും
തങ്ങളിലൊരുമിച്ചു തൽക്കണം പുറപ്പെട്ടു.
ഞാനമ്മങ്ങനെയെ ചിന്നാലേ പുറപ്പെട്ടു
ഞാനാമുള്ളവർ വിധിക്കുന്നതു കേൾപ്പാനാമോ.
ഏതൊരു തപ്പുന്നതെല്ലാം ഞാൻ സേവിക്കേണ്ടതു?
കൈതവമില്ലാത്തവരകിലേ ഗുണം വരു.
ദീർഘകർണ്ണനാടോടും ചേർന്നു കപിജലൻ;
ദീർഘകർണ്ണനും ചെന്നാനുണ്ടെങ്കിൽ മാജ്ജാരകൻ
യമുനതീരം തപം ചെയ്യുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.
മാമുനീശ്വരന്മാരിലൊന്നുപോൽ വസിക്കുന്നു.
ചോദിച്ചു കപിജലൻ പുല്ലുമാമുനീ കായ്ക്കും
ബോധിച്ചു കണക്കിൻ നീക്കം ചെയ്താലോ?
ധൂത്തനാം വിവാളാത്ത വിശ്വസിക്കുമോ വ്യാജം.
മുത്തികൾ മാജ്ജാരനൊരെന്നു ഞാൻ കേട്ടിടുന്നു.
ചൊല്ലിനാൻ ദീർഘകർണ്ണൻ നല്ലൊരു പുല്ലുമാമുനീ
തെല്ലമേ കപടമില്ലാത്ത ഞാനറിയുന്നു.
വാഗ്ദത്തം കണ്ടാൽ കണക്കിൻ ശ്വരനല്ലോ സാക്ഷി?
വിശ്വസിക്കരുതെന്നു നമ്മുടെ സത്യം സത്യം!
ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു കൊണ്ടായവരിമ്പരം
തങ്ങളിലൊരുമിച്ചു യമുനതീരം ചെന്നു
ധൂത്തനാം ദലികർണ്ണനുള്ള മാജ്ജാരനെ—
പ്പാത്തു കണ്ടപ്പോൾ വന്നു നിന്നിടീനാൻ.
കണ്ണുകൾ തുറന്നു നോക്കിയിനാൻ ദലികർണ്ണൻ;
കർണ്ണങ്ങൾ വഴിപോലെ കേൾക്കുകയല്ലേ നല്ലതല്ലോ

അന്തികേ വന്നു കായ്ക്കും ചൊല്ലുവിൻ ധർമ്മധർമ്മം
ചിന്തിയാതൊരു കായ്ക്കും കല്പിക്കില്ലെടോ ഞാനും
ധർമ്മത്തെപോഷിച്ചെങ്കിൽ ധർമ്മവും പോഷിച്ചിട്ടും
ധർമ്മത്തെ രക്ഷിച്ചെങ്കിൽ ധർമ്മവും രക്ഷിച്ചിട്ടും;
ധർമ്മത്തെ വഴിപോലെ സേവിക്കുന്നവർക്കെല്ലാം
ധർമ്മമെന്നുള്ള ദൈവം പാലനം ചെയ്യും ദ്രവ്യം,
മറ്റുള്ള ബന്ധുക്കളിടേക്കുള്ളെന്നെയുള്ളൂ.
മറ്റുമീധർമ്മബന്ധു പത്താലും കൂടെപ്പോരും.
പ്രാണിഹിംസനത്തോളമധർമ്മം മറ്റൊന്നില്ലാ;
പ്രാണരക്ഷണത്തോളം ധർമ്മവും മറ്റൊന്നില്ലാ;
മാതാവെപ്പോലെ പരസ്യീകളെക്കണ്ടീടണം;
മാതാപോലെ പരദ്രവ്യത്തെക്കല്പിക്കണം;
തന്നെപ്പോൽ മറ്റുള്ളൊരെക്കൂടവേ കാണുന്നവൻ
ധനുഷ്ഠാശ്വനെന്നും ചൊല്ലുന്നു മഹത്തുക്കൾ
ധർമ്മമീവണ്ണം പറയുന്നൊരു മാർജ്ജാരനെ—
ധർമ്മധാനീവനെന്നു വിശ്വാസമുണ്ടാകയാൽ
പക്ഷിയും ശശകനുമന്തികേ ചെന്നനേരം
തൽക്കണം പിടിച്ചെടു മാജ്ജാരൻ മറ്റൊരാൾ.
കണ്ണും മോഹിച്ചുണ്ടു ചെന്നവരകൾ ജടാണു
കണ്ണും കഴിച്ചവൻ പിന്നെയും തപം ചെയ്താൻ
അത്തൊരുമല്ലാത്ത ദൈവമേ! അയ്യോയെന്നു
ചിത്തത്തിലുറപ്പിച്ചു ഞാനുമിങ്ങൊട്ടു പോന്നു

എന്നതുകൊണ്ടു ചൊന്നെൻ ക്ഷുദ്രനാമുലകത്തെ
ചെന്നവനാക്കിവച്ചാൽ ഭദ്രം ജ്ഞാതിപ്പു.
പുല്ലുമാമുനീയെന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടനേരം
ബദ്ധസന്തോഷം പക്ഷിക്കൂട്ടങ്ങൾ പറഞ്ഞിതു: —
ധർമ്മം ക്ഷുദ്രയെന്റെ വാക്കുമാക്കുവേ പരമാർത്ഥം;
കാഷ്ഠയില്ലാത്തതും കശികത്തിന്നു ചെമ്പ്രമേ;
പ്രാണമിസ്സംഭരണമെന്നൊക്കെണ്ടു പൊയ്ക്കൊണ്ടാലും;
അഗവും പിരിഞ്ഞാലും കശിക! നീയും പോക.
ബുദ്ധിയും കെട്ടു വൈരം മുഴുത്തൊരുമുകയും

പൂലകാനോടുകൂടെ ചെല്ലി കോപത്തോടെ: —
 എന്തൊരുദോഷം ചെയ്തെന്നു ഞാൻ നിനക്കു ചോ-
 ചിന്തിതം കർമ്മം മുടക്കിപ്പോയെന്നു മൂലം?
 അമ്പുകൊണ്ടുള്ള പ്രണം കാലത്താൽ നികന്നീടും;
 കൊമ്പുകൾ കണ്ടിപ്പോലും പാപം കിളിർത്തിടും;
 കാട്ടുതീവെന്താൽ വനം പിന്നെയും തളിർത്തിടും;
 കേട്ടുകൂടാത്തവാക്കായാലും പ്രയോഗിച്ചാൽ
 കർണ്ണങ്ങൾക്കകം പുക പുണ്യയാലതു പിന്നെ—
 പൂർണ്ണമായ ശമിക്കയില്ലൊട്ടനാലും ചെന്നാൽ പൂവും—
 എന്നല്ലാമുരചെയ്ത കൗശികൻ നടക്കൊണ്ടു—
 നന്നൊട്ടുണ്ടായൊരു വൈരമെത്രയും ഘോരം.
 തങ്ങളിൽ കാകോലുകന്മാർക്കു ശമിക്കയി—
 ല്ലിങ്ങനെ ചിരഞ്ജീവി പറഞ്ഞു കൂപ്പിപ്പിടാൻ

മേഘവർണ്ണനുമുരചെയ്തിരു മഹാത്മാവേ!

കടകമന്ത്രീശ! ഭവാനുകുലന്മാരായുള്ള
 കാകന്മാർക്കൊരു ജയം കിട്ടുവാൻപായത്ത
 വൈകാതെ രാത്രി വരുമെന്നുമേ ചിന്തിക്കണം.
 ഉക്തവാൻ ചിരഞ്ജീവി സന്ധി വിഗ്രഹം രണ്ടും
 യുക്തമല്ലെന്നുവെച്ചാൽപ്പിന്നെ നാലുണ്ടു നന്മ;
 എന്നതിൽ യാനം ബലവാന്മാരിൽ പൂമാഹലം:
 തന്നുടെ നാശം ഫലമാസനം പ്രയോഗിച്ചാൽ,
 ആശ്രയിച്ചിട്ടുവേണം വൈരിപ്പു ചൈധുഭാവ—
 മാത്രയെന്നെ മുന്നും ചെയ്തുകയന്നെന്റെ പക്ഷം,
 ജീവനെത്യജിച്ചിട്ടുമാത്രയംകൊണ്ടു കാര്യം
 കേവലം സാധിക്കുന്നെന്നിന്നു രാത്രിയിൽത്തന്നെ
 വഞ്ചകപ്രവരന്മാർ വൈരികളുപകന്മാർ,
 കിഞ്ചന പ്രയാസമുണ്ടാശ്രയിപ്പാനും വിരോ-
 ഇച്ഛിക്കുവേണ്ടി ദ്വിജൻ കൊണ്ടുന മേഘത്തിനെ—
 പ്പട്ടിയെന്നാക്കിത്തീർത്തു ദുഷ്ടന്മാർ ചിലർകൂടി.
 എങ്ങനെയെന്നു ചോദിച്ചിതു മേഘവർണ്ണൻ;
 സംഗതി പറഞ്ഞീടാമെന്നു ചിരഞ്ജീവി

5. 'ചെണ്ടകൊട്ടിച്ചു നമ്മെക്കൊണ്ടും അങ്ങാടിക്കാരൻ'

നാട്ടിലെപ്പുഷ്പിക്കിപ്പിച്ചു ചെല്ലുന്നതവിവ-
 രാട്ടിനെക്കൊണ്ടുംകൊണ്ടു ചോരനമാഗ്നത്തിൽ.
 ദുഷ്ടന്മാർക്കൊരു കൂട്ടം നായന്മാരുടെ
 ശിഷ്ടനാം ദ്വിജനെപ്പിന്നെ വളർത്തി
 തങ്ങളിൽപ്പറഞ്ഞൊരു മാർഗ്ഗത്തിന്നിടയ്ക്കിടെ—
 തങ്ങളെ കൂട്ടം ചലദിപ്പിച്ചു പാർത്തിപ്പോൻ.
 അന്തർവർദ്ധനായ ഒരു ചെന്നവരവ-
 രത്തിങ്കേ മരംമരങ്ങളിൽ മേവീടിനാൻ.
 ആയതിലൊരുമുഖൻ വിപ്രനെച്ചെന്നുകൂപ്പി
 നായിനെക്കൊണ്ടുതന്നെത്തന്നെ ചോരനി-
 ഉത്തരം പറയാതെ വിപ്രനും നട്ടുകൊണ്ടു
 സ്വതന്ത്രം പോകുന്നതും മരൊരുമുഖൻ വന്നു;
 പട്ടിയെക്കൊട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നതെന്നവൻ;
 പട്ടിയെല്ലാം വിപ്രൻ പിന്നെയും നടക്കൊണ്ടു.
 ആ വഴി പോകുന്നതും മരൊരുമുഖൻ വന്നു
 ശ്വാവിനെക്കൊട്ടിക്കൊണ്ടു പോകുന്നതും എന്നുചൊന്നാൻ
 ഇങ്ങനെ മാർഗ്ഗം മാർഗ്ഗവരവരല്ലാം ശ്വാവ-
 ന്നിങ്ങനെ പലർ പറയുന്നതുകേട്ടു വിപ്രൻ,
 കണ്ടവരല്ലാം ശ്വാവെന്നല്ലാത്തതൊല്ലാപ്പിന്നി;
 ചെണ്ടകൊട്ടിച്ചു നമ്മെക്കൊണ്ടും അങ്ങാടിക്കാരൻ
 ചെന്നു രണ്ടല്ലിങ്ങിപ്പോൻ വന്നു കാണുന്നൊരൊല്ലാ-
 മെന്നുചോലുമെല്ലാൻ വിശ്വസിക്കയെന്നുളളു.
 ഇത്തരം വിചാരിച്ചു വിപ്രനങ്ങനെയെന്നെ—
 സ്വതന്ത്രമുപേക്ഷിച്ചു ചെന്നു തന്നിപ്പും പുക,
 ചെട്ടെന്നു നായന്മാരുമൊക്കെയും യോഗംകൂടി—
 അട്ടിനെ ചെട്ടിക്കൊണ്ടു കൊണ്ടുപോയുച്ചിന്നാൻ.
 എന്നുകൊണ്ടു ചോരൻ വൈരികൾ പലർകൂടി—
 യോനിച്ചുനില്ക്കുന്നതു കേട്ടിപ്പാൻ പരാധീനം.

ഈശ്വരംഗാദ്ര വസിപ്പിച്ചപ്പിൻ ഭവാനാഥം.
 വിശ്വസിപ്പിച്ചു ചതിച്ചിപ്പോൻ പോകുന്നു ഞാൻ.
 ഇത്ഥമങ്ങരെയെ ശിരസ്സുമുണ്ഡമാക്കി-
 ചുത്തുകാകന്മാരുടെ ചോരയുമെടുത്തടി-
 ണ്ണെത്തെയുംവികൃതമാം വിഗ്രഹത്തോടും പോയി-
 ത്തത്ര കശികാവാസം പ്രാപിച്ചു ചിരഞ്ജീവി.
 സൂര്യനസ്തമിച്ചപ്പോൾ മൂങ്ങകൾ പുറപ്പെട്ടു
 വൈരിശേഷത്തെക്കാൽവാൻ വന്നിട്ടു വടറ്റുമേ.
 നൃഗ്രോധമുദമന്തനിൽക്കണ്ടിട്ടു കാകന്മാരെ;
 വ്യഗ്രതപുണ്ടു പോന്നിങ്ങശ്വരതം മുകുളേരി,
 അട്ടിക്കിൽച്ചിരഞ്ജീവിവല്ലാതെ വികൃതമായ്
 ശബ്ദിച്ചാനത്രകേട്ടു കശികളുട്ടുംചെന്നു,
 കാക്കയെപ്പിടിച്ച് ബന്ധിച്ചുകൊണ്ടമർദ്ദന്റെ
 കല്ലിൽ വച്ചപ്പിൻ വണങ്ങിപ്പിന്നുരുളുകന്മാർ.
 ആരെടോ നീയെന്നുലുകേശ്വരൻ ചോദ്യംചെയ്ക;
 പീരനാമവൻ ചൊന്നാനേഷത്താൻ ചിരഞ്ജീവി.
 കാകലോകാധിപന്റെ മന്ത്രിപുംഗവൻ ഭവ-
 നാകുലപ്പെട്ടീവണ്ണം വന്നതിനെത്തുമ്പോൾ
 ചൊല്ലിനാൻ ചിരഞ്ജീവി നിന്തിരുവടിയുടെ
 ചൊല്ലേറ്റും പ്രഭുതപവും ശരഭാഭിമുഖങ്ങളും
 മന്ത്രശാലയിൽനിന്നു വണ്ണിച്ചേന്നതുമൂലം
 മന്ത്രിപുംഗവന്മാരും മേഘവർണ്ണനും പാരം
 കയറ്റു ശത്രുപക്ഷക്കാരനാമിവരുടെ
 കഴുത്തുബന്ധിക്കേണമെന്നതിൽച്ചിലജനം;
 നരച്ചു വൃദ്ധക്കുക്കളെക്കൊന്നു രോമം പാടേ
 ചിരച്ചു വിട്ടീടുകെന്നനുഭവം തമ്പരനും;
 അങ്ങനെ കല്പിക്കയാൽ മന്ത്രിവായസന്മാരും-
 മിക്കനെ വികൃതമാക്കിട്ടവർ വിട്ടീടിനാൻ
 എന്നതു കേട്ടു മന്ത്രിശ്രേഷ്ഠരെ വേദവിളി-
 ചെടുത്തവേണ്ടവെന്നു ചിന്തിച്ചാനമർദ്ദനൻ.
 കിഷ്കരക്ഷനും വകത്രകപോതൻ ദീപ്താക്ഷനും

ചക്ഷുരന്മാരും മൂന്നാമന്ത്രികളുരചെയ്തു:—
 ദൂതരെക്കൊലചെയ്തു യോഗ്യമുണ്ടെന്നു കേൾപ്പു;
 ഭീതനാമിവരുടെ ഭീതിയുമാഴിച്ചപ്പിൻ
 നൃതനങ്ങളായുള്ള മാംസമോണിതന്നെങ്കി
 പ്രീതിനാക്കിപ്പോണമെന്നെങ്ങൾക്കുതോന്നിട്ടെന്നു.
 മാന്യരായിരിപ്പാക്കല്ലാക്കുമാന്യപോലെ
 ദീനരിൽ ഉപവേണമെന്നതു ധരിച്ചാലും.
 ശീരത്ഥാവാമർദ്ദനൻ പിന്നെയും ബലക്കെന്നു
 പേരായുള്ളമാന്യനെ വിളിച്ചു ചോദിച്ചിതു:—
 കാകമന്ത്രിയെക്കൊലചെയ്തുകൊണ്ടു മോചിക്കയോ
 ലോകവീര്യനാം ഭവാനെങ്ങനെഭീലായം?
 ഉക്തവാൻ ബകമാന്യൻ ഭീനനെങ്ങൊലചെയ്തു
 യുദ്ധമല്ലിതു സ്വപാമിൻ അങ്ങനാ മക്ഷിക്കേണം.
 ബ്രാഹ്മരാക്ഷസൻതന്നും ചോരനും ക്ഷണിച്ചുപോൽ
 ബ്രാഹ്മണനെയുമദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗോക്കളേയും,
 എങ്ങനെയെന്നു സ്വാമി! കേട്ടാലുമെന്നു ബകൻ.

6. 'ഉത്തരം നമുക്കിപ്പോളാശ്രിത ത്രാണം തന്നെ.'

തിങ്ങിന തിമിത്തോൽ പൂർണ്ണമായൊരു നീശി
 ഛായ്വനാമൊരു ചോരൻ വിപ്രനു പ്രതിഗ്രഹം
 കീട്ടിയ പശുരണ്ടുണ്ടായതു മോഷ്ടിപ്പാനായ്
 ബ്രാഹ്മണഗൃഹം നോക്കിപ്പോകുമ്പോൾ കാറ്റേയൊരു
 ബ്രാഹ്മരാക്ഷസനെയും കണ്ടങ്ങതി യറ്റുറ്റായ്;
 ആരെടോ! താനെന്നഥ ചോദിച്ചു ചോരൻ ധീരൻ;
 അസ്സരം താനെന്നവൻ; ബ്രാഹ്മരക്ഷസ്സും ചൊന്നാൻ;
 അസ്സരൻ ഞാനെന്നവൻ, രാക്ഷസൻ ഞാനെന്നവൻ;
 അസ്സരൻ ഭവാനെങ്ങു പോകുന്നു പറകുകേടോ
 വിപ്രന്റെ ഗൃഹംതന്നിൽ രണ്ടുഗോക്കളുണ്ടതു
 കീഴും മോഷ്ടിപ്പാനായിപ്പോകുന്നു; താനെങ്ങെടോ?
 അനാദിദേവനേക്കൊന്നുതിന്മാൻ പോകുന്നു;

നൃണമെന്നവർ തമ്മിൽപ്പറഞ്ഞു തത്ര ചെന്നാർ
നില്ലെടുമുവിൽ ഞാൻ പോയ് വിപ്രനെഹനിക്കണം;
നില്ലെടു ഞാവോയ് മുന്വേ ഗോക്കളെ ഹനിക്കണം;
ഇങ്ങനെ തമ്മിൽ വാദിക്കുന്നതു കേട്ടു വിപ്രൻ
തിങ്ങിനടയത്തോടേ പുറത്തു വന്നതോം,
ബ്രഹ്മരക്ഷസൻ ചൊന്നാൻ തസ്തരനിവൻ തവ
ബ്രഹ്മസം പശുക്കളെ മോഷ്ടിപ്പാൻ വന്നു വിപ്രാ
തസ്തരൻ ചൊന്നാനെടോ ബ്രാഹ്മണ! ഭവാനെയും
മക്കളെയുമിന്നിവിൻ കൊന്നുതീർന്നായ്ക്കുന്നു.
അമ്മാഴികേട്ടു മുദാഭൂസൻ രണ്ടുചേക്കും
സമ്മാനം നല്കിയയച്ചിടീനാൻ വിരവോടേ.
ഞാനതുകൊണ്ടു ചൊന്നേൻ ഇങ്ങനെയല്ലാത്തുള്ളോക്കും
ദീനരിൽ കൃപയുണ്ടാം പിന്നെയെന്തിശ്ശനാക്കാ?
ഉക്തവാൻ ദീപ്താക്ഷനെനുള്ളൊരു മഹാമർദ്ദനം;
യുക്തമേവ തൽ ബകമത്യനാലുദീരിതം.
പ്രത്യക്ഷമപരായം ചെയ്തവന്നും പിന്നെ
പ്രത്യക്ഷസ്തുതികൊണ്ടു ദുഷ്ജനം പ്രസാദിക്കും.
ഇത്തരമൊരുനാൾക്കുവേ പരഞ്ഞപ്പോൾ
മുതലും നമുക്കിപ്പോളാശ്രിതനാണു തന്നേ.
എന്നു നിശ്ചയിച്ചുടൻ സാരം ചിരഞ്ജീവി-
ക്കുന്നുതൊട്ടധികാരം കൊടുത്താന മർദ്ദനൻ.
ഉക്തവാൻ ചിരഞ്ജീവി—കുശികാധീശ! വിഭോ!
ശക്തനാം ഭവാനെ ഞാൻ വർണ്ണിച്ചു പറയുൻ
കൂലനാം ക്രാകധീശൻ നമ്മെത്തുടേപക്ഷിച്ചാ-
നലത്താരാമവരൊക്കുവേ ദുഷ്ടുള്ളിട്ടും;
ഒന്നു ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചേനീന്നു ഞാനെന്റെ ദേഹം
വഹനിയിൽ ദഹിപ്പിച്ചു വൈകാതെ പുനർജ്ജനം
ആതു ഞാനുദയകരായ്ക്കിറന്നു ക്രാകന്മാരെ-
യാകവേ കൊലചെയ്യുന്നുണ്ടു ഞാൻ കണ്ടുകൊരവിൻ.
ആയതുകേട്ടു പറഞ്ഞിടീനാനമർദ്ദനൻ
നീയതുഭാവിച്ചതു നിഷ്ഫലമെന്നേ വത്ര

ഞാന്റെ ജാതി വെടിഞ്ഞാലുജാതിയിൽച്ചെന്നു
പിന്നെയുത്ഭവിക്കയിലേവെന്നാലും സഖോ
സൂര്യനെ പ്രാപിച്ചിട്ടും മേഘത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടും
ജാതം പ്രാപിച്ചിട്ടും ശൈലത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടും
നിഷ്ഫലം പിന്നെത്തന്റെ ജാതിയിൽത്തന്നെ വന്നി-
ട്ടുത്ഭവിച്ചതേയുള്ളു മൃഷികസ്രീതാൻ മൂന്നും.
ഇങ്ങനെയെന്നെടൻ ചോദിച്ചു ചിരഞ്ജീവി;
മൃഗകരകധീശ്വരൻ ചൊല്ലിനാന മർദ്ദനൻ.

7. “മൃഷികസ്രീയും മഹർഷിയും”

പഞ്ചതന്ത്ര പന്ത്രണ്ടാമു മൃഷികപ്പെണ് കഞ്ഞിനെ-
ക്കൊണ്ടു പരക്കായാൽ കൊക്കിൽനിന്നയോഭാഗേ
ചിങ്ങപായത്തോളം മാറ്റിശുശ്രൂഷത്തന്റെ
പാണിയിലുതിച്ചിട്ടു സന്ധ്യാകർമ്മം ചെയ്യുമ്പോൾ,
തന്റെ താപാബലം കൊണ്ടു തപാധനൻ
തന്റെ ഗൃഹിണിക്ക് പുത്രിയായ് ഭാനംചെയ്തു.
മൃഷിക കുമാരിയെ താപസകുമാരിയായ്
ചേർപ്പിച്ചിട്ടിട്ടു മറ്റു താപസന്മാരുടെ ഭാര്യ.
മൃഗകളെന്നപോലെ താപസി വളർത്തൊരു
ചേർപ്പിക്കുന്നവരിനും കഠിനാണകാലം വന്നു.
ചിട്ടവും സമയവും വിട്ടു മൃഗപ്രഭവവും
ചെയ്യുമുള്ളവന്നു പുത്രിയെ കൊടുക്കണം;
ആട്ടനാം മൃഗശ്രേഷ്ഠനിങ്ങനെ വിചാരിച്ചു
മൃഗാഭവനെച്ചെന്നു വന്ദിച്ചു ചൊല്ലിടീനാൻ:

ഉന്നതപ്രഭാവനാം നിന്തിരുവടി മമ
കന്യയെപ്പാണിഗ്രഹം വെണ്ണണം ദിനേശപര!
എന്നതു കേട്ടിട്ടരുൾ ചെയ്തിതു ദിനേശന;
മെന്നെക്കാൾ മഹത്തരം മേഘമെന്നറിഞ്ഞാലും;
എന്നുടെ പ്രകാശത്തെ മറപ്പാൻ പോരുമവ:-
നെന്നതുകൊണ്ടുവെൻ നമ്മെക്കാൾ മഹാപ്രഭു.
എന്നതു കേട്ടു മുനി മേഘത്താടപേക്ഷിച്ചു:
എന്നുടെ മകളെ നീ വേട്ടുകൊള്ളേണം സഖേ!
വാരിവാഹവും ചൊന്നാനെന്നെക്കാൾ വലിയവൻ
മാരുതദേവൻ നമ്മെക്കൊണ്ടുവൻ നടക്കുന്നു.
മാമുനീശ്വരൻ ചെന്നു മാരുതനോടു ചൊന്നാൻ:
മാമകാരുണ്യം നീ വല്ലഭനായിടണം.
മാരുതനരുൾചെയ്തു പർവതമെന്റെ ഗതി
വാണെന്നെയ്യുവൻ നമ്മെക്കാൾ മഹാരഥൻ.
സർവതാപസശ്രേഷ്ഠൻ കന്യയെക്കൊണ്ടുചെന്നു,
പർവതത്തോടു ചൊന്നാൻ വേരുകൾ നീ കുമാരിയെ.
പർവതമുൾചെയ്തു മൂഷികൻ മഹാബലൻ
സർവതോ നമ്മെക്കൊണ്ടായവൻ തുളയ്ക്കുന്നു;
ശേഷിയായ് പരുവൻ കന്യയെ വേട്ടിടുവാൻ.
മൂഷികന്തന്നെ പ്രാപിച്ചിടീനാൻ മുനീശ്വരൻ
മൂഷികാ ഭവാനെന്റെ പുത്രിയെ വേട്ടിടണം.
ചൊല്ലിനാനെലിശ്രേഷ്ഠൻ കല്യാണം കഴിക്കാമെ-
ന്നില്ലത്തു കൊണ്ടുപോവാൻ തെല്ലുണ്ടു പരംധീനം.
നമ്മുടെ ഗ്രഹമൊരു രസ്യംമാത്രമുള്ളൂ,
പെണ്ണെന്നിയുള്ളതിൽക്കടത്തിക്കടിവെപ്പാൻ,
സംജഗമല്ലോ മുമ്പേ സംഹസം ചെയ്തൊരു
സാധ്യമായ്വരെയെന്നു ശങ്കിച്ചു മടിക്കുന്നു.
ഞങ്ങൾക്കുതന്നെ പാരം ഞെരുങ്ങും ഗുഹതന്നിൽ
മംഗലസ്രീയായായിവളെങ്ങനെ പോയിടുന്നു?
തപസൻ തപോബലംകൊണ്ടുടൻ തൻപുത്രിയെ-
ത്താമസം കൂടതൊരു മൂഷികസ്രീയാക്കിനാൻ.

മൂഷികൻ വിവാഹവും ചെയ്തിതുമുന്നേപ്പോലെ
മൂഷികസ്രീ പിന്നെയും മൂഷികസ്രീയായ്വന്നു.

എന്നതുകൊണ്ടു ചൊന്നാൻ സതിക്കു വിചയ്യനും
വന്നു സംഭവിക്കയില്ലനുമെന്നു തൽപ്പോലും.
ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുകേൾക്കുന്നമട്ടുന-
നിംഗിതമവനുള്ളിലുള്ളതു ബോധിക്കാതെ,
ശത്രുമന്ത്രിയാം ചിരഞ്ജീവിയെപ്പോലായിപ്പോ
മിത്രമാക്കിനാനഹോ ബോധമില്ലായ്കമൂലം.
ബുദ്ധികുടിലും ഗ്രാഹിയായവൻ സ്വവൈരിയെ-
പ്പത്തനപ്രവേശങ്ങളൊക്കെയോ ദർശിപ്പിച്ചു
നിന്നുടെ രാജ്യമിങ്ങെന്നു ബോധിക്കു ഭവ:-
നെന്നുടെ മിത്രങ്ങളും പുത്രഭാര്യാദികളും
നിന്നുടെ ഗ്രാഹപോലെ കണ്ടുകൊണ്ടുകൊണ്ടോ ഭവ:-
നെന്നുടെ ജനധനസ്ഥാനവും മാനങ്ങളും
കടയോ നിന്നക്കധീനങ്ങളെന്നു ചൊ-
ണ്ടിടലും ബലമുല്പാദിപ്പിച്ചു നീ രക്ഷിക്കണം.
മല്ലലേ സുഖിച്ചുവഴിയെക്കണ്ടുതൊഴുവെയ്ക്കു,
ഭക്ഷണത്തിന്നു വകകല്പിച്ചു നിജസ്ഥാനം,
രക്ഷണത്തിന്നുമാക്കി സ്വസ്ഥാനമർത്ഥനൻ,
സൂര്യനങ്ങദിക്കുമ്പോളുനഗരം കൂട്ടത്തോടെ
പ്രൈശ്ചാലയുറക്കവും തുടർന്നാരുലുകേൾ.
സൂര്യനങ്ങദിച്ചിൽ പിന്നസ്തമിപ്പോളുമൊരു
കാഴ്ചയും വിചാരവും കൂടിയും സംസാരവും
ഒന്നുമില്ലവി-ത്തിൽ മിത്താഞ്ഞു ശയിക്കുന്ന
ചൊണ്ണനാം കൗശികൻ തൻപ്രജകളോടുകൂടെ
ധീരനും ചിരഞ്ജീവി ശത്രുസംസ്ഥാനങ്ങളിൽ
പ്രാരങ്ങു കിടക്കുകൾ കോട്ടകൾ മതിലുകൾ
കോത്തളം പുറത്തളം കൊട്ടിലും കോലാപ്പുറം
കുർത്തളം കളം കുളം കാന്നനസ്ഥാനങ്ങളും
കടയോ പകൽ കണ്ടു ഗ്രാമിച്ചു വഴിപോലെ

തക്കത്തിൽ ഒഹിപ്പിപ്പാൻ കശലങ്ങളും നോക്കി,
 വൈക്കോലും തുണങ്ങളും പഞ്ഞിയുമിടയ്ക്കി
 പൊക്കത്തിൽ സ്വരൂപിച്ചു പച്ചിലകൊണ്ടുടുപ്പി,
 ചിത്രമോരോന്നുണ്ടാക്കിയപ്പോൾ ചിരഞ്ജീവി,
 എത്രയുമുചിതമെന്നോർത്തുകൊണ്ടുകൊണ്ടു
 രാത്രിയിൽ കണ്ടുകണ്ടുവിസ്തരിച്ചതേയുള്ളൂ.
 കാരാജനുംപകൽ മുപ്പതുലടികയ്യ-
 മേകരാജ്യമായ് നടന്നിവിധം പ്രയോഗിക്കും.
 അന്തിവന്നടുക്കുമ്പോൾ മന്ത്രശാലയിൽച്ചെന്നു
 മന്ത്രിഭാവവും പ്രാപിച്ചിശ്വരനേപ്പറിക്കയും;
 അങ്ങനെ രണ്ടുമാസം കഴിഞ്ഞോരാനന്തരം-
 മിങ്ങനെപാർത്താലെത്രനാളിനിപ്പാർത്തിക്കണ്ടു?
 വാഴ്ത്തും കിയ കഴിച്ചിട്ടുകൊണ്ടുവൻ
 വിശ്വസിപ്പിച്ചു ചതിച്ചിട്ടുവാനൊരുമ്പട്ടു.
 മറ്റുകൊച്ചുലർക്കാലേ കൂടെക്കൂട്ടിക്കൊ-
 ഞ്ചകവേ തുടർന്നപ്പോൾക്കച്ചിലിൽക്കൊള്ളിച്ചു
 തുഷ്കഗോമയങ്ങളിൽ തീക്കനലിട്ടു നാലു-
 ദിക്കിലുമുറപ്പിച്ചുങ്ങനിയും പിടികൊടു-
 ഞ്ചർക്കൻ പ്രതാപവും കാരാമദ്ധ്യമങ്ങളും-
 മൊക്കവേയൊരുമിച്ചു ചൊക്കത്തിൽപ്പകുചൊങ്ങി.
 തൽക്കണ്ണം മൃഷ്ടാക്കളുടൊക്കെയും മഹാശാപന-
 വൃക്കവും ഒഹിച്ചാശുഭാധ്യായ് ധൂളിച്ചിട്ടു,
 ജന്മമങ്ങുകുസംഹാരത്തെച്ചെയ്തപ്പോൾ,
 സത്യം ചിരഞ്ജീവി പോന്നിങ്ങു നിജസ്ഥാനേ,
 മേലവർണ്ണനെയെന്നു വണങ്ങി പൊൽപൂക്കു
 മോലമെന്നിയേ കൊണ്ടുനിരത്തിസ്സുവിപ്പിച്ചു.
 പ്രാഡസന്തോഷം ചിരഞ്ജീവിയെക്കാകാശിശൻ
 ഗാഡമാശ്ലേഷം ചെയ്തു ഗുഡമെന്നിയേ ചൊന്നാൻ:-
 ഹേ സഖേ ചിരഞ്ജീവി ഹേലയാകൃതം കാന്ത-
 മാത്ര ഹേ സഖേ! നിന്നാലെങ്ങനെ ഭവാനഹോ
 ശത്രുരാജ്യത്തെ പ്രാപിച്ചുസ്ഥയായ്പ്പുന്നസ്സവേ!

തത്ര വാണതും ഭവാനിങ്ങനെ യുപകൃതി
 ചെയ്തതിന്നഹോ ഞ്ചനങ്ങെ പ്രത്യുപകൃതി
 ചെയ്തീടുകണ്ടവെന്നും ചോദിച്ചു കാകാശിശൻ.
 ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചൊരുപായസമുചിരനോ-
 ടിംഗിതം ഹിരം പറഞ്ഞീടിനാൻ ചിരഞ്ജീവി
 ദർഘം സ്ഥാനം ലഭിച്ചിട്ടുവാൻ മഹത്തുക്കൾ
 ദർഘസംഗമങ്ങളിൽചെന്നിരുന്നനേകൾ
 ദുഃഖങ്ങളനുഭവിക്കുന്നവർ പതുക്കവേ
 തൽക്കാര്യം ലഭിക്കുമ്പോൾ സ്വസ്ഥരായ്വരുന്നില്ല
 പഞ്ചപാണ്ഡവന്മാരും പാണ്ഡവലിതനും പീതന
 ചഞ്ചലംവിനാ വേഷമെന്തെങ്കിലും ദിശകൾ
 പത്തനം തന്നിലൊരുവസ്ത്രം പാർത്തിലയോ?
 പത്തനംഗന്മാർ ശരിച്ചുകൊണ്ടുപിന്നപോൽ
 എത്രയും മനോജ്ഞനവർണ്ണനന്താനും പുരേ
 തത്ര ചെന്നാണുപെണ്ണുപല്ലാതെ പാർത്തിലയോ?
 സന്ദർഭമന്ത്രിപുലകൻ നമുപൻ
 ചെന്നൊരു നരേന്ദ്രൻ ചാലകസ്ഥാനം വാങ്ങി-
 മറ്റൊരുപാലകൻ ചാലകസ്ഥാനം വാങ്ങി-
 പാകുചാലകൻ ചാലകസ്ഥാനം പാർത്തിലയോ?
 കന്യകാവിവാഹത്തെക്കാക്കിപ്പു ധനത്തൻ
 സന്യസിച്ചുപോയി സിദ്ധിച്ചയോ ബഹുകാലം
 മന്ത്രമർഗ്ഗേണ മദ്ധ്യ വാസമെന്നതു തുണ-
 മെത്രയും പരാധീനമായതു നിരൂപിച്ചാൽ
 ധന്യഗുണാഖ്യവൃത്തം അറയില്ല പണിപ്പെട്ടു
 സൽഗതിവരുത്തുന്ന യോഗിക്കു സമംതന്നെ.
 ആസനം സ്ഥാനം വാനം ഭോജനം ചാനം സ്നാനം
 മായതു സർവം മഹാസങ്കടം ശത്രുസ്ഥലേ
 സർവദിക്കിലും വിഷം സംഗമിപ്പിക്കുമതു
 സർവദാ സമാധാനം ചെയ്തു സൂക്ഷിച്ചിടണം
 ക്ഷണത്തെ ദർശനമിട ദർശനം ഭവിക്കാത്തു?
 ക്ഷണത്തെ പുരുഷനെ സ്ത്രീ മഴിപ്പിച്ചിടാത്തു?

തക്കത്തിൽ ഹെറിപ്പിപ്പൻ കശലങ്ങളും നോക്കി,
 വൈക്കോലും തുണങ്ങളും പഞ്ഞിയുമിടയ്ക്കി
 പൊക്കത്തിൽ സ്വരൂപിച്ച പച്ചിലകൊണ്ടുളുടി,
 ചിത്രമോരോന്നുണ്ടാക്കിയപ്പോൾ ചിരഞ്ജീവി,
 എത്രയുമുചിതമെന്നോർത്തുകൊണ്ടുകുന്മാർ
 രാത്രിയിൽ കണ്ടുകണ്ടവിസ്മയിച്ചതേയുള്ളൂ.
 കാരാജനുംപകൽ മുപ്പതുവടികയ്യ-
 മേകരാജ്യമായ് നടന്നിവിധം പ്രയോഗിക്കും.
 അന്തിവനട്ടക്കുമ്പോൾ മന്ത്രശാലയിൽച്ചെന്നു
 മന്ത്രിഭാവവും പ്രാപിച്ചിശ്വരനെപ്പറക്കയും
 ഞ്ഞൊന്ന രണ്ടുമാധം കഴിഞ്ഞുകൊണ്ടു-
 മിങ്ങനെപാർത്താലത്ര നാളിനിപ്പാർത്തുണ്ടു
 വാഴ്ത്തും ക്വിയ കഴിച്ചിട്ടുകൊണ്ടുചന്ദ്രൻ
 വിശ്വസിപ്പിച്ച ചതിച്ചിട്ടുവെന്നൊക്കെവെട്ടു
 ഏകദേശലർകാലേ കൂടാത്തുറക്കും-
 ഞ്ഞാകവേ തുടർന്നപ്പോൾക്കച്ചലിൽക്കൊച്ചിപ്പിച്ചു
 ശുചികശോഭയുള്ള തീക്കനലിട്ടു നാലു-
 ദിക്കിലുമുറപ്പിച്ചുങ്ങനിയും പിടിച്ചെടു-
 ഞ്ഞാക്കൊന്ന പ്രതാപവും കാരമുദ്ധ്യമങ്ങളും-
 മൊക്കവേയൊരുമിച്ചു പൊക്കത്തിൽപ്പുഷ്പപൊങ്ങി.
 തൽക്കണ്ണം മുങ്ങാക്കുട്ടമൊക്കയും മഹാശാല-
 പൂക്കവും ഹെറിപ്പിപ്പൻ യുളിച്ചിട്ടു,
 ഇമ്മമങ്ങളുകൾ ഹാരത്തെച്ചെല്ലുമേശാൽ,
 സതപരം ചിരഞ്ജീവി പോന്നിങ്ങ നീജസ്ഥാനേ,
 മോലവർണ്ണനെച്ചെന്നു വണങ്ങി പൊരുൾച്ചുവക്ക
 മോലമെന്നിയെ കൊണ്ടുനിൽത്തിസ്സവിപ്പിച്ചു.
 പ്രാശ്വസനോഷം ചിരഞ്ജീവിയെക്കൊക്കയിൽ
 ഗാഢമാശ്വേഷം ചെയ്തു ഗുഹമെന്നിയെ മഹാനന്ദം-
 ഹേ സഖേ ചിരഞ്ജീവി ഹേലയാകൃതം കന്യ-
 മാത്ര ഹേ സഖേ നിന്നാലെയെങ്ങനെ വേർന്നുവോ
 ശത്രുരാജ്യത്തെ പ്രാപിച്ചാസ്ഥയായ് പുനസ്സഖേ

തത്ര വാണമും മോനിങ്ങനെ യുദ്ധകൃതി
 ചെമ്പുതീന്നഹേന്ദു മഹാനന്ദമു പ്രത്യുപകൃതി
 ചെമ്പുതീങ്ങെടുത്തൊന്നും മോലിച്ചു കർക്കാലിൽ
 ഇങ്ങനെ മോലിച്ചുവന്നുവന്നുവന്നുവന്നു-
 ദീപ്തിതം സീതാ ചാണുദീപ്തിതം ചിരഞ്ജീവി
 ദർശനം സ്ഥാനം ചെപ്പിച്ചുവെൽ ഹേതുക്കൾ
 ദർശനസ്ഥലങ്ങളിൽചെന്നിരുന്നതുകൾ
 ദുഃഖങ്ങളെക്കൊണ്ടുവന്നു പതുക്കെവേ
 തൽക്കണ്യം മരിക്കുമ്പോൾ സ്വസ്ഥമായിപ്പോന്നിട്ടു
 പഞ്ചപാണ്ഡവന്മാരും ചാണുദീപ്തിതം ചിരഞ്ജീവി
 ചഞ്ചലംവിന്നു വെക്കുമെന്നു ചിരഞ്ജീവി
 പത്തനം തന്നിടലമെന്തിനും ചാണുദീപ്തിതം
 പത്തനംതന്നെ ശിക്ഷിച്ചതന്നെപ്പോന്നതുകൾ
 എത്രയും മനോരമമായതുകൊണ്ടുതന്നെ പൂർവ്വ-
 തത്ര ചെന്നുവന്നുവന്നുവന്നു പാർത്തിലയേരി
 സുന്ദരീ ദമയന്തിവെൽ നമുക്കു
 ചെന്നെന്ത നമ്മുടെ പാർവതീസ്ഥാനം വാണി-
 ശ്ലോകവുമെങ്ങനെയും കഴിഞ്ഞുകൊണ്ടു
 ചാകവുടേ ചെങ്കുണ്ടിനെ കെട്ടിത്തു പാർത്തില്ലയോ
 കന്യകാവിവാഹംതന്നെക്കൊണ്ടു ഗന്ധർവ്വൻ
 സന്യസിച്ചുവെന്നു ചാണുദീപ്തിതം സമുപകൃതി
 ശത്രുക്കളോടൊന്നിച്ച് ചാണുദീപ്തിതം തുണ-
 കേതയും പന്തലിനകത്തു നിന്നുപിപ്പാൽ
 വസ്ത്രമെങ്ങനെയും തന്നെപ്പോലു പണിപ്പെട്ടു
 സൽഗതിയായതന്നെ മോശിക്കു സമയംതന്നെ
 ആസനം സ്ഥാനം വാണുദീപ്തിതം ചാണുദീപ്തിതം
 മായതു സർവ്വം മാനുഷകം ശത്രുസ്ഥലേ
 സർവ്വദിക്കിലും വിഷം സമഗ്രിച്ചിട്ടുള്ളതു
 സർവ്വദെവതാകൾക്കും മെയ്യു സൂക്ഷിച്ചിടണം
 കൂടെതന്നെ ദർശനമിട്ടു ദൂരനായം വെക്കുന്നതു
 കൂടെതന്നെ പത്തനം സ്ത്രീ മരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു

ഭാരവും ചുമന്നുകൊണ്ടോട്ടന്നു ശരീരികൾ;
വാരിധി കടക്കുന്നു കപ്പലിലൂടെ ചിലർ;
നീലമുഖനെന്നു വന്ദിച്ചിട്ടുണ്ടു മഹാജനം;
യാചനം ചെയ്തു പൊറുത്തിട്ടുണ്ടു ചിലജനം;
ഭോഷ്ടകൾ പറഞ്ഞു ജീവിക്കുന്നു ചിലജനം;
മൃഷ്ടയ്യംകൊണ്ടു ചിലർ വാസരം കഴിക്കുന്നു.

ഇങ്ങോട്ടു ചതിക്കുന്ന ദുഷ്ടജനങ്ങളെ നന്നാ-
യങ്ങോട്ടു നശിപ്പിച്ചാൽ ഭോഷമില്ലെന്നു കേൾപ്പു-
കാട്ടുതീപിടിപെട്ടു കാനനം ദഹിച്ചാലും
മൃട്ടിലേ വേരു വെറുപോകയില്ലതുമൂലം
പിന്നെയും മുളച്ചു പൊങ്ങിട്ടുണ്ടു ഭരങ്ങളും-
മെന്നതുകൊണ്ടു മതിയായില്ല വൈരത്തിന്നു.
ശത്രുശേഷവുമഗ്നിശേഷവും മൃണശേഷം
ഗാത്രജം രോഗശേഷമെന്നിവ നാലും സർവ്വം
അല്ലമൊന്നുപേക്കുവിട്ടു പോയിതെന്നാകിത്തപ്പിച്ചാണു
സ്വപ്നകാലംകൊണ്ടുതു വലിച്ചു ബലപ്പെട്ടും.
എന്നതുമൂല മുലകളെസ്സമൂഹമേ-
യെന്നാമേശേഷിക്കാതെ സംഹരിച്ചിട്ടും ഞാനും
ആപത്തു വരുംനേരമാകിലതവും ഭോഷരും
സമ്പത്തു വരുംനേരം സംപ്രഹർഷാലും ഭോഷരും;
ക്രോധവും ദുർബോധവും ലോഭവും ദുർദ്ധാര്യവും
ഭോഷവും വിഷാദവുമീവിധങ്ങളും ഭോഷരും
സർവ്വവും ക്ഷമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു പതുക്കെയാ
ദുർവിധം നീക്കിക്കാലം സാധുവായ നന്മെന്നും;
സർവ്വകർമ്മങ്ങളെല്ലാം ഫലിക്കും ധീരന്മാർക്കു,
സർവ്വസമ്പത്തും തന്റെ ഹസ്തത്തിൽ വരുമെല്ലാമെന്നും
പ്രാജ്ഞപുരുഷനാകും ശ്രീരാമചന്ദ്രനോടോ
രാജ്യവിഭാഗം വനവാസവും ഭവിച്ചിട്ടില്ലാ
പഞ്ചപാണ്ഡവന്മാരും നാടുവിട്ടു ഏകദേശം
സ്സഞ്ചരിച്ചുപോ ഓരോസങ്കടം പ്രാപിച്ചിലോ
നൈഷധൻ നളൻതാനും ദേവിയെപ്പിറഞ്ഞുപോ

വഷമും പലതന്ത്രമൊന്നായിലയോ?
പ്രാജ്ഞാപുരുഷൻ പലതന്ത്രമൊഴിഞ്ഞപ്പോ-
ലുടവുകാശവും പ്രാവേണങ്ങളും വന്നു.
മുന്നതുകൊണ്ടു മമ സാമീകരണമെന്നും
മുന്നതു വഴിപോകവെയാഴിഞ്ഞു സമസ്തവും
സംഗ്രഹിച്ചു കൊണ്ടു ശത്രുസംഹാരം ചെയ്തു
സംഗ്രഹിച്ചു സദാനന്ദം സാമ്പ്രതം സുഖംഗലം.
അങ്ങനെ ചിരഞ്ജീവിതന്നുടെ ഗീരം കേട്ടു
അങ്ങനെ സന്തോഷത്താൽ പൂർണ്ണനാം മോക്ഷപർണ്ണൻ
കാലോകാധിപത്യം പ്രാപിച്ചു ബഹുകാല-
കാലം വിനാ വാണു മംഗലം തുടരും തുടരും

തൃതീയതന്ത്രം സമാപ്തം

പതുതമതന്ത്രം

"ലബ്ധ"ധനാശനം"

1. "വനവിടപിന്ധുക്കളിൽ തമിഴുദയം"

തമിഴുദയം വനവിടപിന്ധുക്കളിൽ തമിഴുദയം
തമിഴുദയം വനവിടപിന്ധുക്കളിൽ തമിഴുദയം
തമിഴുദയം വനവിടപിന്ധുക്കളിൽ തമിഴുദയം
തമിഴുദയം വനവിടപിന്ധുക്കളിൽ തമിഴുദയം
തമിഴുദയം വനവിടപിന്ധുക്കളിൽ തമിഴുദയം

സോമശർമ്മാഖ്യൻ പറഞ്ഞു കേൾക്കാൻ.
 ധനമപി ച ജനമപി ച നിജകരതലാഗതം
 ധർമ്മബുദ്ധ്യോ വെടഞ്ഞീടുന്ന പുരുഷൻ
 അധികതരമയനവനവനീപതിബാലരേ
 ആയവൻ വഞ്ചിതനായിത്തീർന്നു.
 വനനദിയിലീലേലമെന്ന വലിയ ജലത്തുവേ
 വഞ്ചനം ചെയ്യുപോൽ പ്പണ്ടാരുവാൻ.
 അവനീപതിവരനടയതനയരതി കയുകാ-
 ലായതു കേൾക്കേണമെന്നു ചൊല്ലിയിനാർ.
 കനിവറിന്നൊട്ടു ധരണീസുരവരനമിളകിപ്പോൻ:-
 കാനനേ പണ്ടൊരു വൃദ്ധനും വാനരൻ
 ചപലബഹു കപികളുടെ നീക്കത്തിൽ നിന്നാൻ
 ചാട്ടം പിഴയ്ക്കയാൽ കൂട്ടം പിരിഞ്ഞുപോയ്
 കടലുടയനികടളുവി വളരെയൊരു ദുംബരേ
 കായം പറിച്ചുതിന്നങ്ങനെ മേവിനാൻ.
 അതിമധുരമവി സരസധികതര മോഹനം
 -രത്തിപ്പഴം ഭക്ഷണത്തിനുമുത്തമം”
 ഇതി മനസികളുകൊട്ടു മറ്റൊരു മക്കടൻ
 ഇച്ഛയം ചാടിത്തകർന്നു തുടങ്ങിനാൻ.
 അതു സമയമതി ബഹുള ഗുളികളുറവത്തൊട്ടും
 അംസ്സിലാശ്ശു പൊഴിഞ്ഞു ഫലങ്ങളും.
 നിഖിലജലപതിതഫലമതു ബത ഭുജിച്ചുടൻ.
 ശിംശുമാരാഖ്യൻ ജലജന്തുപുംഗവൻ
 അമൃതിനൊട്ടുസദൃശമീതു മമ സ്വതന്ത്രഭോജനം
 അത്രതന്ന വാസസൗഖ്യമെന്നിങ്ങനെ.
 അതികുതുകമകതളിരിലിലയലുമ ശിംശുമാ-
 രാഖ്യനും ജന്തുരാജാവത്ര മേവിനാൻ.
 പരിമിതിനൊട്ടു പറക മമ കപിവര തനിക്കത്ര
 പേരെന്നു മോദിച്ചു ശിംശുമാരൻ മുദാ.
 സ ലിലചര! സരസി ശൃംഗ മമ ബല ബലമുഖൻ
 എന്നു പേരെന്നു പറഞ്ഞിതു വാനരൻ.

അധികതരകനിവീടുന്ന ചുന്തിപ്പവനും മറ്റും
 അന്യന്യസ്വസ്വരൂപങ്ങളു പാങ്ങിടുന്നതിൽ
 ചുവന്നതിൽ മരുവുമു ജലലാഭരേണമെന്നു
 ഭാര്യയുടെ ശിശുക്കൾക്കുപോലും സ്വതന്ത്രം
 അവനടയ വരിതമീദ മറിപ്പതിൽ ദുരിയെ
 ആതു നിയോഗിച്ചു ശിശുക്കൾ തദാ
 അവളുമു നീകളായി കനിവുതന്നു ജലനദിയിൽ
 ആലോചന ചെയ്തു ശിശുക്കളെത്തന്നെ
 സഖിയുടനടയന്നിടത്തൊരു കപിപ്പിതസ്ത്രീയെ
 സാകം രമിച്ചു ഗാഢനേദോ കയറാൻ
 ഇതി മനസികളിൽ ബത കപിനടനി ദുരിയെ
 ഇങ്ങൊട്ടു പൂണ സഖിയോടു ചൊല്ലുവാൻ:-
 സഖിയെ തവരമണനോടു വിശ്വാസ്യ വിവാഹമി-
 സംഗമംചെയ്തു വസിക്കുന്നു സന്തതം.
 സഖിയുടയവലനമീതു സപാടി ബത രക്ഷക്കുയർ
 സന്താപകോപന ശിംശുമാരി തദാ
 അധികതരപരവശതകലയ്ക്കെന്ന് ഭാവന
 അഭ്യംഗവും മേലുത്തംഗം നടിച്ചുടൻ
 സഖികളുടെ നടുവിലവളവതനതായതും
 സന്താപമോടെ രമിക്കും ദശാർണ്യമേ
 ശിരസി ബഹുലമവനീകരതരകാട വെച്ചുടൻ
 ശിംശുമാരൻചെന്നു മോദിച്ചു മല്ലേവ.
 മേറ്റുടയ്ക്കുമണിയുടെ വിവിതനയിതത്തമോദി
 മനീനീമാരൻ വിരേഗൻ ചൊല്ലുവിൻ
 ചടിവിന്നൊട്ടു സഖിയുമേ നവനമീദ ഭാതിനാദം
 വല്ലഭത്തരോഗം ചിടിച്ചവട്ടു സാഗ്രത
 വയലിലാ സഖിയുടയവലനത കാടകയ്ക്കൽ
 കടവല്ലഭനക്കൊണ്ടെന്നു കളി മോദത്തിൽ
 അവനടയവലനമേ കനിവിൽമേൽവെട്ടു
 അമ്മാടിയിൽ മല്ലേമല്ലേല്ലാക്കണ്ഡമേൽ
 ഇതിൽ ചുന്തിപ്പിടിച്ചതതു ബത വരിപ്പമോ!

ഇന്നതെന്നുള്ളതു ചൊല്ലാം മഹേഷധരം.
കപിയുടെ ഏതേതെന്നു ചിന്തയായാലും.
കല്പിച്ചു വൈദ്യൻ കഷായത്തിനിടയ്ക്കെ.
അതിവിഷമമതു കിമപി വിരവൊടു ലഭിച്ചുകിൽ
അപ്പൊഴേ ശാഗം ശമിക്കുമെന്നു കരുവാൻ.
സഖിയുടെ കപടമൊഴി വടിവിനൊടു കേട്ടുടൻ
സഞ്ചിതനും ചെല്ലു ശിശുമാരൻ തദാ
അപരമൊരു കപിയുടെ മതിനു നഹി ബലിവദനം.
നല്ലൊരു മഹാമുഖമുടൻ നാസ്തി മേ.
അപരമയനിധനമതു ശിവ ശിവ മഹാകാഷ്ഠം!
അത്യന്തബന്ധു മേ ശുദ്ധൻ ബലീമുഖൻ
തന്മനിയുടെ തന്മനികളൊഴിവതിനു വേണ്ടിട്ടു
തന്നുടെ ബന്ധുവെക്കെല്ലെന്നതെയും
അധമമൊരു വിധമധിക ഭൂതിഫലമെങ്കിലും
ജയതു ചെയ്കന്നു വന്നുകൂടി റുഡം.
മികവെന്നൊടു മനസി സുഖമുരുകിന കളത്രവും,
മിത്രവും തമ്മിൽ വിശേഷമുണ്ടായ് വരും.
നിജതന്മനിയുടെ യപഹരണമതു നിമിത്തമേയ്
നിഗ്രഹിപ്പിച്ചു സുഗ്രീവനും ബാലിയെ
പ്രണയിനിയിലനിശ്ചയമാരു കനിവുടയ പുരുഷൻ
പ്രാണിഹിംസയ്ക്കു മടിക്കയില്ലേതുമേ.
ഇതി മനസി കരുതി ജളകുമതി ജലജയതു-
ന്നിഷ്ടനാം കീശനെ പ്രാപിച്ചു മെല്ലവേ,
കപിവരനവനടയ വരവുമവലോകയൻ
കല്യാണവാർത്തയും ചോദിച്ചു സാരം.
ജലമരണമവനൊടേ കപടമിഴമുപിവാൻ:—
ജന്തുക്കൾ ബന്ധുക്കളെന്നോന്യമിങ്ങനെ
വിധിവിധിതമവനധിക സുഖസഖിസമാഗമം
വേർപെട്ടെന്നും മഹാഭയമൊരു വരും.
മേ തന്മനിയുടെ മതിയിലധികതമാഗ്രഹം
മേടൊധിശ്ചരാ നിന്മുഖം കാണുവാൻ.

വരിക മമ വാചി വല്ല സുഖമൊടു വന്നിട നി;
വാന്തരി നിന്നെ വഹിക്കുന്നതുണ്ടു ഞ്ഞു
മമ ഭവനമപി മമ കമനിയുടെ രൂപവേ
മറന്നിട്ടു കണ്ടുപോരണം സർവ്വം ചാൻ
പരിചിന്തൊടു കപിവരനവനി ജലജയതൻ-
പുഷ്പേ കരേറി വസിയ്ക്കുന്നതന്തരം.
നിജവപുഷി കപിവരനെ വിടവൊടു വരമിട്ടുടൻ
നീന്തിത്തരിച്ചിട്ടു ശിശുമാരൻ തദാ,
കപിവരനവനൊടേ കിമപി നിശ്ചലിവാൻ:—
കാന്തയ്ക്കു സുഖമുണ്ടാ ശിശുമാരൻ സഖ്യ
കപടമതി ജലമരണമവനൊടു കുമിട്ടു മേ
കാന്തയ്ക്കു ഭേദസുഖം നാസ്തി വാനരാ!
ഉദമതിലതി കാന്തമവനൊടേ വേദന;
ഉണ്ണമില്ലിപ്പൊഴിക്കുമല്ലവേദന!
അതിനു ചിലപൊടികളുമു ലളികകൾ കഷായത്താ
ആതു വൈദ്യനാർ ചിന്തിച്ചില്ലയോ സർവ്വ!
അതിവിഷമമതന്മനിയുടെ മഹേഷധരം
അങ്ങാടിത്തമ്പലം കിട്ടാത്ത സാധനം.
കപിയുടെ ഏതേതെന്നു ചിന്തയായാലും പലമശിക്കാത്ത
കാരുണ്യം ശമിക്കില്ലവെന്ന് വാനരാ!
സഖിയുടെ കപടമൊഴി വടിവിനൊടു കേട്ടുടൻ
സാരം ഗ്രഹിച്ചു വിചാരിച്ചു വരതൻ.
ശിവനടയ ചന്ദ്രനടിവ ശരണമുണ്ടാ ശാൻ
ശിശുമാരൻ ചതിച്ചാൻ മുടങ്ങുന്ന തദാ.
അപരമൊരു കപിയുമിഹ നഹി മമ വധം നൂതം-
മാഗതം ജൈവമേ കർമ്മകരമുള്ളതന്തരം.
ഇവനടയ ഏതേതെന്നു ചിന്തയായാലും ഞ്ഞു ഞാ-
നിന്മുഖം പ്രാപിക്കാത്ത ചോരയന്തരോദി.
വിചിന്താവി തപാതപുരുഷകളെയുമാക്കുക
വിശ്വസിച്ചാൻ മേലു ചിന്തയെന്തെന്നുതൻ?
കരളിയിലധികതാ ഇണമുടയമത്യന്ത

കാനനം വേണമെന്നുണ്ടോ തപസ്സിനു ?
 നിജഭവനമതിലുമഹ നിയമമുണ്ടുള്ളവൻ
 നിത്യം ഭജിച്ച മോക്ഷം വരുത്തിടുവാൻ.
 ഏകമതിലകിതഗുണമതു കിമപി നാസ്തിയാ-
 മിദ്രാമയമേതും മൃഗൻ മഹാജിൻ.
 കമ മനസി കപടമതു നഹി നഹികിനാവിലും;
 മത്സയാമിനമെപ്പതിക്കയില്ലീശ്വരൻ.
 ഒരു കപടമിവനൊടിഹ കിമപി കഥയാമി ഞാ-
 നോത്തുകൊണ്ടേവം പറഞ്ഞു ബലീഭൂതൻ:—
 കമനിയുടെ ഗമമതിനു കപിഘോരമന്ദധം
 കല്പിതം മൂന്നമേ ചൊല്ലാഞ്ഞതെന്തെന്തോ?
 വനവിടപിയിടെ മുക്കളിൽ മമ ഏകമെങ്ങു ഞാൻ
 വെച്ചുച്ചേരാനും; ഞാനൊതു ചെയാമിനീ?
 പ്രഥമമിതു കിമപി മമ നഹി കഥിതമെങ്കിലും
 പ്രസ്ഥാനകാലത്തുമെന്തു ചൊല്ലാഞ്ഞു നീ?
 കപിയുടെയകപട മൊഴികനിവിനോടു കേട്ടവൻ
 കഷ്ടമെന്നോത്തു മഹാജിൻ ചൊല്ലിനാൻ
 അതിസുഗമ കപിവൃന്ദം തവ ഏകമന്തരമേ-
 ലത്തു വെച്ചുച്ചു പോന്നെങ്കിലങ്ങോട്ടുതാൻ.
 വരയിനൊടു ഗമനീഹ സമുചിതമേവ സഞ്ചി-
 വിക്രമംഭോധേ! തിരിച്ചനാം ചൊക്കാ-
 അഥ സപദി പുനരപി ച കടലുടെ തടേ നില്ക്കു-
 മതനീമേൽചെന്നു കരേരി കപീന്ദ്രനും.
 ബലീവദന! തുടരിതി തവ ഏകമെന്തുകൊണ്ടു നീ
 വന്നാലുമെന്നുരചെയ്തു ജലധരൻ
 നിപുണമതി കപിവാരുന്മാവെന്നൊടു ചിവാൻ:—
 നിന്നെക്കണ്ടക്കേ മഹാഭോഷണമുല്ല ഞാൻ;
 ഗഹനമൂവി പുനരപി ച ഗമനമുക്കാരണം
 ഗർഭത്തെപ്പോലെ ചാകയില്ലേണ ഞാൻ.
 അതു കഥയ കനിവൊടിതി ജലധരനു മൂവിവാൻ.
 അക്കഥ കേട്ടാലുമെന്നു കപീശ്വരൻ

2. ശിവശിവ! കിമിതിവദതി ചപലഹൃദയൻഭവാൻ?

ഗഹനമൂവി മന്ദവുമെന്തു ഗതരിവ മൃഗാധിപൻ
 ഗോമായുവാംതന്റെന ഏതുമോട്ടത്തവാൻ
 ഒരു കിമപി മമ രുചിതമതി മാന്യരക്കൊക്കി
 കഷ്ണിരോഗംകൊണ്ടു ചാമ വരുത്തേണ്ടൻ.
 ഗജരയിരജനിതമിതി കഥയതി മറികിതസകൻ;
 ഗർഭത്തെക്കൊണ്ടു തിന്നേ ശമംവരും.
 കഷ്ടതയുടെ രുചിതമഹ വനമൂവി നമുക്കേമഹി
 കാണാൻമല്ല കേരപ്പാൻമില്ലതന്നെ.
 വരികരിക്കിലായി സുഗം കഴുത്തുക മഹാമത
 വല്ലഭവും ചെന്നു കൊണ്ടുവരൂ നീ സഞ്ചി
 ഹരിവരനെ നിമിഷമൊടു തൊട്ടതഥ സുമാലവ-
 മങ്ങാടിയിൽച്ചെന്ന് രാത്രികാല മൂദം
 രജകനുടെ കഴുത്തയടു ഹേസി ഗിരിമൂവിവരൻ:—
 രാജസേവയ്ക്കു മോഹന നിനക്കില്ലയായി
 രജകനുടെ ദാസനാണെന്നായി വഹിച്ചു നീ
 രാപകൻ ദുഃഖിക്കേവേണമെന്നു രസലി
 യേരഹിതമിഹ ചരിക ഹരിഗുഹക/സന്നിധി
 ഭക്ഷണത്തിന്നത്ര സമഖം ദിന്ന ദിനം
 അശനമപി വസനമപി സ്വകലാഹ സാധിക്ക-
 മത്രമാത്രം കൈക്കല്ല്യണമാവു വരും ക്രമൻ
 അവനടയ ചരിവചനമതിലുള്ളതൊക്കാനും
 നമുക്കെയെന്നു പറഞ്ഞുട്ടുഗർഭം
 കടലമതി കഥനിയവയമല്ലെന്നു ചൊല്ലാഞ്ഞ
 കൂടിച്ചുകൊണ്ടു ചൊല്ലെപ്പിടുന്നൻ
 അതിമുദിതഹൃദയനായ മൃഗാധിപനെയെന്നും
 ലത്തമമൂന്നിന്ത കഷ്ടമെന്തെങ്കിടവൻ;
 സുരസമുചിത ചരമി കനസി മൃഗാധിപൻ
 സന്ധ്യാനിരമം കടിച്ചാൻ ഗമിച്ചിതു.

ഗജരിപുരുഷതിനിട്ടതമവസദേകാരണം;
 ഗർഭമല്ല ഞാനെന്നു ചെന്നെന്നഹം
 ശൂൺ കുടിലമടുല തവ ഹിതമിതു വൃഥാഫലം
 ശിംശുമാരാധമാ പൊയ്ക്കൊരുകടോ ഭവാനും.
 ലഘുതവരുമുവു കപി വചമതു കേട്ടുടൻ
 ലബ്ധനാശാതുരൻ ശിംശുമാരൻ യദൃച്ഛ
 ലളിതനരചരിതമിതനരവരകുമാരരേ!
 ലബ്ധനാശാഖ്യമാംതന്ത്രം ശുഭം ശുഭം. *

ചതുർഥതന്ത്രം സമാപ്തം.

പഞ്ചമതന്ത്രം

ആലോചന കൂടാത്തുള്ള പ്രവൃത്തി

1. "അന്തണശ്രേഷ്ഠൻ കീരിമൂലം യഥാ"

ശാരികപ്പെട്ടതലേ പഞ്ചമതന്ത്രവും
 പാരാതെചൊൽക നി പാരമുണ്ടാഗ്രഹം
 ചതുരതരഥുരമൊഴികിളിമകളുമാരൊൻ
 ചൊന്നാളസന്ദ്രേക്ഷുകാരിതപതന്ത്രവും
 സോമശർമ്മാദിജൻ ഭൂപാലപുത്രരോ-
 ടാമോമോടെ പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ

യതൊരു പുരുഷൻ തലം ഗ്രഹിക്കാതെ
 ജാതരോഷം പ്രവർത്തിക്കുന്നു ഭൂതലേ,
 അവൻ പുനരപരീ വരുമധിക പരിതാപവു-
 മന്തണശ്രേഷ്ഠൻ കീരിമൂലം യഥാ-
 അക്രമ കേൾക്കണമെന്നു ഭൂപാലന്റെ
 മക്കൾ ചോദിച്ചു; പറഞ്ഞു ഹേമീസ്യൻ.

"അപരീക്ഷ്യ ന കർത്തവ്യം
 കർത്തവ്യം സുപരീക്ഷിതം;
 പശ്യാം ഭവതി സ്വന്താപോ
 ബ്രാഹ്മണ്യം നകലാപ്യഥാ"
 ഗതവ്യമേതേ ദോഷമന്തണനന്തരം

പ്രവേശനം ബ്രാഹ്മണ ശ്രേഷ്ഠന്മാർക്കുപോയി
 തന്മനീയമ ഗുണമുടയ ധർമ്മിനിസ്തന്മാന്മാരും
 യജ്ഞസേവാഖ്യായം ചന്ദ്രിയം ജാതരോഷം,
 ക്രോധം ഗർഭം പശുക്കുഞ്ഞികുഞ്ഞിമു-
 ളർത്തവു മോഹാൽപ്പാഞ്ഞു മനോരഥം.
 ഉഭയകലശ്രുകരണനിപുണനൊരുനന്ദന-
 ന്നും വരാതെ ജനിക്കും നമുക്കുതേ-
 അന്തണശ്രീയും പറഞ്ഞു മനോരഥം-
 സന്തതിക്കാകും സമാനന്ദസുര-
 ഉപരിവൃന്ദധികര വിഷ്ണുശർമ്മഗ്രഹി-
 ചക്രതി ഹോഷിക്കുന്നു ഭൂതലോഹി പുരുഷൻ
 സാമശർമ്മന്റെ പിതാചിനെപ്പോലവൻ
 ഭൂമിയിൽ വെച്ചിട്ടു മേച്ചുതന്നെയും
 കഥയുമെ കമലമുഖി കഥയിൽ ഹേമീസ്യൻ-
 കർമകിൽവേണി കഥിച്ചു തുടങ്ങിനാൻ:-

2. 'മനോരാജ്യം ഏറെ തുടങ്ങരുതു'

പഞ്ചമതന്ത്രം ബ്രഹ്മസ്മാരതീ സഖം-
 വൃക്കണ്ഠാവിലാസൻ മന്ദിരം ചക്രന്റെ
 ശ്രാദ്ധം ഭൂമിയിൽ ചെർപ്പൊടി കെട്ടി

മാത്രം ലഭിച്ച മൺപാത്രത്തിലാക്കിനാൻ
തവിടുപൊടി വടിവിനൊട്ടു ഘടമതിൽ നിറച്ചുടൻ.
താനേ തലയിൽച്ചമന്നു നടന്നിതു
മാത്രേ മനോരാജ്യമോരോന്നു ചിന്തിച്ചു
മാനവൻ മെല്ലെ നടന്നു തുടങ്ങിനാൻ
ആപണേ ചെന്നു മലർപ്പൊടി വിററു ചെ-
ണ്ണാടിനെ മേടിച്ചുകൊണ്ടുപോയങ്ങു ഞാൻ,
സരസത്രണസലിലമിവ സതതമചി നല്ലി ഞാൻ
സാദരം നന്നായ് വളർത്തുകൊണ്ടിട്ടവൻ.
സംവത്സരത്തിലിരണ്ടു ശിശുക്കളെ-
സ്സംഭവിപ്പിക്കുമിപ്പൊഴും മിങ്ങനെ
ആട്ടിൻകിടാങ്ങളെ വിററു പശുവിനെ-
പ്പാട്ടിൽ നമുക്കെന്നു മേടിക്കണം ദ്രവ്യം
പശുവിനൊരുശിശു ഭവതി ശിശുവിനു ശിശുക്കളും
പാരാതെ നാലഞ്ചു കാളക്കിടാങ്ങളും,
അങ്ങിനെ വാണാൽ കൃഷി തുടങ്ങാനുള്ള
സംഗതിവന്നുഭവിക്കും നമുക്കിനി.
നല്ലകണ്ടത്തിൽ കൃഷിചെയ്തുകൊണ്ടു ഞാൻ
നെല്ലും വളരേ സ്വരൂപിച്ചുനന്തരം;
ഇരവുപകലധികതരസുഖമൊട്ടു വാഴിക്കയും
ഇല്ലവും പുത്തനായിപ്പണിയിക്കയും
നല്ലൊരുപെണ്ണിനെ വേളികഴിക്കയും-
മില്ലത്തു മെല്ലെക്കുടിവെച്ചു കൊടുക്കയും;
ഇപ്രകാരം രമിക്കുംവിധം ഭാര്യയ്ക്കു
ഗർഭമുണ്ടാകും പ്രസവിക്കുമെങ്ങിയെ;
സുതനടയജനനമതിശുഭകരമെന്നു ഞാൻ
സോമശർമ്മാവെന്നു പേരിട്ടുകൊള്ളുവാൻ.
അക്കാലമുണ്ണിയെ നോക്കാതെ മന്ത്രാവു
പയ്ക്കുറപ്പാനങ്ങു പൊയ്ക്കുളഞ്ഞാകിൽ ഞാൻ
കോപിച്ചു കോൽകൊണ്ടു താഡനം കൂട്ടുവാൻ
ഗോശാലയിൽച്ചെന്നകത്തു പുക്കിടിലും

പൊണ്ണനിവണ്ണം മനോരമം ചിന്തിച്ചു
ദണ്ഡം കൊണ്ടൊന്നുവെട്ടിച്ചു കോലങ്ങളേ;
മൺകടംചൊട്ടിത്തകർന്നു മലർപ്പൊടി
മണ്ണിലും തന്നുടെ കണ്ണിലും തുക്കിലും
അടിച്ചുകൊടുത്തവനുമെല്ലെവെള്ളമണിഞ്ഞുകൊ-
ണ്ടങ്ങനെ ചെന്നു ഗുഹാപുക്കു വാണവൻ
എന്നതുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു മനോരാജ്യം-
മേറെത്തുടങ്ങുകയെന്നു ഞാൻ ദ്രുമാഹണരോ

അഞ്ചാദവാസരമങ്ങു കഴിഞ്ഞനാ-
ളഞ്ചൊരു പേററു കിരാനുണ്ടായതു;
നളിനമുഖി കനിവിനോട്ടു ദേശമിദിവസോദയേ
സ്സംനത്തിനായിപ്പറപ്പെട്ടു മെല്ലെവേ,
പുത്രനെസ്സുഷിച്ചു തത്ര പാർത്തിട്ടവൻ
ഭർത്താവിനേപ്പറഞ്ഞാക്കിറ്റുമിച്ചിതു.
അന്നരമാശു രാജാവിന്റെറ ദൂതനും
വന്നു ഗുഹസ്ഥ ഭീമനോട്ടു ചൊല്ലിനാൻ
ഇന്നങ്ങമവാസ്യ കാൽകഴുകി ബുദ്ധി
ക്കണവകിരണ്ടുരൂപം പ്രതിഗ്രഹം
വെക്കും ഖരേണമെന്നിങ്ങനെ തമ്പുരാൻ
തൃക്കണ്മുനകൊണ്ടു കല്പിച്ചയച്ചു മാം
ഇതി നൃപതിഭടനേയെ വചനമതു കേട്ടുട-
നിഷ്ഠനാം പുത്രനെക്കത്തു വാണിട്ടുവാ-
നെത്രയും വിശ്വാസമുള്ളൊരു കീരിയെ-
ത്തത്ര പാർപ്പിച്ചു ഗമിച്ചു മഹീസുരൻ.
മുണ്ണിയെന്നോക്കിസ്സുമീപേ നകലവും
കണ്ണടയാക്കുണ്ടു പാക്കുംശരോന്തരേ
ശിശുവിനുടെ നികളുവി വലിയൊരുമുളംഗമം
ശീഘ്രം വരുന്നതും കണ്ടൊരുകീരിയും
സതപരം ചെന്നുടൻ നാലഞ്ചുഖണ്ഡിച്ചു
രക്തവും മെയ്യിലണിഞ്ഞു പാർത്തിടീനാൻ

3
2
1

ശ്രാലം കഴിഞ്ഞു വരുന്നതെ വിപ്രന്റെ
കാൽത്തളിർ ചെന്നു വണങ്ങി നകുലവും
കീരിതൻ മേനിയീൽ ചോരകണ്ടപ്പോഴേ
പിരംകയ്ക്കു വിചാരമില്ലാത്തവൻ
അതിഥിപലമതി നകുലമോഹ മെ പുത്രന്റെ-
യംഗമുറിച്ചു ഭൂജിച്ച മഹാശാൻ
എന്നു കല്പിച്ചു തടികൊണ്ടടിച്ചാശു
കൊന്നാനസംപ്രേക്ഷുകാരി നകുലത്തെ
ചെന്നെങ്കും പക്ഷ നോക്കുന്നനേരത്തു
നന്ദനൻ കൈകൾകുടഞ്ഞു ക്രിഡിക്കുന്നു.
സർപ്പവണ്ഡങ്ങളും കണ്ഠൻ സമീപത്തു;
വിപ്രനും പാരം വിഷാദിച്ചു നിന്നിതു.
ഉരഗത്തു വിരവിനൊട്ടു വിശകലിതമാക്കിയെ-
ന്നുണ്ണിയെപ്പാവനം ചെല്ലൊരു കീരിയെ
പച്ചികൊണ്ടാശു വധിച്ചൊരു നമ്മുടെ
പച്ചിതമെയും കഷ്ടം ശിവാ ശിവാ
പരണേരമെയും വന്നു ചോദിച്ചു പൊ-
ന്നുണ്ണിക്കുളുലുനാം കീരിക്കുമാരനെ
അതികുടിപലപലമതി മനുജവരനാരവം-
നയ്യോ ശിവാ ശിവാ തല്ലിവധിച്ചതും?
എത്രയും പാരം വിഷണ്ണനും വിപ്രനും
വൃത്താന്തമെല്ലാം പറഞ്ഞറിയിച്ചിതു
ബ്രാഹ്മിണിതാനും പറഞ്ഞിതു സംഹസം
ബ്രാഹ്മണി നിങ്ങൾക്കു വേണ്ടുന്നതല്ലിതു;
കണ്ടതും കേട്ടതുമൊക്കെ പ്രമാണമായ്
കൊണ്ടു വിചാരവും കൂടാതെ ചെയ്തുവവൻ
പണ്ടൊരു മൃഗംകുറുകൻ വന്നൊരു
ചെണ്ടുതപമെന്നതുപോലെ തരംകെട്ടം.

അതുപറകു വിരവിയിൽ യരണി സുരാനുചിന്ദ;
നായതു കേട്ടാലുമെന്നു തന്മായ്യയും

ക-
പുലു
കുലിപ്പു;
പുലുയുലിപ്പുതോരി
മുലകൊട്ട-
നീടിനാൻ ഞാനാണെന്ന്
പാരം പരംകഞ്ഞി
കുലിയുന്നു വാസരം
ധനരാധിതനവനാരദിനമെല്ലാം
സപ്തനത്തിലേകനെക്കണ്ടുവരുന്നതു
ദിവ്യപുമാനവൻ ബാലനോടു ചിഹ്നം;
ദ്രവ്യമില്ലാത്തു ഭുജിക്കുവേണം ഭവാനു,
കാലത്തേഴുന്നേറ്റ കാലം വരേവു
മാലവേ ശുശ്രീവരുത്തി വസിക്കു നീ
മഹിതഗുണഗന്മയയതികളിഹ മൂന്നുപേർ
മധുരാനുകാലേ വരുചോർ ഭവാനീകേ.
ഭിക്ഷു കുറുമ്പുവരും വന്നാലവനെ നീ
തൽക്കുണം കോൽകൊണ്ടടിച്ചു കൊന്നിടുക.
ഭിക്ഷു കുറുമ്പുവരുന്നേരമേകുന്നു
നീക്കേപകംഭണ്ടളായ്പ്പിറന്നിടമേ.
നിയതമിതിപുരുഷാചാരനളി ഗതവാനസര
നിദ്രാവസാനേ വിധവാകുമാരകൻ
പാരാതെ കാലത്തേഴുന്നേറ്റ സതപരം
കുത്താദിശുശ്രീവരുത്തിക്കളിച്ചുതൻ
സപദി നിജനിലയമതിലധികലമിന്നാശു
സന്യാസിമാരെ പ്രതീക്ഷിച്ചു മേവിനാൻ
മധുരാനുകാലത്തു മൂന്നുസന്യാസിമാർ
മധുരാനുകാലത്തു മൂന്നുസന്യാസിമാർ
വന്നു വണിക്കിന്റെ മുറത്തിരുന്നിതു;

വന്ദനം ചെയ്തു വന്ന്
 കണ്ണമടച്ചുങ്ങിരിക്കും യാ
 ഭണ്ഡമെടുത്തുടിച്ച മടി
 നിമിഷമഥ യതികളുവരനാല
 നിക്ഷേപകംഭങ്ങളായ്ത്തീൻ മൂ
 ചൊന്നും പണങ്ങളും സംപൂർണ്ണമാ
 ചൊന്നും കുടങ്ങളെക്കണ്ടു വണിഗപര
 ചെന്നുവലംവെച്ചു വന്ദിച്ചെടുത്തു
 തന്നുടെ ഭണ്ഡാരഗേഹത്തിലാക്കിനാൻ.
 ക്ഷൗരകത്തിന്നൊരു ചൊന്നുരൂപം കൊടു-
 ത്താരും ഗ്രഹിക്കാതെയങ്ങയച്ചിടിനാൻ.
 നവകനകാലഭജനന ചരിതമു കണ്ടുടൻ
 നാപിതന്മാനസേ വിസ്തയിച്ചിടിനാൻ.
 സന്യാസിമാർക്കുള്ളതെച്ച കൊന്നാലുടൻ
 സന്യാസകംഭങ്ങൾ സംഭവിച്ചിടമെ-
 നിതനാളും ഗ്രഹിച്ചില്ലഹോ ഞാനിനി-
 ത്തത്രകണ്ഠിതന്ന ഭിക്ഷുക്കളെത്തല്ലി
 നിഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടു നിക്ഷേപകംഭംപ-
 റിഗ്രഹിച്ചിടുന്നതുണ്ടെന്നുവെ
 നിജഭവനനികടഭവി വിരവിനൊടു ചെന്നുടൻ
 നിന്ന ഭിക്ഷുക്കളെപ്പാർത്തു വാണിടിനാൻ.
 ഭണ്ഡം കാക്കുവവസ്ത്രങ്ങളും നെറുരിമേൽ
 മണ്ണുകൊണ്ടുള്ള കുരികളും കണ്ഡിയും.
 മുണ്ഡിതമാകും ശിരസ്സും ധരിച്ചുള്ള
 പണ്ഡിതന്മാർ മൂന്നഭിക്ഷുക്കൾ വന്നിതു.
 ക്ഷൗരകനതുപെഴുതു നിജപുര മുറിയിൽ നിന്നുടൻ
 ക്ഷൗരകന്മാരുംവരനോടി വന്നിടിനാൻ.
 സന്യാസിമാരെ പ്രഹരിപ്പതിനുള്ള
 സന്നാഹവും കൂട്ടിപ്പാഞ്ഞുകടക്കും വിധം,
 പേടിച്ചു മണ്ണു ഭിക്ഷുക്കളെച്ചെന്നു
 താഡിച്ചു കോൽകൊണ്ടു നാപിതൻ കഴുവൻ

ഹാഹാ മഹാരാജാ! രക്ഷിക്ക രക്ഷിക്ക.
 ഹാഹാ മഹാഭവേ! പാഹിമാം പാഹിമാം.
 രാജ്യതനയി യദുതനയി മധുമന നി മധുവ
 രക്ഷിക്ക രക്ഷിക്ക ഭിക്ഷുക്കളെ വിഭോ
 ഇതം മുറവിളി കേട്ടു ഭൂപാലന്റെ
 ഭൃത്യപ്രധാനികൾ മണിവന്നിടിനാൻ.
 മുർവ്വക്ഷുരകനെച്ചെന്നു പിടിപെട്ടു
 മൃക്കും ചെവികളും ചെത്തിശ്ശഭകൊണ്ടു
 താഡിച്ചു പല്ലും തകർത്തുടൻ തീവച്ചു
 താടിയും മീശയും ചുട്ടുകരിച്ചുകൊ-
 ണ്ണാരോഹണാഗ്രേ കിത്തേത്തിരിച്ചുവ-
 ന്നാരോമൽ വന്ദനം ചെയ്തു യതികളെ.
 ഇതി വിപരി പതനമു വിധിവിഹിതമിദ്രോഹ-
 മെല്ലാമസം പ്രേക്ഷുക്കരിതപകരണം.
 മുറമൊരുത്തൻ പ്രവർത്തിച്ചതിനെത്തു-
 മൂലമെന്നുള്ള വിചാരവും കൂടാതെ;
 മറവൻകൂടെ പ്രവർത്തിക്കിലിങ്ങൊ
 കുറംഭവിക്കുമെന്നോർത്തു കണ്ടിടവിൻ.
 മിത്രഭേദം സുഹൃല്ലഭം പുനസ്സന്ധി-
 വിഗ്രഹം ലബ്ധനാശം തമാസം പ്രേക്ഷു-
 കരിതപമിങ്ങനെ പഞ്ചതന്ത്രങ്ങൾ വി-
 ചാരിച്ചു ബുദ്ധിക്കു ശുദ്ധിവരുത്തുവിൻ.
 പരമഗുണഗണമുടയ നരപതി സുദർശനൻ
 പാലീപുത്ര ഗേഹത്തിന്നധീശപരൻ
 റിങ്ങടെ താതൻ നിവിപരാജോപമൻ
 ഗലാകാരൻ മഹീപാലശേഖരൻ
 ിങ്ങൾക്കു നീതിശാസ്ത്രത്തെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു.
 ിർമ്മലജ്ഞാനമുണ്ടാക്കുവാൻ നമ്മോടു
 ല്ലിച്ചതൊക്കവേ സാധിച്ച ചെററംവി-
 ദ്വമില്ലേതും വിവേകമേകും സുഖം,
 ാകരുടെ നികടഭവി കനീവിനൊടു ചെന്നുടൻ

വന്ദനം ചെയ്തു വന്നു
 കണ്ണമടച്ചുങ്ങിരിക്കും യാ
 ദണ്ഡുമെടുത്തങ്ങിപ്പി മടി
 നിമിഷമഥ യതികളുവരനാലു
 നിക്ഷേപകംഭങ്ങളായ്ത്തീൻ മൂ
 ചൊന്നും പണങ്ങളും സംപൂർണ്ണമാക
 ചൊന്നും കുടങ്ങളെക്കണ്ടു വണിഗപര
 ചെന്നുവലംവെച്ചു വന്ദിച്ചെടുത്തങ്ങ
 തന്നുടെ ഭണ്ഡാരഗേഹത്തിലാക്കിനാൻ.
 ക്ഷൗരകത്തിന്നൊരു ചൊന്നുരൂപം കൊടു-
 ത്താരും ഗ്രഹിക്കാതെയങ്ങയച്ചിടിനാൻ.
 നവകനകാലദമനന ചരിതമു കണ്ടുടൻ
 നാപിതന്മാനസേ വിസ്തയിച്ചിടിനാൻ.
 സന്യാസിമാർക്കുള്ളത്തച്ച കൊന്നാലുടൻ
 സന്യാസകംഭങ്ങൾ സംഭവിച്ചിട്ടുമെ-
 നിതനാളും ഗ്രഹിച്ചില്ലമോ ഞാനിനി-
 ത്തതുകണ്ഠിപ്പന്ന ഭിക്ഷുക്കളെത്തല്ലി
 നിഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടു നിക്ഷേപകംഭംപ-
 രിഗ്രഹിച്ചിട്ടുനതുണ്ടെന്നുവെ
 നിജഭവനനികടഭൂമി വിരവിനൊടു ചെന്നുടൻ
 നിന്ന ഭിക്ഷുക്കളെപ്പാർത്തു വാണിടിനാൻ.
 ദണ്ഡും കാഷായവസ്ത്രങ്ങളും നെറുരിമേൽ
 മണ്ണുകൊണ്ടുള്ള കുറികളും കണ്ഡിയും.
 മുന്ധിരമാകും ശിരസ്സും ധരിച്ചുള്ള
 പണ്ഡിതന്മാർ മൂന്നഭിക്ഷുക്കൾ വന്നിതു.
 ക്ഷൗരകനതുപെഴുതു നിജപുര മുറിയിൽ നിന്നുടൻ
 ക്ഷൗരനഹാമുഡനോടി വന്നിടിനാൻ.
 സന്യാസിമാരെ പ്രഹരിപ്പതിന്നുള്ള
 സന്നാഹവും കൂട്ടിപ്പാഞ്ഞുടക്കും വിധം,
 പേടിച്ചു മണ്ണു ഭിക്ഷുക്കളെച്ചെന്നു
 താഡിച്ചു കോൽകൊണ്ടു നാപിതൻ കഴുവൻ

ഹാഹാ മഹാരാജാ! രക്ഷിക്ക രക്ഷിക്ക.
 ഹാഹാ മഹാദേവ! പാഹിമാം പാഹിമാം.
 രഘുതനയ! യദുതനയ! മധുരമന! മധുവ!
 രക്ഷിക്ക രക്ഷിക്ക ഭിക്ഷുക്കളെ വിഭോ!
 ഇതം മുറവിളി കേട്ടു ഭൂപാലന്റെ
 ഭൃത്യപ്രധാനികൾ മണിവന്നിടിനാൻ.
 മുർവ്വക്കുരകണച്ചെന്നു പിടിപെട്ടു
 മൃക്കും ചെവികളും ചെത്തിശ്ശരകൊണ്ടു
 താഡിച്ചു പല്ലും തകർത്തുടൻ തീവച്ചു
 താടിയും മീശയും ചുട്ടുകരിച്ചുകൊ-
 ണ്ണാരോഹണാഗ്രേ കിത്തേത്തിരിച്ചുവ-
 ന്നാരോമൽ വന്ദനം ചെയ്തു യതികളെ.
 ഇതി വിപരി പതനമു വിധിവിഹിതമിദ്രോഹ-
 മെല്ലാമസം പ്രേക്ഷുകാരിതപകാരണം.
 മുറമൊരുത്തൻ പ്രവർത്തിച്ചതിനെത്തു-
 മൂലമെന്നുള്ള വിചാരവും കൂടാതെ;
 മറവൻകൂടെ പ്രവർത്തിക്കിലിങ്ങവെ
 കുറുംഭവിക്ഷമെന്നോർത്തു കണ്ടിട്ടുവിൻ.
 മിത്രഭേദം സുഹൃല്ലഭം പുനസ്സന്ധി-
 വിഗ്രഹം ലബ്ധനാശം തഥാസം പ്രേക്ഷു-
 കാരിതചമിങ്ങനെ പഞ്ചതന്ത്രങ്ങൾ വി-
 ചാരിച്ചു ബുദ്ധിക്കു ശുദ്ധിവരുത്തുവിൻ.
 ചരമഗുണഗണമുടയ നരപതി സുദർശനൻ
 പാലലീപുത്ര ഗേഹത്തിന്നധീശ്വരൻ
 റിങ്ങടെ താതൻ നിവിംപരജോപമൻ
 ഗലാകാരൻ മഹീപാലശേഖരൻ
 ിങ്ങൾക്കു നീതിശാസ്ത്രത്തെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു.
 ിർമ്മലജ്ഞാനമുണ്ടാക്കുവാൻ നമ്മോടു
 ല്ലിച്ചതൊക്കവേ സാധിച്ചു ചൊറുംവി-
 പ്തമില്ലേതും വിവേകമകം സുഖം,
 ാകരുടെ നികടഭൂമി കനിവിനൊടു ചെന്നുടൻ

അനുഭവം
ആദ്യം

ആദ്യം

പാടലിപുത്രം എന്ന മഹാനഗരത്തിൽ, വിദ്യാസമ്പന്നൻ
വീര്യവാനും ഇന്ദ്രസദൃശ്യനുമായ 'സുദർശനൻ' എന്നു പ്രസിദ്ധനാ
യ ഒരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. സൽക്കർമ്മനിരതനായ അദ്ദേഹന്
തന്റെ സുതരന്മാരെക്കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ പുത്രന്മാരെ
യിരുന്നു. എന്നാൽ ആ മഹാരാജാവിന്റെ പുത്രന്മാരെ
ലോലുപന്മാരും വിദ്യാവിമുഖരും ദുർമ്മാത്സന്മാരായിത്തീർന്നു.
കഴിവുവന്നു. ഭാഗ്യശാലിയാണെങ്കിലും ആ മഹാരാജാവിന്റെ
പുത്രന്മാരെ വിദ്യാവിമുഖരും, മന്ദഭാഗ്യരും, ദുർമ്മാത്സന്മാരായിത്തീർന്നു.
വിദ്യയും, വിവേകവും, നീതിയും, വിനയവും സംസ്ഥാപിപ്പിക്കാൻ
കഴിഞ്ഞു. മനസ്സിലാക്കാത്ത രാജകുമാരന്മാരെക്കൊണ്ടു് എന്തുപ്രകാരമാണു്
ഇതു്, ഗർഭമുണ്ടാകാത്ത പശുവിനെ വളർത്തുന്നതുപോലെ നീന്തിക്കൊള്ളാ
നല്ലോ ദുർഗുണമുള്ള പുത്രന്മാരെ വളർത്തിയെടുക്കുന്നതു്, തന്റെ
പുത്രന്മാർക്കു്, നീതിശാസ്ത്രമുപദേശിച്ചു് പുനർജന്മം കൊടുക്കുവാൻ
കരുത്തനായ ഒരുചാര്യനെ എവിടെക്കിട്ടും, എന്നെല്ലാം വിചാരിച്ചു
ച്ചു് കഴിഞ്ഞുകൂടുമ്പോൾ, ഒരുനാൾ സോമശർമ്മാചാര്യൻ എന്ന പേരുള്ളവ
നും, നീതിശാസ്ത്രത്തിന്റെ മറ്റൊരു കണ്ടുപിടിത്തം വിശിഷ്ട
ബ്രാഹ്മണൻ, രാജാവിനെ സമീപിച്ചു് വിനയമായി പറഞ്ഞു.

"മഹാരാജാവേ, അങ്ങു് വിചാരിക്കേണ്ട, ഞാൻ ആരമാസത്തി
നകം അങ്ങയുടെ പുത്രന്മാരെ, നീതിശാസ്ത്രം മുഴുവനും പഠിപ്പിച്ചു
ക്കാം. അങ്ങയുടെ പുത്രന്മാർ ഉന്നതന്മാരും ഉത്തമന്മാരുമായിത്തീരും.
പുത്രന്മാർക്കു് അപ്രകാരമുള്ള പരിവർത്തനം ആരമാസത്തിനകം വരാ
ത്തപക്ഷം അങ്ങു് എന്നെ നാടുകടത്തിയാലും".

സോമശർമ്മാവിന്റെ വാക്കുകേട്ട രാജാവു് അത്യധികം സ
ന്തോഷിച്ചു. അദ്ദേഹം അന്നുതന്നെ പുത്രന്മാരെ അയാളുടെ പക്കൽ
വിദ്യാഭ്യാസത്തിനായി എല്ലിച്ചുകൊടുത്തു. രാജ്യതന്ത്രത്തിൽ അ
പ്രിയധാന ഘടകങ്ങളായ മിത്രഭേദം, സുഹൃല്ലാഭം, സന്ധിവിഗ്രഹം,
വസ്തുനാശനം, അസംബ്രക്ഷ്യകാരിത്വം, എന്നീ അഞ്ചു തന്ത്രങ്ങളും
മാത്രമാണു് അദ്ദേഹം അതിവേഗം മനസ്സിലാക്കി. സരസമായ കഥ
കളായി രാജകുമാരന്മാരുടെ മനസ്സിൽ ആഞ്ഞുപതിക്കത്തക്കവണ്ണം
പ്രദാനം ചെയ്തുകൊണ്ടു് സോമശർമ്മാവിനു് സ്വീകരി
ക്കുവാൻ രാജകുമാരന്മാർക്കു് നീതിശാസ്ത്രത്തിൽ അഭിരുചിയും
പ്രാവീണ്യവും സിദ്ധിച്ചു. സോമശർമ്മാവിനു് വാഗ്ദത്തം ചെയ്തു

ജാതസന്തോഷം വണങ്ങുവിൻ ബാലന്മാരേ
പഞ്ചതന്ത്രം പഠിച്ചിട്ടും ജനങ്ങൾക്കു
ഭയബലകേന്ദ്രം വിവേകമുണ്ടായാൽ.
സഞ്ചിതാനന്ദം സമസ്തകൃത്യകൃത്യം-
സഞ്ചിതാനന്ദത്തിന്നു പരമമാകും ദൃഢം-
സരസതരമിതി വചനമരവിന്ദനമല്ലെങ്കിൽ
സോമശർമ്മാവിനു് മഹാസുഖമേകുന്നതാണു്
പാടലിപുത്രന്മാരിന്നാമന്റെ കഷ്ടനാക്കു
പാടലിപുത്രന്മാരുടെയും മറ്റും
കഷ്ടിതന്മാരും കഷ്ടനാക്കുമാർ
കഷ്ടിതന്മാരായിത്തീർന്നു; സുഖം.

പഞ്ചതന്ത്രം സമാപ്തം

കുടുംബം ക്ഷീണമാകാതെ കരുതും ക്ഷീണിനി
എന്നതാണ് നാകർത്തവ്യം; നാപിതേനോഹ തർക്കം
ചരത്ര കഥാസമ്മിതസുഖമിതി
ശ്രീവിഷ്ണുശർമ്മാമഹാപത്രിനി ശാസ്ത്രം.